

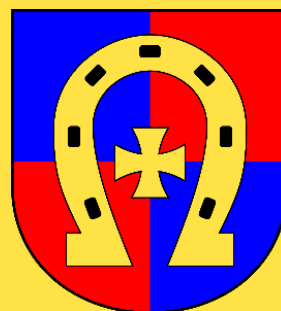
**GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI
DLA GMINY OSJAKÓW
NA LATA 2023-2033**

OPRACOWANIE:

Urząd Gminy w Osjakowie

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Autorzy opracowania:

Koordynator projektu:

mgr Tomasz Michałowicz

Kierownik zespołu:

mgr Irma Kuznetsova

Skład zespołu:

mgr inż. Iwona Nowacka

inż. Waldemar Gaczyński

mgr inż. Dominika Gałęcka

Szczególne podziękowania kierujemy również dla wszystkich osób – mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, którzy przyczynili się do powstania niniejszego dokumentu.

Spis treści

Spis treści.....	3
1. Wprowadzenie.....	5
2. Delimitacja obszaru rewitalizacji.....	8
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	14
3.1. Wprowadzenie.....	14
3.2. Struktura przestrzenno-funkcjonalna.....	14
3.3. Przyczyny degradacji obszaru.....	25
3.3.1. Sfera społeczna.....	25
3.3.2. Sfera gospodarcza.....	35
3.3.3. Sfera środowiskowa.....	38
3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	41
3.3.5. Sfera techniczna.....	47
3.4. Lokalne potencjały obszaru.....	55
3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	58
4. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	61
5. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań.....	63
6. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym i lokalnym.....	65
7. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	70
7.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	72
7.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	91
8. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	94
8.1. Kompleksowość programu.....	94
8.2. Koncentracja programu.....	94
8.3. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	94
8.3.1. Komplementarność przestrzenna.....	95
8.3.2. Komplementarność problemowa.....	96
8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	99
8.3.4. Komplementarność międzyokresowa.....	100
8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania.....	101

9. Ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji	103
10. Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji	106
10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji	106
10.2. Koszty zarządzania	108
10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu	108
11. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji	110
12. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji	115
12.1. Monitoring programu	115
12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych	115
12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu	116
13. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego	118
14. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji	119
15. Specjalna Strefa Rewitalizacji	120
16. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	121
16.1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	121
16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	121
17. Załączniki	122
Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Osjaków p1n-zach	122
Załącznik nr 2: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Chorzyna	123
Załącznik nr 3: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Raducki Folwark	124
Załącznik nr 4: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	125
Załącznik nr 5: Tabela ewaluacyjna	126
Spis tabel	128
Spis rycin	129

1. Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, **REWITALIZACJA** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja ta odwołuje się do najważniejszych zasad skutecznej rewitalizacji. Przede wszystkim jest to proces wieloletni, kompleksowy, zakładający włączenie społeczne, partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie oraz adresowany jest tylko do obszarów znajdujących się w głębokim kryzysie. Kluczową płaszczyzną wyboru działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna, która następnie musi być przedmiotem koordynacji działań w tym, i w innych obszarach: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym. Jak wskazuje Krajowa Polityka Miejska 2023, ze względu na to, że celem rewitalizacji jest równoczesna odnowa społeczna, gospodarcza, kulturowa, przestrzenna (w tym także techniczna) oraz środowiskowa, nadanie nowych funkcji, remonty lub modernizacja techniczna infrastruktury muszą być środkiem, a nie celem rewitalizacji. Osią działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna i jej potrzeby. Należy zapewnić włączenie wszystkich zainteresowanych (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne) na każdym etapie programowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ to ich ostatecznie będą dotyczyły rezultaty rewitalizacji. Dlatego też bez ich udziału nie uda się zapewnić trwałej poprawy obszaru. Podobnie konieczne jest, by działania rewitalizacyjne w gminie nie były działaniami punktowymi, ale by ujęte były w ramy kompleksowego i zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Uprzednio prace rewitalizacyjne w gminach prowadzone były głównie na podstawie Lokalnych Programów Rewitalizacji. W przypadku Gminy Osjaków był to Program Rewitalizacji dla Gminy Osjaków do 2023 roku, w którym ujęto cel główny oraz 7 celów szczegółowych. Aby osiągnąć zakładane cele zaplanowano 10 podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Zmiana podejścia w temacie Lokalnych Programów Rewitalizacji oraz uchwalenie ustawy wpłynęło na kształtowanie się polityki związanej z rewitalizacją. Poprzednie programy rewitalizacyjne powstawały w oparciu o ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, natomiast obecne ustosunkowują się do ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Perspektywa unijna 2021-2027 dopuszcza realizację działań rewitalizacyjnych w oparciu o Lokalne Programy Rewitalizacji do 2023 roku, natomiast od 2024 roku wymaganym dokumentem, na podstawie którego gmina posiada możliwość ubiegania się o dofinansowanie

jest Gminny Program Rewitalizacji. Zmiana uwarunkowań legislacyjnych została także uwarunkowana potrzebą większej partycypacji społecznej wpływającej na wnikliwszą analizę problemów na określonym obszarze działania.

Zmieniający się sposób rozumienia procesów rewitalizacji oraz doświadczenia polskich samorządów w tym zakresie, przyczyniły się do widocznej zmiany podejścia w metodyce wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.

Coraz częściej działania rewitalizacyjne odznaczają wieloaspektowy i zintegrowany charakter. Wzmocnienie roli interesariuszy rewitalizacji z jednoczesnym zwiększeniem partycypacji społecznej sprawiło, że Gminny Program Rewitalizacji stał się kluczową pozycją w systemie dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033, został opracowany na podstawie Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 ze zmianami). Stanowi dla Gminy Osjaków zaawansowane narzędzie, które w sposób ciągły, uporządkowany i spójny, nie tylko wyprowadzi ze stanu kryzysowego obszary zdegradowane, ale będzie także przeciwdziałać pogłębianiu się negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na tym obszarach oraz zapobieganie realizacji zagrożeń.

Ze względu na brak kompleksowo wyznaczonych obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji, konieczne było opracowanie niezbędnych analiz na terenie Gminy Osjaków. W 2022 roku zdecydowano się na przeprowadzenie diagnozy, na podstawie której zidentyfikowano obszar charakteryzujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, dla którego podjęto się przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych.

By móc niniejszy program traktować jako narzędzie praktyczne i zrozumiałe, konieczne jest wyjaśnienie kluczowych pojęć z zakresu rewitalizacji, które będą pojawiać się na każdym etapie dokumentu:

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI – to w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne; organy władzy publicznej oraz podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

KOMITET REWITALIZACJI – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

OBSZAR REWITALIZACJI – to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. W przypadku niniejszego Programu, mówiąc o obszarze rewitalizacji rozumie się wyznaczone podobszary rewitalizacji: Osjaków płn-zach, Chorzyna oraz Raducki Folwark.

OBSZAR ZDEGRADOWANY – obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego możliwe jest tylko w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych.

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji zawiera szczegółowy opis procedury, która prowadzi do uchwalenia w gminie Gminnego Programu Rewitalizacji.

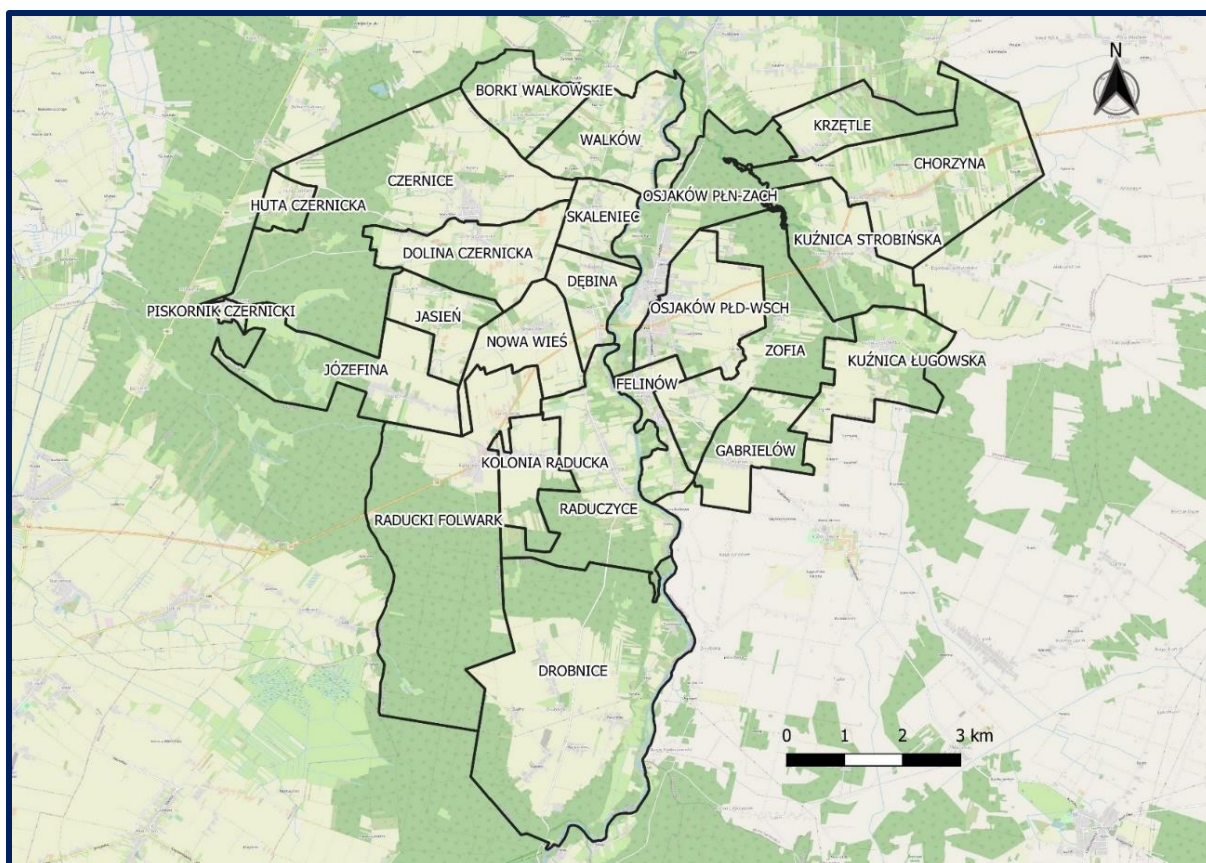
2. Delimitacja obszaru rewitalizacji

Gmina Osjaków to gmina położona we wschodniej części powiatu wieluńskiego, w zachodniej części województwa łódzkiego, nad rzeką Wartą. Od 1 stycznia 2024 miejscowość Osjaków zyska prawa miejskie, co spowoduje zmianę charakteru jednostki na gminę miejsko-wiejską. Z tego względu, ilekroć w niniejszym dokumencie używa się określeń: Wójt Gminy Osjaków oraz Rada Gminy Osjaków, ma się również na myśli odpowiednie organy wykonawcze oraz organy stanowiące i kontrolne gminy, które zostaną powołane w związku ze zmianą Gminy Osjaków na gminę miejsko-wiejską.

Według danych z Urzędu Gminy w Osjakowie na koniec 2021 roku populacja Gminy liczyła 4 763 osób, a całkowita powierzchnia Gminy wynosiła 101,09 km². Tym samym gęstość ludności zamieszkującej Gminę wynosiła 47 os./km². Obszar Gminy podzielony jest na jednostki pomocnicze jakimi są sołectwa. Na terenie Gminy funkcjonuje 20 takich jednostek. Największą miejscowością w Gminie i siedzibą władz samorządowych jest Osjaków.

Podstawę prawną dla wyznaczonego w Gminie Osjaków obszaru rewitalizacji stanowi Uchwała Nr LXV/325/23 Rady Gminy Osjaków z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków.

Zgodnie z metodyką prac przyjętą na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego, w pierwszej kolejności podzielono obszar całej Gminy na niepodzielne jednostki analityczne. W tym celu skorzystano z istniejącego już podziału na obrębów ewidencyjne. Miejscowość Osjaków skupia 30,5% ogółu mieszkańców. W związku z tym należało dokonać podziału miejscowości na mniejsze jednostki analityczne. W ten sposób powstały jednostki: „Osjaków płn-zach” i „Osjaków płd-wsch”. Podział ten podyktowany został również spełnieniem kryterium ustawowego wyrażonego w art. 10 ust. 2 Ustawy o rewitalizacji, który brzmi: „Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy”. Tym samym na obszarze Gminy wyznaczono 24 jednostki analityczne: Borki Walkowskie, Chorzyna, Czernice, Dębina, Dolina Czernicka, Drobnice, Felinów, Gabrielów, Huta Czernicka, Jasień, Józefina, Kolonia Raducka, Krzętle, Kuźnica Ługowska, Kuźnica Strobińska, Nowa Wieś, Piskornik Czernicki, Raducki Folwark, Raduczyce, Skaleniec, Walków, Zofia, Osjaków płn-zach, Osjaków płd-wsch. Wyznaczone jednostki analityczne zachowały wewnętrzną spójność funkcjonalną.

Ryc. 1. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Osjaków

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Osjaków.

W kolejnym kroku zebrano i obliczono dla tych jednostek wskaźniki opisujące sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Na ich podstawie wyznaczono wskaźniki syntetyczne, które posłużyły do określenia natężenia zjawisk kryzysowych dla każdej ze sfer.

Tabela 1 Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – zestawienie zbiorcze

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
Borki Walkowskie	-0,193	0,141	0,677	0,274	0,667
Chorzyna	-0,259	-0,188	0,215	-0,206	-1,309
Czernice	-0,257	-0,893	-0,304	-0,324	0,491
Dębina	-0,237	0,141	0,132	0,892	0,225
Dolina Czernicka	-0,239	0,505	-0,109	-0,569	0,469
Drobnice	0,010	-0,633	0,409	-0,492	-0,516
Felinów	0,395	0,141	0,118	-0,423	0,454
Gabrielów	0,200	0,141	0,442	-0,039	0,317

Huta Czernicka	0,090	0,141	-1,191	-0,423	0,233
Jasień	-0,598	0,141	-0,259	0,582	0,353
Józefina	0,278	1,314	-0,303	1,038	0,059
Kolonia Raducka	0,125	-1,221	-0,692	-0,423	-0,179
Krzętle	0,190	1,252	0,437	0,494	0,410
Kuźnica Ługowska	0,284	0,532	0,672	0,228	-0,258
Kuźnica Strobińska	0,016	0,141	-0,008	-1,110	0,177
Nowa Wieś	-0,256	0,141	-0,558	-0,226	0,221
Piskornik Czernicki	0,065	0,141	-0,280	-0,423	0,156
Raducki Folwark	-0,030	0,141	-0,822	0,516	0,395
Raduczyce	0,321	-1,024	-0,589	0,587	-1,479
Skaleniec	0,873	0,141	0,689	0,602	0,507
Walków	-0,184	0,141	0,377	0,925	0,571
Zofia	-0,313	0,141	0,423	-0,423	0,514
Osjaków ptn-zach	-0,191	-0,221	0,266	-0,404	-1,841
Osjaków ptd-wsch	-0,088	-1,250	0,257	-0,656	-0,637
Średnia	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Osjaków.

Zgodnie z przyjętą metodyką, do obszaru zdegradowanego włączone mogły zostać jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej był niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano nagromadzenie negatywnych zjawisk w przynajmniej jednej z pozostałych sfer. Poniższa tabela przedstawia jednostki analityczne, które spełniały powyższe kryteria wraz z wartością wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej oraz oznaczeniem występowania negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej (gdzie „-” oznacza występowanie negatywnych zjawisk, a „+” ich brak).

Były to jednostki: **Jasień, Zofia, Chorzyna, Czernice, Nowa Wieś, Dolina Czernicka, Osjaków ptn-zach, Osjaków ptd-wsch, Raducki Folwark.**

Tabela 2 Obszary zdegradowane na terenie gminy Osjaków, tj. jednostki, dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer

Jednostka analityczna	Wskaźnik syntetyczny zjawisk w sferze społecznej	Zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej	Zjawiska kryzysowe w sferze środowiskowej	Zjawiska kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	Zjawiska kryzysowe w sferze technicznej
Jasień	-0,598	+	-	+	+
Zofia	-0,313	+	+	-	+
Chorzyna	-0,259	-	+	-	-
Czernice	-0,257	-	-	-	+
Nowa Wieś	-0,256	+	-	-	+
Dolina Czernicka	-0,239	+	-	-	+
Osjaków p1n-zach	-0,191	-	+	-	-
Osjaków p1d-wsch	-0,088	-	+	-	-
Raducki Folwark	-0,030	+	-	+	+

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Osjaków.

W konsekwencji dało to podstawę do zakwalifikowania ich do obszaru zdegradowanego o powierzchni 51,3% całej Gminy oraz 55,6% ludności. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby ludności i powierzchni obszaru niemożliwe było objęcie procesem rewitalizacji całego obszaru zdegradowanego. Dlatego należało podjąć działania na rzecz wyznaczenia obszaru o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, zmagającego się z problemami w pozostałych sferach oraz będącego kluczowym dla rozwoju lokalnego.

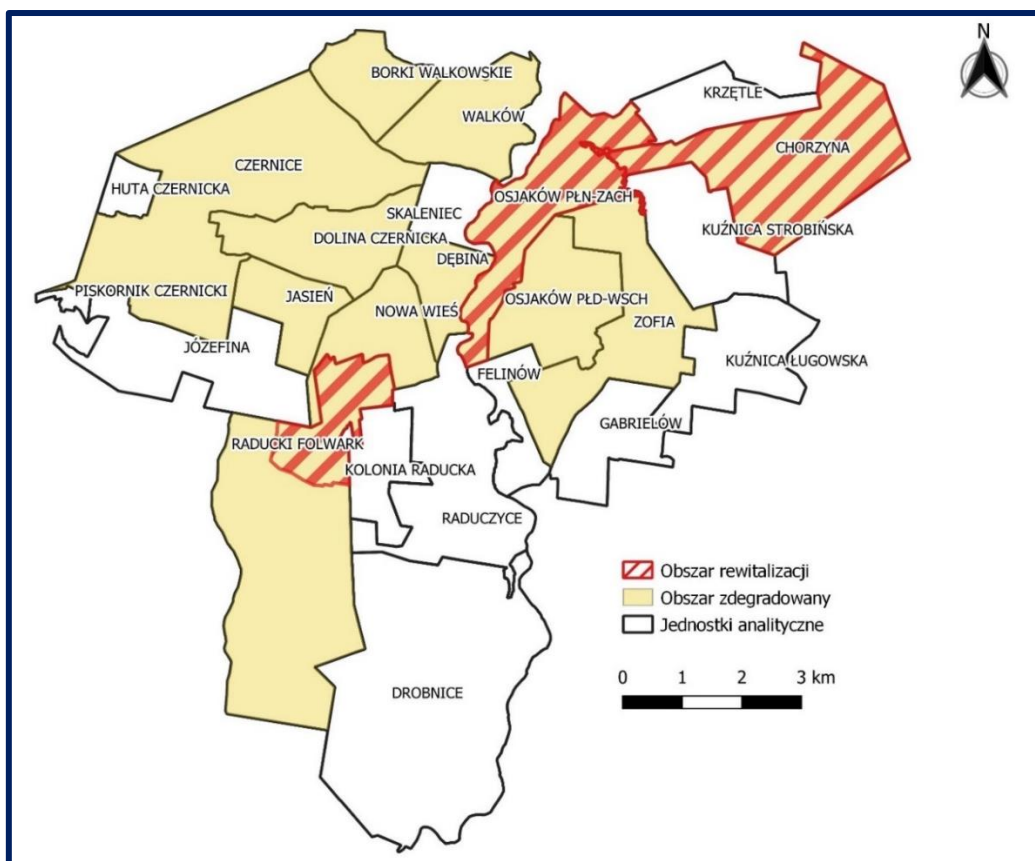
Z tego względu jako obszar rewitalizacji w Gminie Osjaków wyznaczono jednostki analityczne: **Chorzyna, Osjaków p1n-zach i Raducki Folwark**. Jednostki te charakteryzowały się natężeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej, a także współwystępowaniem zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Jednostki zaliczone do obszaru rewitalizacji podzielono na **3 podobszary rewitalizacji**:

- **Chorzyna** – to jednostka położona we wschodniej części Gminy. Charakteryzuje się największym natężeniem negatywnych zjawisk społecznych spośród wszystkich jednostek analitycznych zaliczonych do obszaru rewitalizacji. Wskazać należy m.in. na duży udział osób bezrobotnych w ogólnej licznie bezrobotnych, najwyższy ze wszystkich odsetek korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców. „Chorzyna” posiada najniższy udział osób w wieku

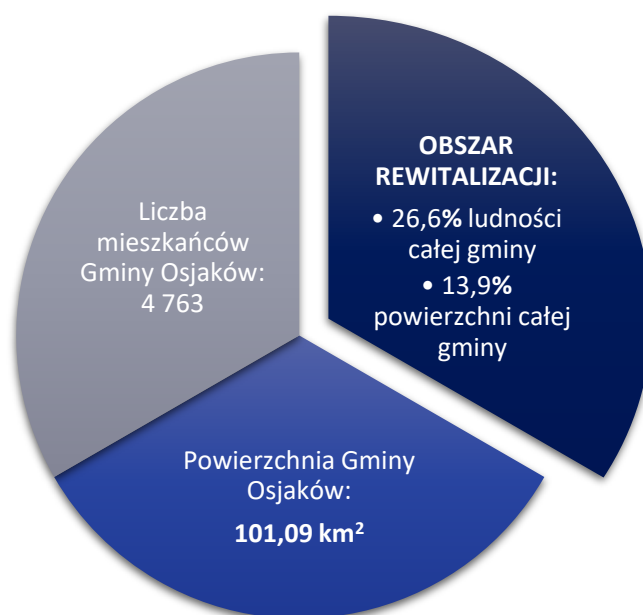
przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności spośród jednostek wskazanych do obszaru rewitalizacji. Towarzyszy temu jedno z największych natężeń negatywnych zjawisk w sferze technicznej spośród wszystkich jednostek analitycznych. „Chorzyna” zamieszkała jest przez 363 osoby co stanowi 7,7% ludności Gminy, obejmuje powierzchnię 7,1 km² co stanowi 7% powierzchni jej terytorium.

- **Osjaków p1n-zach** – to jednostka, która obejmuje zachodnią i północną część Osjakowa z zachowanym układem przestrzennym, posiadającym cechy miejskie – rynek z prostopadłe wychodzącymi zeń uliczkami. W granicach tej jednostki znajduje się m. in. budynek dawnej synagogi. W jednostce zidentyfikowano występowanie stanów kryzysowych w czterech z pięciu badanych sfer. Największe natężenie negatywnych zjawisk w jednostce „Osjaków p1n-zach” zdiagnozowano w sferze technicznej. Liczba budynków mieszkalnym w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców jest najwyższa ze wszystkich jednostek w Gminie. Poza tym, za zaliczeniem wskazanej jednostki do obszaru rewitalizacji przemawia duża liczba mieszkańców tego terenu. Łącznie jest to 15,4% ludności Gminy. Dzięki temu działaniami rewitalizacyjnymi będzie mogła zostać objęta znaczna część populacji. Ponadto na terenie wskazanej jednostki mają swoją siedzibę np. Urząd Gminy w Osjakowie, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Osjakowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Biblioteka Publiczna, Publiczne Przedszkole i Żłobek w Osjakowie.
- **Raducki Folwark** – ostatnia jednostka zaliczona do obszaru rewitalizacji, podobnie jak poprzednie charakteryzuje się występowaniem zjawisk kryzysowych nie tylko w sferze społecznej. Największe natężenie negatywnych zjawisk zdiagnozowano w sferze środowiskowej. Wskazać należy na największą w skali Gminy liczbę stwierdzonych zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców. Ze względu na koncentrację zjawisk negatywnych w obszarze o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (północna część), w jednostce analitycznej „Raducki Folwark” z obszaru rewitalizacji wyłączono duże obszary leśne, na których Gmina nie zamierza realizować przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zgodnie z ustawą o Rewitalizacji obszarem rewitalizacji obejmuje się tereny posiadające istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, **na których gmina zamierza prowadzić rewitalizację**. Obszar rewitalizacji jednostki „Raducki Folwark” zamieszkały jest przez 167 osoby, co stanowi 3,5% ludności Gminy, obejmuje powierzchnię 2,4 km², co stanowi 2,4% powierzchni jej terytorium.

Ryc. 2 Uproszczona mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Osiek

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Osiek.

Wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymogi formalne określone w ustawie o rewitalizacji: jego powierzchnia stanowi 13,9% (14,1 km²) powierzchni całej Gminy i jest zamieszkiwany przez 26,6% (1 269 osób) ludności Gminy.

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

3.1. Wprowadzenie

Diagnoza szczegółowa opracowana w niniejszym rozdziale dotyczy obszaru rewitalizacji przyjętego w uchwale Nr LXV/325/23 Rady Gminy Osjaków z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków, który wyznaczony został na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Osjaków oraz konsultacji społecznych z mieszkańcami.

Celem diagnozy szczegółowej jest zbadanie występujących zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem ich przyczyny, a także lokalnych potencjałów, które ułatwią rozwiązanie istniejących problemów.

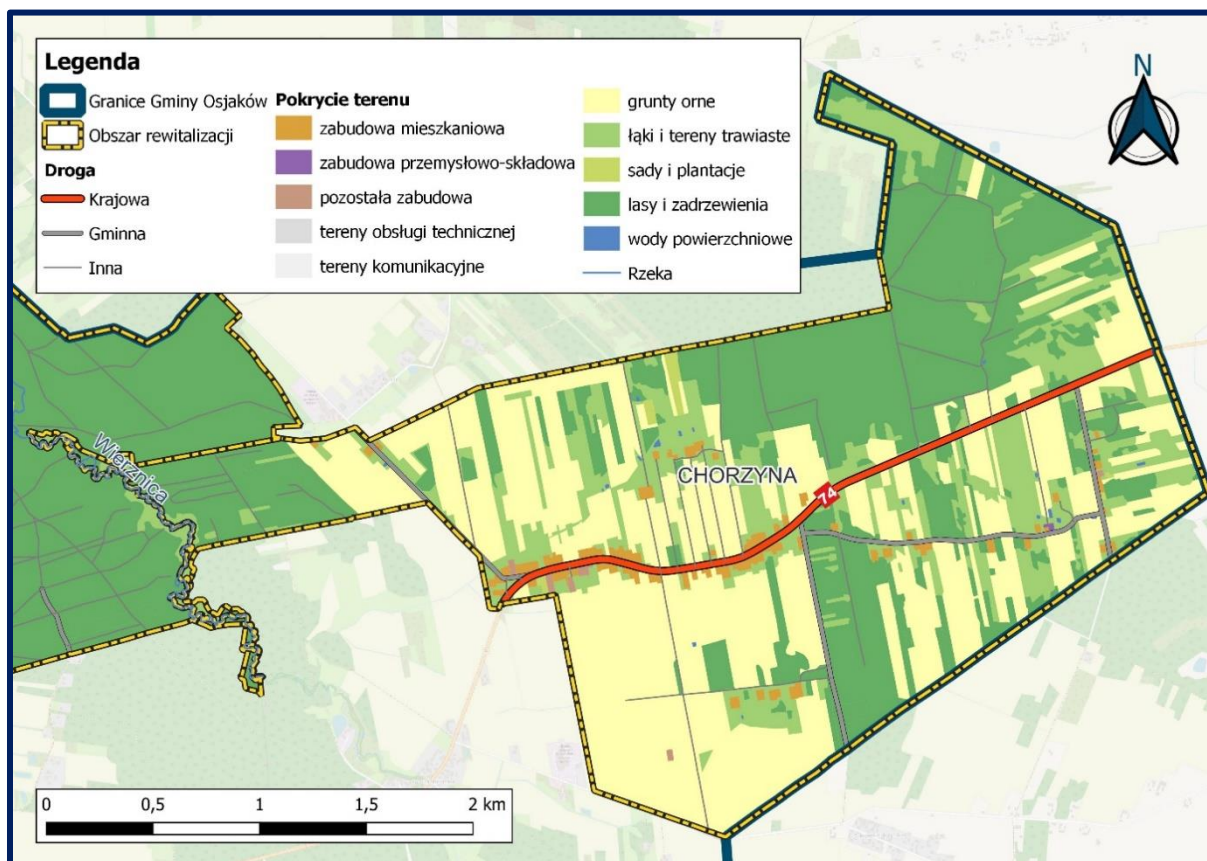
Problemy, trendy i tendencje opisane za pomocą danych ilościowych, uszczegółowione zostały analizą jakościową, w której wykorzystano różnorodne metody diagnostyczne (w tym ankiety, wywiady, dyskusje, rozmowy, warsztaty) zapewniając tym samym włączenie interesariuszy rewitalizacji już na etapie diagnozowania.

3.2. Struktura przestrzenno-funkcjonalna

Obszar rewitalizacji, który wyznaczono na terenie Gminy Osjaków, obejmuje podobszary rewitalizacji zlokalizowane w różnych częściach Gminy. Jednostki wchodzące w skład obszaru rewitalizacji tworzą trzy podobszary: Chorzyna, Osjaków pñ-zach oraz Raducki Folwark.

Pierwszy podobszar tworzy jednostka analityczna, której granice odpowiadają zasięgowi przestrzennemu obrębu ewidencyjnego Chorzyna. Na koniec 2021 roku na jego terenie zamieszkiwało 369 osób. Integralną częścią miejscowości Chorzyna są Żabieniec, Tobułki oraz Smugi. Większość zabudowy na terenie podobszaru skoncentrowana jest wzdłuż drogi krajowej nr 74 (biegnie od węzła Wieluń na drodze ekspresowej S8 do przejścia granicznego z Ukrainą w Zosinie). Droga krajowa nr 74 jest głównym ciągiem komunikacyjnym miejscowości na linii zachód-wschód. Na podobszarze położone są dwa czynne przystanki autobusowe. Uzupełnieniem sieci komunikacyjnej są drogi gminne. Na podobszarze występuje głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i towarzysząca jej zabudowa zagrodowa. Wzdłuż zachodniej granicy podobszaru przepływa rzeka Wierznica. Na analizowanym obszarze dominują grunty orne oraz lasy i zadrzewienia, uzupełnieniem struktury użytkowania są łąki i tereny trawiaste. Na terenie Chorzyny funkcję społeczno-rekreacyjną pełni częściowo zagospodarowany teren przy budynku dawnej szkoły. Znajduje się on w centralnej części miejscowości. Obecnie na parterze obiektu funkcjonuje oddział przedszkolny i mieszkanie komunalne, a na piętrze zlokalizowane są dwa mieszkania komunalne oraz jedno mieszkanie

socialne. Za budynkiem znajduje się plac zabaw, boisko trawiaste do gry w piłkę nożną, boisko do siatkówki oraz siłownia napowietrzna. Na opisywanym terenie znajduje się również altana oraz ławki. Wśród ważnych obiektów występujących na podobszarze rewitalizacji wskazać należy remizę OSP oraz kościół pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego.

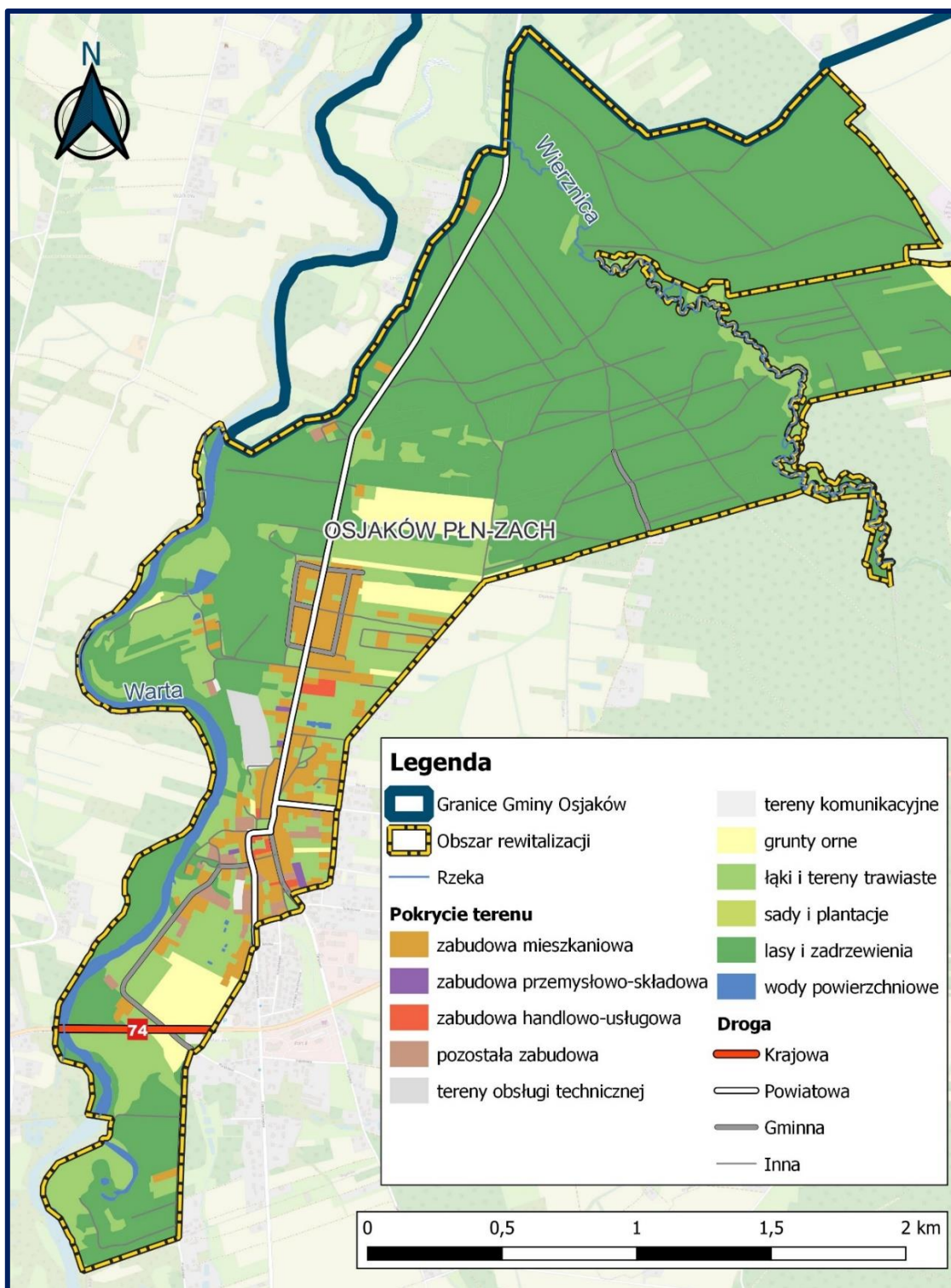
Ryc. 3 Struktura funkcjonalno-przestrzenna obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków (podobszar Chorzyna)

Źródło: opracowanie własne.

Drugim podobszarem rewitalizacji jest położona w środkowej części Gminy jednostka analityczna Osjaków p1n-zach. Sąsiaduje ona z podobszarem Chorzyna. Obejmuje ona swoim zasięgiem północno-zachodnią część miejscowości Osjaków. W granicach podobszaru znajdują się ulice: Brzozowa, Cegielniana (część), Cmentarna, Częstochowska (część), M. Konopnickiej, Kościelna, Mickiewicza, Nad Wartą, Piotrowska (część), Północna, Przejazd (część), M. Reja, Rynek, Sieradzka, Słowackiego, Spacerowa (część), Szpitalna (część), Targowa (część), Wesoły Kąty, Wieluńska. Na koniec 2021 roku na jego terenie zamieszkiwały 733 osoby. Pod względem struktury użytkowania terenów dominują lasy i zadrzewienia, ponadto dużą część zajmują łąki i tereny trawiaste. Wyraźnie wyodrębniony jest obszar zabudowany, pełniący zwartą strukturę funkcjonalno-przestrzenną, w którym skupiać się będą działania rewitalizacyjne. Zabudowa na terenie podobszaru skoncentrowana jest w południowo-wschodniej części, wzdłuż drogi powiatowej. Na obszarze występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, handlowo-

usługowa oraz przemysłowo-składowa. Układ osadniczy jednostki oparty jest o drogę powiatową 4536E relacji Rychłocice-Gabrielów, będącą głównym ciągiem komunikacyjnym podobszaru rewitalizacji na linii północ-południe. Uzupełnieniem sieci komunikacyjnej są drogi gminne. Przez południową część podobszaru przebiega droga krajowa nr 74. Wzdłuż zachodniej granicy przepływa rzeka Warta. W południowo-zachodniej części podobszaru na wyspie na rzece położony jest „Park na wyspie”. Ważnymi przestrzeniami i obiektami występującymi na podobszarze są: Gminny Ośrodek Kultury w Osjakowie, stadion sportowy im. Andrzeja Buchwalda w Osjakowie, Osjakowskie Centrum Obsługi Turystycznej Czterech Szlaków, Gminna Biblioteka Publiczna, Urząd Gminy w Osjakowie, komisariat policji, publiczne przedszkole, ochotnicza straż pożarna oraz kościół parafialny pw. św. Kazimierza Królewicza.

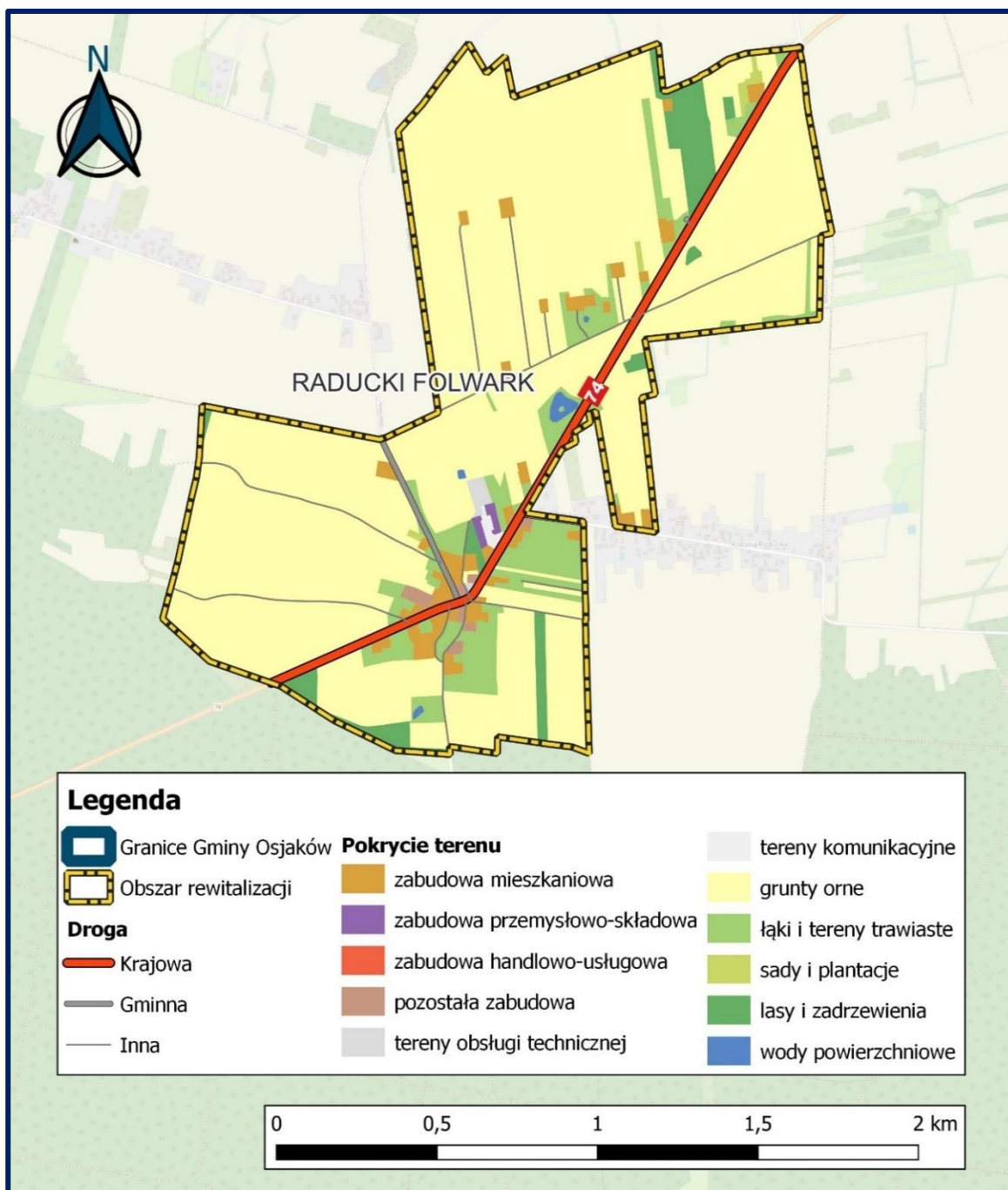

Ryc. 4 Struktura funkcjonalno-przestrzenna obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków (podobszar Osjaków p1n-zach)

Źródło: opracowanie własne.

Trzecim podobszarem rewitalizacji jest jednostka Raducki Folwark, położona w zachodniej części Gminy. Zasięg przestrzenny tego podobszaru obejmuje północną część obrębu ewidencyjnego Raducki Folwark tj. obszar zurbanizowany o wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. W granicach tego podobszaru rewitalizacji znalazły się dwie

miejsowości: Stanisławów oraz Raducki Folwark. Na koniec 2021 roku na jego terenie mieszkało 167 osób. Pod względem struktury użytkowania terenu dominują grunty orne, ponadto wyróżnia się zabudowa mieszkaniowa oraz łąki i tereny trawiaste. W południowej części podobszaru zlokalizowana jest miejscowość Raducki Folwark, gdzie koncentruje się większość zabudowy tego podobszaru. Z kolei w północnej części położona jest miejscowość Stanisławów, z niewielką liczbą rozproszonej zabudowy zagrodowej. W Raduckim Folwarku dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zagrodowa, uzupełniona przez zabudowę przemysłowo-składową oraz handlowo-usługową. Układ komunikacyjny tego podobszaru oparty jest o drogę krajową nr 74, jej uzupełnienie stanowią drogi gminne. Na podobszarze znajduje się oddział przedszkolny, przy którym zlokalizowany jest plac zabaw.

Ryc. 5 Struktura funkcjonalno-przestrzenna obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków (podobszar Raducki Folwark)

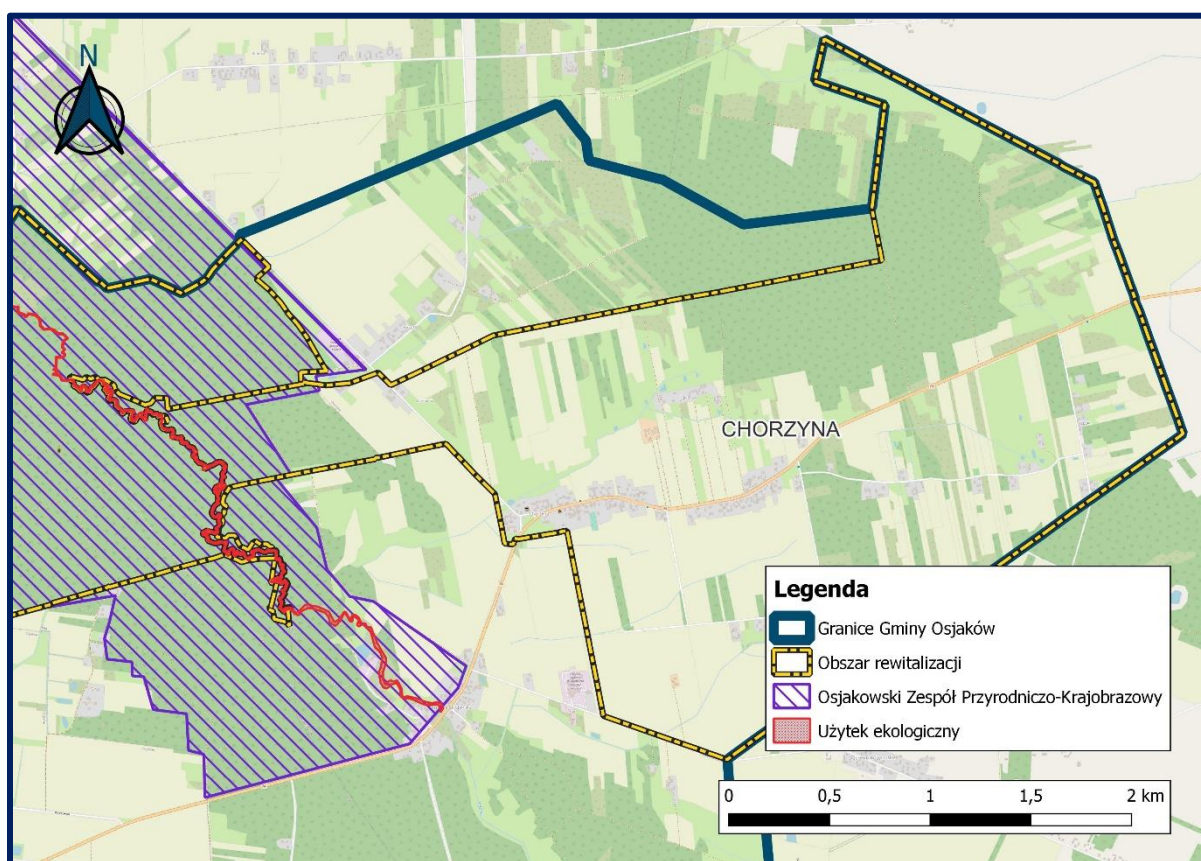
Źródło: opracowanie własne.

Na podobszarze rewitalizacji Chorzyna występują przestrzenne formy ochrony przyrody tj. Osjakowski Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy oraz użytek ekologiczny „Rzeka Wierznica”.

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy obejmuje swoim zasięgiem 2 492 ha, znajdujące się na terenie trzech gmin: Osjaków, Konopnica oraz Siemkowice. Powołany został na podstawie Rozporządzenia Wojewody Sieradzkiego z dnia 31 lipca 1998 r. Teren Zespołu jest częścią doliny środkowej Warty, która pełni funkcję ostoi ptaków wodno-błotnych. W granicach zespołu

znajdują się zachodnie tereny podobszaru rewitalizacji Chorzyna. W pobliżu rzeki Warty zachowały się łągi wierzbowe i towarzyszące im zarośla wiklinowe, które są obecnie zaliczane do najrzadszych rodzajów lasów w Europie.

Z kolei użytek ekologiczny obejmuje swoim zasięgiem końcowy odcinek rzeki Wierznicy od km 0+000 do km 5+700 na terenie Gminy Osjaków oraz Gminy Konopnica. Powołany został Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z 17.02.1992 r. w sprawie uznania za obiekty chronione. Został uznany za użytek ekologiczny ze względu na czystość wód oraz naturalny i specyficzny charakter doliny i koryta. W obrębie doliny miejscami występują starorzecza oraz zagłębienia o podmokłym i zabagnionym dnie. Użytek ekologiczny biegnie wzdłuż zachodniej granicy podobszaru.

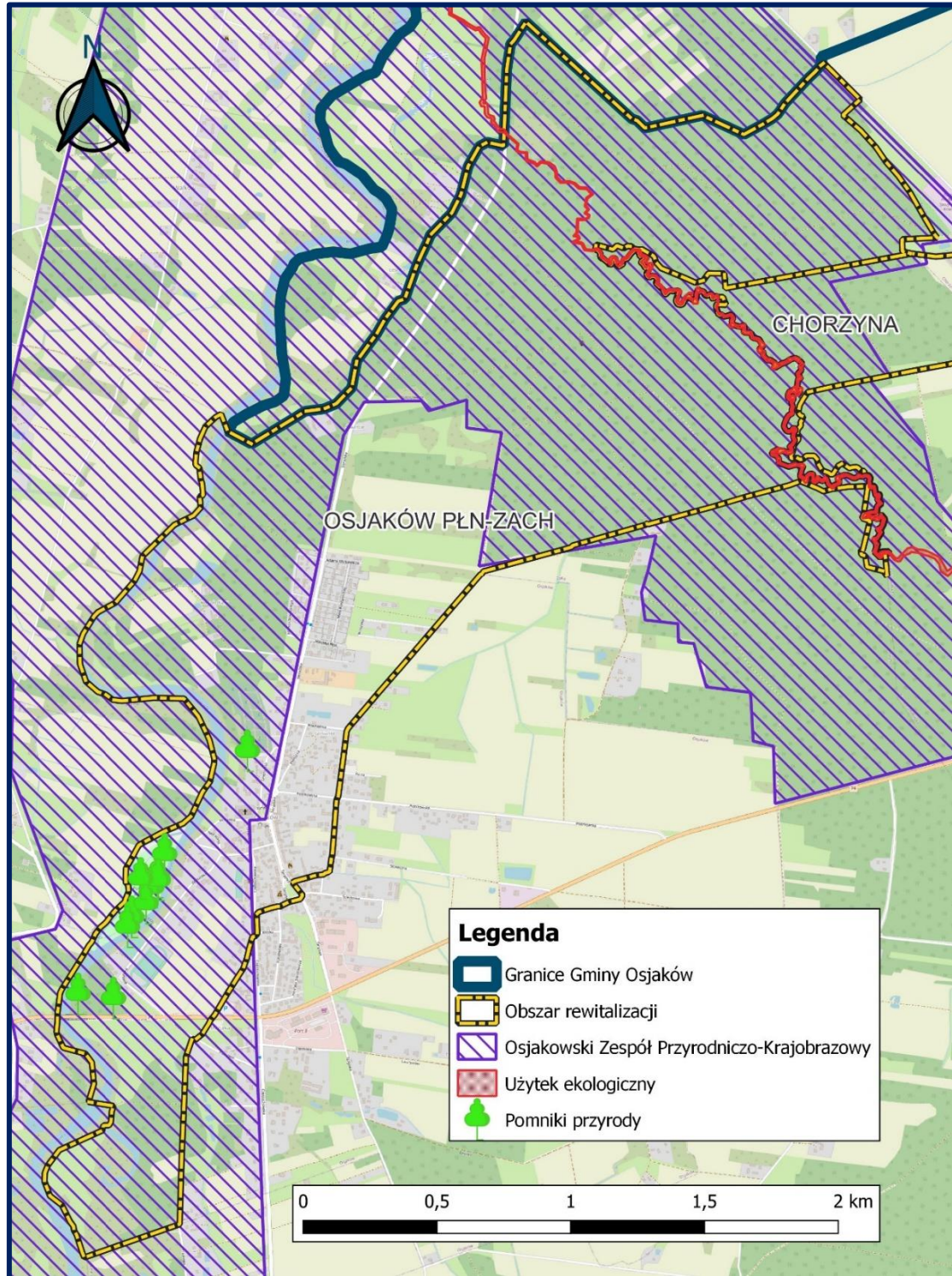

Ryc. 6 Formy ochrony przyrody obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków (podobszar Chorzyna)
Źródło: opracowanie własne.

Prawie cały podobszar rewitalizacji Osjaków p1n-zach położony jest w granicach Osjakowskiego Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego, który został opisany powyżej. Po wschodniej stronie podobszaru przebiega użytek ekologiczny, który również został opisany powyżej. Ponadto w granicach podobszaru rewitalizacji Osjaków p1n-zach zlokalizowanych jest 11 pomników przyrody ożywionej. Siedem z nich to pojedyncze drzewa (4 Dęby Szypułkowe – *Quercus robur*, 1 Wiąz szypułkowy – *Ulmus laevis*, 1 Szakłak pospolity – *Rhamnus cathartica*, 1 Czeremcha

zwyczajna – *Padus avium*). Cztery pomniki przyrody to grupy drzew z gatunku Brzoza Brodawkowata – *Betula pendula*.

Z kolei na podobszarze rewitalizacji Raducki Folwark oraz w jego najbliższej okolicy nie występują formy ochrony przyrody.

Ryc. 7 Formy ochrony przyrody obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków (podobszar Osjaków p1n-zach)

Źródło: opracowanie własne.

Część obszaru Gminy Osjaków położona jest na obszarze zagrożenia powodzią. Przez podobszar rewitalizacji Osjaków płn-zach przepływa rzeka Warta, wzdłuż której położone są obszary, na których możliwe jest wystąpienia powodzi. Zgodnie z mapą zagrożenia powodziowego obszar rewitalizacji znajduje się:

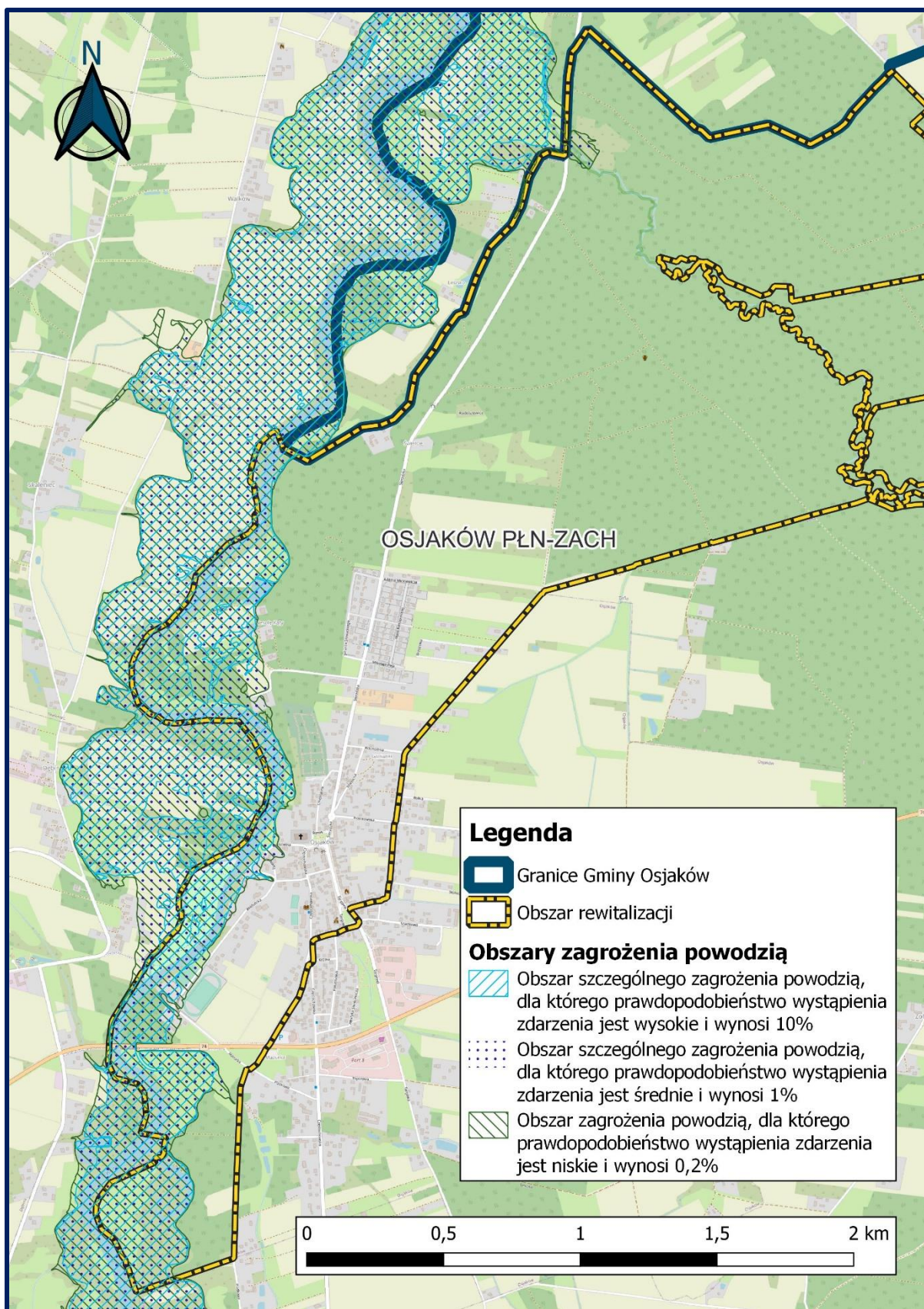
- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat),
- poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt. 34) lit. c) Prawa Wodnego, tj. obszarem między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału.

Dodatkowo należy zaznaczyć, że teren objęty rewitalizacją znajduje się:

- częściowo na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat),
- poza obszarem, narażonym na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

Jakiegokolwiek działania prowadzone w obrębie obszarów zagrożenia powodziowego będą realizowane zgodnie z odrębnymi przepisami dotyczącymi gospodarowania na tego typu terenach. Położenie obszaru rewitalizacji względem obszarów zagrożenia powodzią przedstawia rycina na następnej stronie.

Ryc. 8 Obszary zagrożenia powodzią obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków (podobszar rewitalizacji Osjaków p1n-zach)

Źródło: opracowanie własne.

Należy zaznaczyć, że na obszarze rewitalizacji występuje strefa ochrony konserwatorskiej historycznego układu urbanistycznego Osjakowa. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustalono dla strefy m.in.: zachowanie historycznego rozplanowania ulic oraz kontynuację cech rozplanowania, obowiązek zachowania historycznej skali i formy zabudowy.

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są 32 zabytki chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 840 ze zm.). Są to obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Osjaków, z czego jeden został wpisany do rejestru zabytków województwa łódzkiego. Jakikolwiek prace związane z ich modernizacją wymagają uzyskania stosownych pozwoleń, stosowania określonych materiałów i prowadzenia wszelkich prac zgodnie z ustaleniami konserwatora zabytków. Szczegółowy wykaz ww. obiektów z ich lokalizacją przedstawiony został w poniższej tabeli.

Tabela 3 Lista obiektów zabytkowych znajdujących się na obszarze rewitalizacji

Lp.	Podobszar rewitalizacji /miejsowość	Nazwa obiektu	Datowanie	Wpis do rejestru zabytków
2	Chorzyna	Transzeje przeciwczołgowe	1944 r.	
3	Chorzyna	Zespół bunkrów powojennych	1944 r.	
4	Osjaków	Historyczny układ urbanistyczny	XV-XVII w.	
5	Osjaków ptn-zach	Dwór w zespole dworskim, ob. Dom, ul. Sieradzka 2		
6	Osjaków ptn-zach	Owczarnia w zespole dworskim, ob. Dom, Rynek 1	-	
7	Osjaków ptn-zach	Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Jadwigi i św. Kazimierza	1912-1914 r.	
8	Osjaków ptn-zach	Kościół Parafialny p.w. św. Jadwigi i św. Kazimierza	1909-1914 r.	A/214 26.03.2015
9	Osjaków ptn-zach	Otoczenie kościoła w granicach trwałego ogrodzenia przykościelnego w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Jadwigi i św. Kazimierza	1909-1914 r.	
10	Osjaków ptn-zach	Plebania w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Jadwigi i św. Kazimierza	1904 r.	
11	Osjaków ptn-zach	Organistówka w zespole kościoła parafialnego p.w. św. Jadwigi i św. Kazimierza	XIX w.	
12	Osjaków ptn-zach	Cmentarz parafialny	XIX-XX w.	
13	Osjaków ptn-zach	Synagoga	XIX-XX w.	
14	Osjaków ptn-zach	Cmentarz żydowski	XVIII w.	
15	Osjaków ptn-zach	Dawna Siedziba Towarzystwa Gimnastycznego Sokół	1931 r.	

16	Osjaków pń-zach	Dom murowany, ul. Częstochowska 5	ok. 1928 r.	
17	Osjaków pń-zach	Dom murowany, ul. Częstochowska 7	ok. 1933 r.	
18	Osjaków pń-zach	Dom murowany, ul. Częstochowska 21	1925 r.	
20	Osjaków pń-zach	Dom drewniany, ul. Piotrowska 5	1908 r.	
21	Osjaków pń-zach	Dom drewniany, ul. Północna 8	pocz. XX w.	
22	Osjaków pń-zach	Dom murowany, Rynek 3	pocz. XX w.	
23	Osjaków pń-zach	Dom murowany, Rynek 4	pocz. XX w.	
24	Osjaków pń-zach	Dom drewniany, ul. Sieradzka 4	lata 20-te XX w.	
25	Osjaków pń-zach	Dom murowany, ul. Sieradzka 6	ok. 1920 r.	
26	Osjaków pń-zach	Dom murowany, ul. Sieradzka 27	ok. 1937 r.	
27	Osjaków pń-zach	Dom murowany, ul. Targowa 14	Ok. 1928 r.	
29	Osjaków pń-zach	Dom murowany, ul. Targowa 25	I poł. XX w.	
31	Osjaków pń-zach	Dom, ob. Budynek komunalny, ul. Przejazd 2	lata 20-te XX w.	
32	Raducki Folwark	Dom murowany	1937 r.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Strategii Rozwoju Gminy Osjaków na lata 2023-2030, rejestru zabytków województwa łódzkiego.

3.3. Przyczyny degradacji obszaru

3.3.1. Sfera społeczna

Wyznaczony na terenie Gminy Osjaków obszar rewitalizacji, do którego przynależą trzy podobszary (Chorzyna, Osjaków pń-zach i Raducki Folwark) charakteryzuje się nagromadzeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Analiza wskaźnikowa wykonana na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała szczególnie problemy w zakresie bezrobocia (cały obszar rewitalizacji), ubóstwa (podobszar Chorzyna), przestępczości (podobszary Chorzyna oraz Osjaków pń-zach), wysokiej liczby osób ze szczególnymi potrzebami (cały obszar rewitalizacji), niskiego kapitału ludzkiego (podobszar Chorzyna) oraz niskiej aktywności społecznej (cały obszar rewitalizacji).

Przyczyny degradacji sfery społecznej we wszystkich podobszarach rewitalizacji są do siebie zbliżone, jednak skala poszczególnych zjawisk jest zróżnicowana. W poniższej tabeli

przedstawiono porównanie wybranych wskaźników dotyczących sfery społecznej pomiędzy podobszarami rewitalizacji, obszarem rewitalizacji a średnią dla całej Gminy.

Tabela 4 Zestawienie wybranych wskaźników dla sfery społecznej poszczególnych podobszarów rewitalizacji w porównaniu do całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Osjaków

Nazwa wskaźnika	Chorzyna	Osjaków płn-zach	Raducki Folwark	Wartość średnia dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	2,17	2,39	3,59	2,72	2,34
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	75,0%	56,0%	83,3%	71,4%	53,9%
Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	25,0%	22,3%	50,0%	32,4%	19,7%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie bezrobotnych	0,0%	27,4%	0,0%	9,1%	14,0%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	0,3%	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%
Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	6,8%	5,6%	1,8%	4,7%	5,9%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	1,6%	0,5%	0,0%	0,7%	0,8%
Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,81	1,45	0,00	0,75	0,23
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	24,0%	22,9%	66,7%	37,9%	20,1%
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	0,0%	8,5%	0,0%	2,8%	5,0%
Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	19,0%	20,5%	25,7%	21,7%	20,3%
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	22,2%	20,8%	19,2%	20,7%	22,2%
Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2021/2015	95,3%	97,8%	102,5%	98,5%	97,4%
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,00	0,40	0,00	0,13	0,12
Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	0,27	0,00	0,00	0,09	0,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków.

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Wieluniu według stanu na 31 grudnia 2021 roku, podobszar rewitalizacji Chorzyna zamieszkiwało 8 osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne, w tym 6 jako osoby długotrwale bezrobotne (pozostające bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy). Na podobszarze Osjaków p1n-zach zarejestrowano 18 osób bezrobotnych, z których 10 pozostaje osobami długotrwale bezrobotnymi. Z kolei w podobszarze Raducki Folwark zdiagnozowano 6 osób bezrobotnych w tym 5 długotrwale bezrobotne.

Problem bezrobocia w Gminie Osjaków został zbadany za pomocą 4 wskaźników. Uśredniając wartości wszystkich wskaźników z trzech podobszarów rewitalizacji, okaże się, że wszystkie wskaźniki osiągnęły wartości większe niż w Gminie, a co za tym idzie obszar rewitalizacji odznacza się negatywnie w każdym z badanych aspektów bezrobocia.

W dwóch podobszarach zarejestrowano większą niż dla całej Gminy liczbę osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano dla jednostki Raducki Folwark (3,59) oraz Osjaków p1n-zach (2,39), przy średniej dla Gminy na poziomie 2,34. Średnia dla całego obszaru rewitalizacji wyniosła 2,72. Problemem występującym na wszystkich podobszarach rewitalizacji jest również długotrwale bezrobocie. Na terenie wszystkich podobszarów udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych jest większą niż średnia dla całej gminy. Wartość średnia analizowanego wskaźnika dla całego obszaru rewitalizacji wyniosła 71,4%, przy średniej gminnej wynoszącej 53,9%. Stosunkowo duży udział osób długotrwale bezrobotnych, niekorzystnie wpływa na perspektywę podjęcia pracy przez takie osoby. Przeciętny profil osoby długotrwale bezrobotnej może nie być atrakcyjny dla potencjalnego pracodawcy. Często za tym statusem idzie brak odpowiednich kwalifikacji, co jest niewątpliwie przeszkodą do podjęcia pracy. Problem bezrobocia osób z wykształceniem podstawowym dotyczy wszystkich podobszarów. Co drugi bezrobotnych w podobszarze Raducki Folwark oraz co czwarty w Chorzynie to osoby z najniższym wykształceniem. Na terenie podobszaru Osjaków p1n-zach wartość wskaźnika wynosi 22,3%, i nadal pozostaje większa niż średnia dla całej Gminy (19,7%).

Wyzwanie stanowi również brak chęci do podjęcia jakiegokolwiek pracy bądź pozyskiwanie dochodów z nieopodatkowanych źródeł. Problem bezrobocia niesie negatywne konsekwencje zarówno dla osoby bezrobotnej, jak i dla społeczności, w tym przede wszystkim rodziny i najbliższego otoczenia osoby dotkniętej tą trudnością. Brak zatrudnienia skutkujący brakiem dochodów, prowadzi do ryzyka ubóstwa, wykluczenia społecznego, problemów zdrowotnych (w tym psychicznych) oraz ogólnej niezdolności do radzenia sobie z życiowymi wyzwaniami. Długotrwale pozostawanie bez pracy może w skrajnych przypadkach prowadzić do zaniżania samooceny, depresji, popadania w nałogi i podejmowania zachowań niezgodnych z prawem.

Należy pamiętać, że osoby pozostające w długotrwałym bezrobociu zarówno nie posiadają wymaganych kwalifikacji do pracy, ale także nie czują potrzeby podjęcia pracy etatowej i zdobywania wymaganych kwalifikacji. Może to wynikać z braku dostępu do odpowiednich szkoleń i edukacji, braku motywacji do podjęcia pracy etatowej, barier psychologicznych i emocjonalnych, a także braku wsparcia społecznego. W przypadku osób zmagających się z problemem bezrobocia, istotne jest podejście holistyczne, uwzględniające zarówno aspekty kwalifikacyjne, jak i psychospołeczne. Wspieranie tych mieszkańców może wymagać działań takich jak zapewnienie miejsca odbywania szkoleń, opracowania programów wsparcia i organizacji spotkań warsztatowych, zapewnienia wsparcia psychologicznego oraz rozwijania sieci kontaktów zawodowych.

Niewielka liczba osób bezrobotnych korzysta z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia. Takie osoby odnotowano jedynie na terenie podobszaru Osjaków płn-zach. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie bezrobotnych dla tego podobszaru wyniósł 27,4%, co jest wartością prawie dwukrotnie wyższą niż średnia dla całej Gminy (14,0%).

Występującemu i pogłębiającemu się zjawisku bezrobocia bardzo często współtowarzyszy zjawisko ubóstwa, które opiera się na odniesieniu poziomu zaspokojenia potrzeb osób, rodzin, gospodarstw domowych do poziomu ich zaspokojenia przez innych członków społeczeństwa. Odnosi się ono do zjawisk takich jak niedostatek i bieda, czego skutkiem jest m.in. bezradność, brak motywacji, wykluczenie społeczne i obniżenie poziomu życia. Oznacza to, że ubóstwo charakteryzują nadmierne rozpiętości w poziomie zaspokojenia potrzeb w społeczeństwie. Przyczyną ubóstwa może być brak dostępu do edukacji, niskie zarobki, bezrobocie, choroby lub niepełnosprawność czy też niesprzyjające uwarunkowania ekonomiczne i społeczne. Niesie ono za sobą wiele negatywnych skutków dla jednostki żyjącej w takich warunkach, a także dla społeczeństwa jako całości.

Wskaźnikami, którymi zbadano problem ubóstwa i zaobserwowano ich bardziej negatywną wartość na obszarze rewitalizacji względem całego obszaru Gminy Osjaków były:

- Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców,
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców.

Na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z 2021 roku określono, że z pomocy społecznej na terenie Chorzyny skorzystało 6,8% mieszkańców (25 osób), na podobszarze Osjaków płn-zach 5,6% mieszkańców (41 osób), a na podobszarze Raducki Folwark 4,7% mieszkańców (3 osoby). Średnia tego wskaźnika dla Gminy wynosiła 5,9%, co oznacza, że

podobszar Chorzyna borykał się z większym udziałem osób korzystających z pomocy społecznej. Przekroczone wartości w porównaniu dla średniej Gminnej odnotowano dla obu wskaźników odnoszących się do podobszaru Chorzyna. Dla podobszarów Osjaków p1n-zach oraz Raducki Folwark wartości wskaźników opisujących problem ubóstwa były niższe niż średnia dla Gminy, ale problem nadal występuje na danych terenach.

Zjawiska bezrobocia oraz ubóstwa nierzadko są także powiązane z powstawaniem lub pogłębianiem się alkoholizmu. Z rekomendacji wskazanych przez Światową Organizację Zdrowia do sposobów niwelowania problemów alkoholowych wynika, że „dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku”. W uzasadnieniu podaje między innymi, że istotne w tych działaniach są również: kontrola sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przez przedsiębiorców nimi handlujących, zwłaszcza w trosce o dzieci i młodzież. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy w Osjakowie, w 2021 roku w całej gminie, istniało 12 punktów sprzedaży alkoholu, z czego 3 na obszarze rewitalizacji (1 w Chorzynie, 2 w Osjaków p1n-zach). Dodatkowo analiza wskaźnikowa wykazała, że w Chorzynie i Osjakowie p1n-zach mieszkały osoby korzystające z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu. Na terenie podobszaru Raducki Folwark nie zarejestrowano osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców wyniósł w Chorzynie 0,3%, a w Osjakowie p1n-zach 0,1%. Średnia analizowanego zjawiska dla całej Gminy wyniosła 0,1%.

Na zjawisko wykluczenia społecznego narażone są także często osoby ze szczególnymi potrzebami. W tym zakresie także zaobserwowano negatywne wartości badanych wskaźników. Ze świadczeń pomocy społecznej wypłacanych z tytułu niepełnosprawności w 2021 roku, na podobszarze Chorzyna korzystało 6 osób, w Osjakowie P1n-zach 9 osób, a w Raduckim Folwarku 2 osoby. Największy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej odnotowano na podobszarze Raducki Folwark (66,7%). Z kolei wartości analizowanego wskaźnika dla podobszarów Chorzyna oraz Osjaków p1n-zach wyniosły odpowiednio 24,0% i 22,9%. Dla wszystkich podobszarów rewitalizacji wartości wskaźnika były wyższe niż średnia dla całej Gminy – 20,1%. Z kolei osoby korzystające z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby zarejestrowano tylko jednym podobszarze rewitalizacji. W Osjakowie p1n-zach z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby skorzystało 8,5% korzystających z pomocy społecznej. Średnia dla gminy wyniosła 5%.

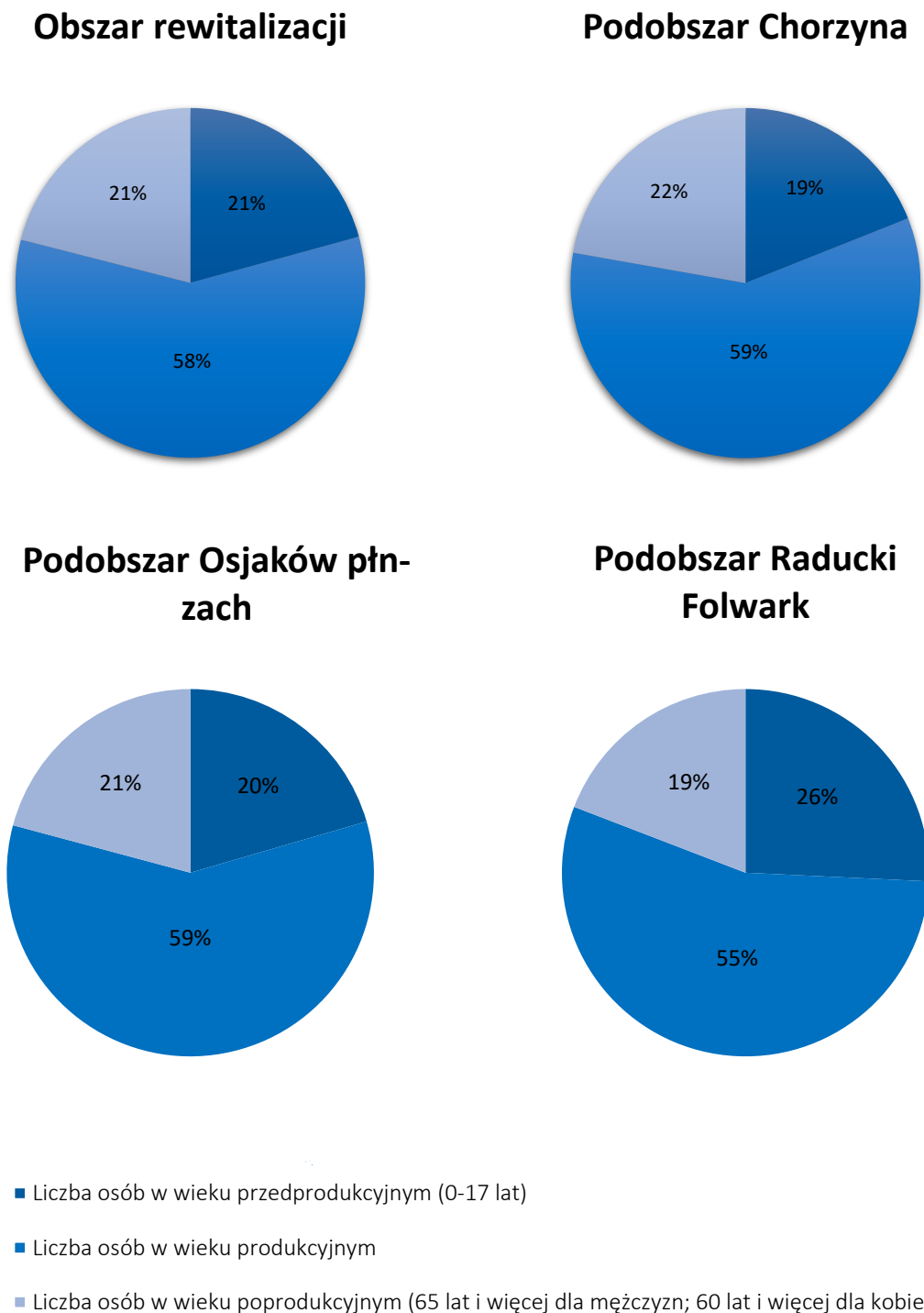
Należy pamiętać, iż wysoki udział osób ze szczególnymi potrzebami powoduje wzrost zapotrzebowania na usługi opieki zdrowotnej, w szczególności opieki specjalistycznej (np. rehabilitacji) czy też usług opiekuńczych, opieki wytchnieniowej dla rodzin osób niepełnosprawnych, a także usług związanych z integracją społeczną.

Zjawisko to wiąże się mocno ze strukturą demograficzną ludności. W związku ze starzeniem się populacji coraz więcej osób starszych potrzebować będzie wsparcia ze strony osób trzecich. Osoby starsze mają często utrudniony dostęp do przystanków autobusowych czy ogólnie z komunikacją poza miejscem swojego zamieszkania. Coraz częściej dużo podstawowych spraw np. urzędowych można załatwić przez Internet, jednak seniorzy często nie potrafią posługiwać się odpowiednimi narzędziami i nie mają nikogo kto mógłby ich nauczyć poruszać się w wirtualnym świecie.

Tendencje demograficzne i zmiany zachodzące w poszczególnych grupach ekonomicznych, w tym zastępowalność pokoleń to elementy związane z kolejnym analizowanym obszarem jakim jest kapitał ludzki. Na każdego rodzaju kapitał składa się kilka elementów, mogą to być: zasoby, narzędzia pracy, umiejętności, ale także potencjał. W odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego elementem wpływającym na poziom kapitału ludzkiego jest rozkład poszczególnych grup wiekowych wśród populacji całej gminy - jest to wewnętrzny potencjał rozwojowy jednostki. Ze społecznego i ekonomicznego punktu widzenia dzięki niemu tworzy się wzajemne relacje, które następnie dzięki zaufaniu jednostek procentują i przekładają się na podnoszenie jakości życia w zorganizowanym społeczeństwie. Analizując poziom kapitału ludzkiego łatwiej jest zdiagnozować i opisać nierówności społeczne, podejmować decyzje rozwojowe dotyczące np. nowych usług społecznych i lokalizacji nowych inwestycji, a także kreować przyszłość silnej, konkurencyjnej jednostki.

W 2021 roku na całym obszarze rewitalizacji mieszkało 1269 osób (26,6% ludności gminy). W podziale na podobszary rewitalizacji było to: 369 osób w Chorzymie, 733 osoby w Osjakowie płn-zach oraz 167 osób w podobszarze Raducki Folwark. Analizując rozkład poszczególnych grup wiekowych, odnotowano, że w podobszarach Osjaków płn-zach i Raducki Folwark udział osób w wieku przedprodukcyjnym (odpowiednio 20,5% i 25,7%) był większy niż wynosiła średnia dla gminy (20,3%). Dla podobszaru Chorzymia udział tej grupy społeczeństwa wynosił 19,0%. Największy udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców odnotowano na podobszarach Chorzymia oraz Osjaków płn-zach (59%). Dla podobszaru Raducki Folwark było to 55%. Warto zauważyć, że proces zmian ludnościowych przebiega różnie w zależności od konkretnej jednostki. W przypadku udziału osób w wieku poprodukcyjnym negatywne zjawiska odnotowano na podobszarze Chorzymia – 22,2% ludności w wieku

poprodukcyjnym. Dla podobszarów Osjaków p1n-zach oraz Raducki Folwark udział tej grupy mieszkańców wynosił odpowiednio 20,8% i 19,2%, przy średniej dla Gminy wynoszącej 22,2%.

Ryc. 9 Struktura wieku ludności na podobszarach rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Osjakowie.

Nie sposób mówić o tendencjach demograficznych bez analizy dynamiki zmian ludnościowych zachodzących na analizowanych obszarach. Dynamika zmian liczby mieszkańców między 2015 a 2022 rokiem wyniosła dla obszaru całej Gminy 97,4%. Co świadczy o ogólnym spadku

liczby mieszkańców. W gorszej sytuacji niż cała Gmina jest podobszar Chorzyna, dynamika zmian liczby ludności dla tego podobszaru wyniosła 95,3%. Negatywne zjawisko wyludniania się terenów dotyczy również podobszaru Osjaków p1n-zach (dynamika zmian ludności – 97,8%). Jedynie na podobszarze Raducki Folwark odnotowano wzrost liczby ludności. Dynamika zmian ludnościowych na tym podobszarze kształtowała się na poziomie 102,5%.

Na negatywną tendencję spadku liczby ludności terenu Gminy Osjaków wpływa odpływ ludności (głównie młodzież i ludzie młodzi) z terenów wiejskich, a także ujemny przyrost naturalny. Młodzież często wyjeżdża na studia do dużych ośrodków miejskich, gdzie ma łatwy dostęp do miejsc wypoczynku i rekreacji oraz szerokiej oferty kulturalnej. Osoby uczestniczące w warsztatach rewitalizacyjnych wskazały także, że jedną z przyczyn tej sytuacji jest z pewnością uboga oferta miejsc zatrudnienia na obszarze gminy połączona z brakiem oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej, a także wysokie podatki od nieruchomości. Emigracja młodych osób ludzi prowadzi do pogłębienia procesu starzenia się społeczeństwa.

Na obszarze rewitalizacji odnotowuje się niski poziom aktywności społecznej i uczestnictwa w życiu publicznym. Na podobszarze rewitalizacji Osjaków p1n-zach działa kilka organizacji społecznych, w tym: Gminny Ludowy Klub Sportowy "WARTA" w Osjakowie, Stowarzyszenie "Dolina Warty", Lokalna Grupa Działania "Kraina Wielkiego Łuku Warty" w Osjakowie, Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Francuskiej "Bez Granic" w Osjakowie oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Osjakowie. Na podobszarze rewitalizacji Chorzyna aktywnie działają z kolei: Ochotnicza Straż Pożarna w Chorzynie oraz Koło Gospodyń Wiejskich w Chorzynie, które jednak ze względu na braki lokalowe ma ograniczone możliwości rozwoju.

Mieszkańcy podczas warsztatów zwrócili uwagę na brak miejsca spotkań dla seniorów na terenie Chorzyny, które byłyby także przystosowane dla osób o ograniczonej możliwości ruchu. Brakuje zajęć i ofert do spędzania czasu i integracji. Również młodzież i dzieci nie mają miejsca, żeby spotkać się i wspólnie spędzić czas, zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym. W okresie letnim takim miejscem spotkań jest teren za budynkiem dawnej szkoły, którego dostępność uzależniona jest od warunków atmosferycznych.

Z kolei dla podobszaru Osjaków p1n-zach oprócz niskiego poziomu integracji zwrócono uwagę na brak zaangażowania osób ze szczególnymi potrzebami w życie społeczne miejscowości. Jedną z przyczyn tego zjawiska są bariery architektoniczne z jakimi mierzą się osoby z niepełnosprawnościami. Na podobszarze zdiagnozowano również niski poziom integracji dzieci z niepełnosprawnościami, przyczynę tego zjawiska można wskazać m.in. na niedostosowanie placu zabaw dla dzieci z niepełnosprawnościami. Występuje również deficyt liderów integrujących i angażujących mieszkańców do działania. Podczas warsztatów zwrócono również uwagę na problem, który coraz częściej dotyczy dzieci i młodzieży, a mianowicie

siedzący tryb życia, brak aktywności fizycznej i spędzanie czasu wolnego w przestrzeni wirtualnej. Tego typu funkcjonowanie często skutkuje otyłością, a także trudnościami w nawiązywaniu kontaktów w realnym życiu, co w skrajnych przypadkach może prowadzić do zaburzeń psychicznych.

Dla podobszaru Raducki Folwark poza brakiem liderów społecznych czy stowarzyszeń problemem jest całkowity brak miejsc do wspólnego spędzania czasu, organizacji wydarzeń i integracji mieszkańców. Gmina posiada jedynie pusty, niezagospodarowany teren zlokalizowany w sąsiedztwie placu przedszkolnego, który mógłby stanowić podstawę do stworzenia przestrzeni do wspólnego działania społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych.

Na potrzeby delimitacji obszarów zdegradowanych zbadano przestępczość na podstawie liczby osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty”. W celu analizy zjawiska zestawiono liczbę osób objętych omawianą procedurą w przeliczeniu na 100 osób. Przekroczone wartości wskaźnika średniej dla Gminy (0,23) stwierdzono na podobszarach Chorzyna oraz Osjaków p1n-zach, gdzie wskaźnik osiągnął wartości znacznie wyższe tj. 0,81 i 1,45. Dla podobszaru Raducki Folwark nie odnotowano osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty”.

Innym problemem występującym na obszarze rewitalizacji, stwierdzonym podczas wizji lokalnej oraz warsztatów z interesariuszami rewitalizacji są akty wandalizmu. Najczęściej jako osoby winne wskazuje się młodzież, co nie oznacza, że omawianych czynów nie popełniają osoby dorosłe. Za główne przyczyny niszczenia przestrzeni i mienia uznaje się: chęć rozładowania emocji oraz bunt. Brak zajęć może prowadzić do powstawania grup ludzi beczynnych i nadmiaru wolnego czasu. W takich przypadkach wandalizm może stać się sposobem na spędzanie czasu lub wyrazem nudy i braku konstruktywnych zajęć. Mieszkańcy jako przyczynę wskazali na niedostateczną edukację w zakresie poszanowania mienia wspólnego.

Ryc. 10 Przykład aktów wandalizmu na podobszarze Chorzyna - przystanek autobusowy (u góry) oraz na podobszarze Osjaków p1n-zach (u dołu)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniach 19-20.06.2023 r.

Obszar rewitalizacji w Gminie Osjaków składający się z podobszarów Chorzyna, Osjaków p1n-zach. i Raducki Folwark boryka się z poważnym problemem długotrwałego bezrobocia. Wskaźniki bezrobocia na tym obszarze są wyższe niż dla całej gminy, co wskazuje na trudną sytuację. Szczególnie dotkliwy jest wskaźnik osób długotrwanie bezrobotnych, który przekracza średnią dla gminy, co utrudnia znalezienie pracy ze względu na brak odpowiednich kwalifikacji lub chęci do podejmowania zatrudnienia.

Dodatkowo, ubóstwo jest również rozpowszechnione na tym terenie, zwłaszcza w Chorzynie, gdzie odnotowano największy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tego tytułu na obszarze rewitalizacji. Bezrobocie i ubóstwo często idą w parze z problemami alkoholizmu, co jeszcze bardziej obciąża społeczność.

Aktywność społeczna i uczestnictwo w życiu publicznym na tym obszarze są niskie. Brakuje miejsc spotkań dla różnych grup wiekowych, w tym seniorów i młodzieży, a bariery architektoniczne utrudniają życie osobom z niepełnosprawnościami.

Dodatkowo, obszar ten ma tendencję do wyludniania się, ponieważ młodzi ludzie wyjeżdżają do większych miast w poszukiwaniu lepszych perspektyw zatrudnienia i szerokiej oferty kulturalnej.

Aby rozwiązać te problemy, konieczne jest zastosowanie holistycznego podejścia, uwzględniającego zarówno aspekty ekonomiczne, jak i społeczne. Wsparcie dla mieszkańców tego obszaru może wymagać organizacji szkoleń, programów wsparcia, dostępu do pomocy psychologicznej oraz rozwijania sieci kontaktów zawodowych. Istotne jest także działanie na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy i atrakcji kulturalnych, aby zatrzymać mieszkańców na tym obszarze i przyciągnąć nowych ludzi do osiedlenia się w tej części gminy.

3.3.2. Sfera gospodarcza

W obszarze rewitalizacji zidentyfikowano występowanie negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej. Jednym z problemów jest występujące zjawisko bezrobocia na podobszarach rewitalizacji, które jako problem łączący zarówno sferę społeczną jak i gospodarczą, został szerzej omówiony w poprzednim rozdziale.

W 2021 roku w granicach podobszaru Chorzyna oraz Raducki Folwark nie zarejestrowano żadnego nowego podmiotu gospodarczego, jedynie na terenie Osjaków p1n-zach zarejestrowano 5 nowych podmiotów. Łącznie na obszarze rewitalizacji funkcjonowało w tym samym roku 89 podmiotów gospodarczych (Chorzyna – 8, Osjaków p1n-zach – 74, Raducki Folwark – 7). Zatem na obszarze rewitalizacji zaobserwowano niewielki przyrost nowych jednostek działających w gospodarce. Równocześnie zaobserwowano zjawisko wyrejestrowywania się przedsiębiorstw – w 2021 r. z całego obszaru rewitalizacji wyrejestrowały się 3 przedsiębiorstwa (Chorzyna – 1 oraz Osjaków p1n-zach – 2). Taka sytuacja wskazuje na minimalny trend wzrostu liczby firm działających na obszarze rewitalizacji.

Analiza wskaźnikowa wykonana na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji obrazuje dane odnośnie liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w 2021 roku oraz wyrejestrowanych w 2021 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców ogółem oraz stosunek liczby wyrejestrowanych podmiotów do zarejestrowanych w 2021 roku. W tabeli poniżej przedstawiono wskaźniki dla sfery gospodarczej poszczególnych podobszarów rewitalizacji zestawione z wynikami dla wartości średnich dla całego obszaru rewitalizacji oraz całej Gminy

Tabela 5 Zestawienie wybranych wskaźników dla sfery gospodarczej poszczególnych podobszarów rewitalizacji w porównaniu do całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Osjaków

Nazwa wskaźnika	Chorzyna	Osjaków p1n-zach	Raducki Folwark	Wartość średnia dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców	0,00	0,66	0,00	0,22	0,31

Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców	0,27	0,31	0,00	0,19	0,15
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku w stosunku do podmiotów zarejestrowanych w 2021 roku	0,00	0,48	0,00	0,16	0,19

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków.

Warto jednak podkreślić, że podobszary rewitalizacji Chorzyna oraz Raducki Folwark są terenami wiejskimi, skupiającymi miejscowości liczące po kilkadziesiąt domów. Naturalnym zjawiskiem jest więc nieco mniejsza aktywność gospodarcza w tego typu obszarach niż na terenie podobszaru Osjaków ptn-zach, położonego w obrębie głównej miejscowości gminnej. Mieszkańcy spełniają swoje potrzeby w większości w Osjakowie, stąd też w ograniczonym stopniu rozwijają się usługi w innych miejscowościach. Z kolei do największych pracodawców zlokalizowanych na terenie Gminy Osjaków zalicza się:

Tabela 6 Najwięksi pracodawcy w Gminie Osjaków

Podobszar rewitalizacji / poza obszarem rewitalizacji	Nazwa podmiotu	Działalność
Poza obszarem rewitalizacji	Przetwórstwo Mięsno Wędliniarskie Jacek Podgórnjak	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego
Raducki Folwark	WPH AGRAHURT Sławomir Olak	Import, eksport i dystrybucja towarów takich jak zioła, przyprawy i ryż
Poza obszarem rewitalizacji	ZULIBT "TECH-MAL" SP. z o. o	usługi w zakresie projektowania, produkcji, montażu, rozruchu oraz świadczenia serwisu gwarancyjnego i pogwarancyjnego kompletnych obiektów malarskich
Osjaków ptn-zach	PHU MARKOM Sławomir Storczyk	stacja paliw ciekłych
Poza obszarem rewitalizacji	FHU Pawlicki	Projektowanie, instalacja i serwis ogrzewania
Poza obszarem rewitalizacji	PHU PODJADEK s.c.	Zajazd, restauracja, noclegi,

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Osjakowie.

Sytuacja gospodarcza całego obszaru rewitalizacji ściśle związana jest także ze sferą społeczną. Na niekorzystną sytuację gospodarczą całego obszaru rewitalizacji niewątpliwie wpłynęła także pandemia Covid-19, panująca w latach 2020-2023. Współcześnie najpoważniejszym wyzwaniem jest niestabilność na rynku oraz inflacja, szczególnie dotycząca małych i średnich przedsiębiorców. Wzrastające ceny prądu, gazu, surowców, komponentów, żywności, paliwa, a także czynszu i składek ZUS stanowią znaczne obciążenie dla prowadzonych działalności

gospodarczych. Ponadto wizja lokalna prowadzona na obszarze rewitalizacji wykazała występowanie opuszczonych obiektów, obiektów przeznaczonych na wynajem lub sprzedaż.

Ryc. 11. Opuszczone lokale usługowe przeznaczone na wynajem lub sprzedaż (podobszar Osjaków ptn-
zach)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniach 19-20.06.2023 r.

Ryc. 12 Pozostałości po byłej stacji paliw (podobszar Raducki Folwark)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniach 19-20.06.2023 r.

3.3.3. Sfera środowiskowa

Analiza wskaźnikowa przeprowadzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków wykazała problemy w sferze środowiskowej na podobszarach rewitalizacji. Badaniu poddano pokrycie budynków mieszkalnych płytami azbestowocementowymi, indywidualne źródła ciepła na paliwa stałe oraz natężenie ruchu drogowego poprzez analizę stwierdzonych zdarzeń drogowych.

Większe wartości niż średnia dla całej Gminy liczby budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi w przeliczeniu na 100 mieszkańców wykazano na podobszarze Chorzyna. Wartości tego wskaźnika dla podobszarów Osjaków oraz Raducki Folwark są znacznie niższe niż średnia dla Gminy.

Z kolei analizując liczbę indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe w odniesieniu do liczby mieszkańców, przekroczenia wartości średnich dla Gminy odnotowuje się na podobszarze Osjaków p1n-zach. Również na podobszarach Chorzyna oraz Raducki Folwark występują liczne źródła ciepła na paliwa stałe. Wartości analizowanego wskaźnika dla tych podobszarów są poniżej średniej, ale w zbliżonym zakresie.

Ostatnim analizowanym wskaźnikiem była liczba stwierdzonych zdarzeń drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Łącznie na obszarze rewitalizacji odnotowano 7 zdarzeń drogowych, z czego 6 na terenie podobszaru Raducki Folwark oraz 1 w Osjaków p1n-zach.

Tabela 7 Zestawienie wybranych wskaźników dla sfery środowiskowej poszczególnych podobszarów rewitalizacji w porównaniu do całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Osjaków

Nazwa wskaźnika	Chorzyna	Osjaków p1n-zach	Raducki Folwark	Wartość średnia dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców	44,44	11,03	21,56	25,68	41,06
Liczba indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (węgiel, miał, ekogroszek) na 100 mieszkańców	23,58	31,24	25,15	26,65	25,95
Liczba stwierdzonych zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców	0,27	0,00	3,59	1,29	0,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków.

Na terenie żadnego z podobszarów rewitalizacji w Gminie Osjaków, a także na całym jej terenie nie ma zlokalizowanej stacji pomiarowej jakości powietrza będącej częścią sieci Państwowego Monitoringu Środowiska. Najbliższa stacja pomiarowa znajduje się w Wieluniu, położona przy

ul. POW 12. Jakość powietrza na terenie województwa łódzkiego jest monitorowana w oparciu o dwie strefy: Aglomeracja Łódzka oraz strefa łódzka. Ze względu na położenie Gminy Osjaków w granicach strefy łódzkiej, nie można określić konkretnej jakości powietrza dla podobszarów rewitalizacji, ponieważ jakość powietrza jest uśredniana dla całego województwa z wyjątkiem największa miasta i jej najbliższej okolicy. Jednakże, według rocznej oceny jakości powietrza na terenie województwa łódzkiego w 2021 roku¹, na terenie strefy łódzkiej, do której należy Gmina Osjaków nastąpiły przekroczenia poziomów jakości powietrza i strefa łódzka została zakwalifikowana do stref klasy C dotyczących pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz bezno(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10.

Ponadto podczas warsztatów rewitalizacyjnych mieszkańcy jako występujący problem wskazali na wzrost zachorowań na choroby układu oddechowego. Przebiegająca przez teren gminy oraz podobszarów rewitalizacji droga krajowa nr 74 wpływa na zwiększenie zanieczyszczenia powietrza okolicznych obszarów spalinami powstającymi z dużego natężenia na danej trasie ruchu.

Podczas wizji lokalnej zidentyfikowano występowanie miejsc, w których porzucane są odpady komunalne. Najczęściej są to butelki po napojach alkoholowych lub opakowania po artykułach spożywczych. Mieszkańcy podczas warsztatów rewitalizacyjnych zwrócili uwagę na zaśmiecanie lasów na podobszarze Chorzyna. Jako przyczynę tego zjawiska wskazano na ograniczenie odbioru wszystkich odpadów. Ponadto wizja lokalna wskazała na zaśmiecanie terenów leśnych w pobliżu drogi krajowej, co świadczy o pozostawianiu śmieci przez uczestników ruchu drogowego.

¹ Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łodzi „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim” – raport wojewódzki za rok 2021.

Ryc. 13 Porzucone odpady komunalne (podobszar Raducki Folwark – góra i prawy dół, podobszar Chorzyna – lewy dół)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniach 19-20.06.2023 r.

Niska świadomość ekologiczna mieszkańców to kolejny problem, który został przytoczony podczas warsztatów rewitalizacyjnych. Brak wiedzy odnośnie wpływu poszczególnych działań przyczynia się do nieświadomych czynów mogących oddziaływać negatywnie na środowisko jak np. wywóz czy odpompowywanie ścieków do przydrożnych rowów na terenie podobszaru Raducki Folwark. Ponadto mieszkańcy często nie są zainteresowani problemami związanymi z zanieczyszczeniem środowiska i są niechętni do ponoszenia dodatkowych opłat za wywóz ścieków. Na podobszarach rewitalizacji Chorzyna oraz Raducki Folwark nie występują sieci kanalizacyjne, co wpływa niekorzystnie na środowisko.

Opisując sferę środowiskową, nie można pominąć aspektu obszarów chronionych. W podrozdziale 3.2 omówiono formy ochrony przyrody występujące na obszarze rewitalizacji.

Innym problemem w sferze środowiskowej wskazanym przez mieszkańców jest występujący niski stan wody na rzece Warcie. Pogłębiające się zjawisko może prowadzić do utraty

bioróżnorodności na danym terenie, ponieważ wiele organizmów wodnych, zwierząt i roślin jest uzależnionych od odpowiedniego poziomu wody do przetrwania i rozwoju. Postępująca degradacja estetyki krajobrazu przyczynia się do zmniejszenia atrakcyjności terenów, co wpływa na spadek potencjału turystycznego i gospodarczego Gminy.

Z punktu widzenia potencjalnej lokalizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, należy zwrócić uwagę na występowanie w Gminie Osjaków oraz w granicach obszaru rewitalizacji obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Obszary szczególnie zagrożone powodzią to takie tereny, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% bądź wysokie i wynosi 10%. Tego typu tereny zostały szczegółowo wskazane w rozdziale 3.2. niniejszego dokumentu na ryc. 8. Szczególne zagrożenie powodzią na części obszaru rewitalizacji sprawia, że realizację każdego z potencjalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy przeprowadzić zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi dla tego typu obszarów – na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy oraz ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią należy zapewnić swobodny przepływ wód powodziowych, poprzez zakaz nowej zabudowy. Dodatkowo, na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, zakazuje się m.in. gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji mogących zanieczyścić wody, jak również lokalizacji nowych cmentarzy. Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich, zgodnie z art. 77 ust. 3 ustawy Prawo wodne, może, w drodze decyzji, zwolnić od wymienionych wyżej zakazów, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód.

3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna na obszarze rewitalizacji poddana była analizie wskaźnikowej w ujęciu dostępności infrastruktury publicznej, dostępności komunikacyjnej oraz jakości terenów publicznych.

Analizowanym wskaźnikiem w zakresie dostępności infrastruktury publicznej była liczba centrów aktywności mieszkańców w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Na podobszarze Raducki Folwark brakuje takiego miejsca, z kolei na podobszarze Chorzyna znajduje się jeden taki obiekt a na podobszarze Osjaków p1n-zach dwa. Analiza wskaźnikowa wykazała dla podobszarów Chorzyna oraz Osjaków p1n-zach wartości zbliżone do wartości średniej dla Gminy (0,23).

Dostępność komunikacyjną zmierzono za pomocą wskaźnika obrazującego liczbę czynnych przystanków autobusowych przypadających na 100 mieszkańców danego podobszaru. Średnia wartość tego wskaźnika dla całej Gminy wynosi 0,73. Niższe wartości odnotowano dla podobszarów Chorzyna (0,54) oraz Osjaków p1n-zach (0,33). Z kolei dla podobszaru Raducki Folwark wskaźnik ten wynosił 1,80.

Opisane w problemach występujących w sferze społecznej zjawisko alkoholizmu powiązane jest również z lokalizacją punktów sprzedaży wyrobów alkoholowych. Rozmieszczenie w przestrzeni punktów sprzedaży alkoholu wpływa na jakość i odbiór terenów publicznych. Analiza dostępności do obiektów świadczących usługi sprzedaży alkoholu wykazała występowanie negatywnych zjawisk na podobszarach Chorzyna oraz Osjaków p1n-zach, dla których liczba punktów sprzedaży alkoholu na 100 mieszkańców wynosiła odpowiednio 0,27 i 0,33. Co jest wartością wyższą niż średnia dla Gminy – 0,16. Na podobszarze Raducki Folwark nie zlokalizowano takiego obiektu. Koreluje to z brakiem osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu.

Tabela 8 Zestawienie wybranych wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej poszczególnych podobszarów rewitalizacji w porównaniu do całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Osjaków

Nazwa wskaźnika	Chorzyna	Osjaków p1n-zach	Raducki Folwark	Wartość średnia dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Liczba centrów aktywności mieszkańców (świetlice, domy kultury, biblioteki, filie, remizy, itp.) na 100 mieszkańców	0,27	0,26	0,00	0,18	0,23
Liczba czynnych przystanków autobusowych na 100 mieszkańców	0,54	0,33	1,80	0,89	0,73
Liczba punktów sprzedaży alkoholu na 100 mieszkańców	0,27	0,33	0,00	0,20	0,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków.

Na terenie podobszaru rewitalizacji Chorzyna znajduje się budynek dawnej szkoły. Za obiektem znajduje się częściowo zagospodarowany teren, na którym znajduje się m.in. plac zabaw, boisko do gry w piłkę nożną i siatkową oraz altana. Obecnie na parterze obiektu funkcjonuje oddział przedszkolny i mieszkanie komunalne, a na piętrze zlokalizowane są dwa mieszkania komunalne oraz jedno mieszkanie socjalne. Problemem dla mieszkańców wsi jest zarastający teren pełniący miejsce spotkań. Ze względu na brak odpowiedniego sprzętu np. kosiarki, nie można zadbać o systematyczne porządkowanie przestrzeni.

Dbanie o wspólną przestrzeń pozwoliłoby na budowanie odpowiedzialności za dzielone mienie i byłoby wzorem dla młodszych mieszkańców. Wpłynęłoby również na integrację mieszkańców. Na przedmiotowym terenie liczba miejsc do siedzenia np. ławek jest niewystarczająca lub w złym stanie technicznym. Ponadto brakuje koszy na śmieci oraz stojaka na rowery.

Na przedmiotowym terenie występują obiekty infrastruktury technicznej, które wymagają zabezpieczenia przed dostępem osób trzecich, zwłaszcza dzieci i młodzieży. Ponadto znajdują się tutaj budynki gospodarcze wymagające remontów, które mogłyby posłużyć jako obiekty

magazynowe dla narzędzi do dbania o przestrzeń, a także miejsce składowania sprzętu sportowego.

Ryc. 14 Teren za budynkiem dawnej szkoły (podobszar Chorzyna)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniach 19-20.06.2023 r.

W lasach na terenie podobszaru Chorzyna znajdują się bunkry z czasów II Wojny Światowej. Jest to fragment (OKH Stellung b1) linii obronnej zbudowanej przez III Rzeszę w Polsce w 1944 r. w celu zatrzymania spodziewanej ofensywy Armii Czerwonej. Obecnie miejsca te są niezabezpieczone, co stanowi niebezpieczeństwo dla osób chcących je eksplorować we własnym zakresie. Pozostawione bez konserwacji bunkry niszcją.

Ryc. 15 Bunkier z czasów II Wojny Światowej (podobszar Chorzyna)

Źródło: fot. Mariola Kubiak.

Mieszkańcy na warsztatach wskazali na negatywne zjawisko jakim jest brak terenów do uprawiania sportu na świeżym powietrzu, zarówno dla dzieci jak i młodzieży. Brakuje propozycji spędzania czasu wolnego w otoczeniu natury. Na rzece Warcie istnieje wyspa, na której zlokalizowany jest park. Północna część wyspy wymaga uporządkowania i zagospodarowania, tak aby w pełni służyła społeczeństwu. Główny nurt rzeki przepływa po wschodniej stronie wyspy. Obecnie kanał po zachodniej stronie wyspy jest praktycznie całkowicie zarośnięty i wymaga udroźnienia, co pozwoliłoby na swobodny przepływ wód, a tym samym można by opływać wyspę wokół kajakiem.

Ryc. 16 Zarośnięty kanał po zachodniej stronie wyspy (po lewej) i niezagospodarowany teren przy ulicy Wieluńskiej (po prawej)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniach 19-20.06.2023 r.

Przy ul. Północnej w Osjakowie, na tzw. gliniankach znajduje się teren po zasypianych stawach, wokół którego rosną wierzby, które stanowią zagrożenia. Zbyt duże i niestabilne drzewa, w okresie silnych wiatrów lub burz mogą spowodować potencjalne szkody osobom lub mieniu. Od momentu zasypiania stawów na przedmiotowym terenie nie podjęto żadnych dalszych działań.

Głównym wyzwaniem dla mieszkańców podobszaru Raducki Folwark wskazanym podczas warsztatów i potwierdzonym wizją lokalną jest brak miejsca do integracji społeczeństwa, także sąsiedniego sołectwa Kolonia Raducka. W granicach podobszaru znajduje się tylko jeden budynek komunalny, który został w 2019 r. poddany przebudowie i zmianie sposobu użytkowania. Obecnie pełni funkcję oddziału przedszkolnego. Budynek ten został wspólnie wybudowany przez mieszkańców sołectw, a w latach 70 XX w. przejęty został przez władze gminne i przeznaczony na Dom Kultury (obecnie dom kultury ma swoją siedzibę w Osjakowie).

Wcześniej miejsce spotkań dla mieszkańców sołectw Raducki Folwark oraz Kolonia Raducka pełnił budynek na terenie Kolonii Raduckiej, który w 2021 roku został przekształcony na Środowiskowy Dom Samopomocy. Ponadto jedynym terenem we własności Gminy jest

sąsiadująca z przedszkolem działka. Jest to zaniedbany, niezagospodarowany teren, który można przeznaczyć na cele społeczne. Jest to teren częściowo podmokły i nierówny. Wymaga on kompleksowych i zintegrowanych działań, aby mógł on służyć mieszkańcom. Wielkość terenu pozwala na postawienie budynku – świetlicy czy obiektu kontenerowego, który służyłby mieszkańcom.

Ryc. 17 Niezagospodarowana działka komunalna (podobszar Raducki Folwark)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniach 19-20.06.2023 r.

Kolejnym negatywnym zjawiskiem sfery przestrzenno-funkcjonalnej są niedostateczne rozwiązania związane z bezpieczeństwem drogowym tj. niewystarczająca liczba przejść dla pieszych, ograniczona liczba sygnalizacji świetlnej, a także niedostateczna liczba ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż drogi krajowej nr 74.

Według danych z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji opartego na raportach udostępnionych przez Komendę Główną Policji w Warszawie, w latach 2017-2021 zarejestrowano 39 zdarzeń drogowych mających miejsce w granicach podobszaru Raducki Folwark oraz 23 w granicach podobszaru Chorzyna. Z kolei na obszarze całej miejscowości Osjaków odnotowano 86 zdarzeń drogowych, z czego część miała miejsce na podobszarze Osjaków północno-zachodni. Za najbardziej niebezpieczne ulice w tej miejscowości wskazano Targową oraz Częstochowska (częściowo

położone na podobszarze rewitalizacji), a także położone całkowicie na podobszarze rewitalizacji ulice: Sieradzka i Spacerowa.

W latach 2017-2021 na terenie podobszaru Raducki Folwark odnotowano 2 zdarzenia w wyniku, których ofiary odniosły śmierć, na terenie podobszaru Chorzyna zarejestrowano 0 takich zdarzeń, a na terenie całej miejscowości Osjaków 2 zdarzenia.

3.3.5. Sfera techniczna

Problemy w sferze technicznej występujące w obszarze rewitalizacji są ściśle powiązane z problemami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Dotyczą one stanu technicznego przestrzeni publicznej, obiektów i budynków się z niej znajdujących.

Na potrzeby analizy wskaźnikowej przeprowadzonej w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków przeanalizowano budynki mieszkalne w złym stanie technicznym. Wartości wskaźnika liczby budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców są wyższe niż średnia dla Gminy (6,55) jedynie dla podobszaru Osjaków p1n-zach (12,80).

Analiza wskaźnikowa wykazała, że w granicach obszaru rewitalizacji znajduje się 12 obiektów komunalnych (dwa na podobszarze Chorzyna, dziewięć w granicach podobszaru Osjaków p1n-zach oraz jeden na terenie Raduckiego Folwarku), z czego sześć jest niedostosowanych do osób ze specjalnymi potrzebami, pięć wymaga termomodernizacji oraz remontu.

Wskaźnik liczby obiektów komunalnych wymagających remontów na 100 mieszkańców wynosił 0,54 dla podobszaru Chorzyna i 0,34 dla podobszaru Osjaków p1n-zach. Przy średniej dla całej Gminy na poziomie 0,07. Nie odnotowano obiektów komunalnych wymagających remontów na terenie podobszaru Raducki Folwark.

Kolejnym analizowanym wskaźnikiem była liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców. Przekroczone wartości wskaźnika (powyżej średniej dla Gminy – 0,37) odnotowano dla podobszarów Osjaków p1n-zach (0,81) oraz Raducki Folwark (0,60). Z kolei wskaźnik liczby obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji na 100 mieszkańców wykazał negatywne wartości dla podobszarów Chorzyna (0,54) oraz Osjaków p1n-zach (0,34). Średnia tego wskaźnika dla całej Gminy plasowała się na poziomie 0,07. Ostatnim analizowanym wskaźnikiem była liczba obiektów komunalnych niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, dla którego przekroczone wartości odnotowano również dla podobszarów Chorzyna (0,54) oraz Osjaków p1n-zach (0,59). Średnia tego wskaźnika dla całej Gminy wynosiła 0,12.

Tabela 9 Zestawienie wybranych wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej poszczególnych podobszarów rewitalizacji w porównaniu do całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Osjaków

Nazwa wskaźnika	Chorzyna	Osjaków p1n-zach	Raducki Folwark	Wartość średnia dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Liczba budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	5,15	12,80	4,19	7,38	6,55
Liczba obiektów komunalnych wymagających remontów z wyłączeniem urządzeń sieciowych (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców	0,54	0,34	0,00	0,29	0,07
Liczba obiektów przestrzeni publicznej (place zabaw, skwery, zieleńce, place, inne ogólnodostępne przestrzenie publiczne) w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	0,00	0,81	0,60	0,47	0,37
Liczba obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców	0,54	0,34	0,00	0,29	0,07
Liczba obiektów komunalnych niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, itp.) na 100 mieszkańców	0,54	0,59	0,00	0,38	0,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków.

Występowaniu obiektów z złym stanie technicznym, obiektów zniszczonych czy opuszczonych w przestrzeni negatywnie wpływa na estetykę i odbiór analizowanego obszaru przez mieszkańców i osoby przyjezdne. Wśród obiektów i miejsc istotnych dla rozwoju lokalnego na obszarze rewitalizacji, wskazać można m. in. na podobszarze Chorzyna budynek dawnej szkoły wraz z terenem otaczającym, na podobszarze Osjaków p1n-zach - Park na wyspie, budynek Gminnego Ośrodka Kultury, stadion sportowy, remiza Ochotniczej Straży Pożarnej, a na podobszarze Raducki Folwark budynek oddziału przedszkolnego.

Wskazanie najistotniejszych obiektów i miejsc wraz z ich przeznaczeniem oraz aktualnym stanem przedstawiono w tabeli na następnej stronie.

Tabela 10 Charakterystyka miejsc i obiektów publicznych w granicach podobszarów rewitalizacji

Miejsce/obiekt publiczny	Funkcje jakie pełni miejsce/obiekt	Stan techniczny, występujące problemy, potrzeby inwestycyjne
Podobszar Chorzyna		
Budynek po dawnej szkole (wielofunkcyjny budynek komunalny)	Przedszkolne, mieszkaniowe (komunalne i socjalne)	Część pomieszczeń oraz klatki schodowe i piwnice wymagają remontu

Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej	Bezpieczeństwo przeciwpożarowe	Stan dobry, nie wymaga remontu
Podobszar Osjaków p1n-zach		
Gminny Ośrodek Kultury	kulturalne	Wymaga remontu wewnątrz, w tym wymiana pieca c.o.
Stadion sportowy	Sportowo-edukacyjne	Wymaga budowy urządzeń lekkoatletycznych, w tym bieżni, oświetlenia
Komisariat Policji	Bezpieczeństwo publiczne	Wymaga remontu oraz zagospodarowania terenu wokół
Wielofunkcyjny budynek komunalny przy ul. Wieluńskiej 11	NZOZ, praktyka stomatologiczna, LGD, Podstacja Ratownictwa Medycznego, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, mieszkania komunalne	Stan bardzo dobry, po głębokiej termomodernizacji, z montażem pomp ciepła i paneli fotowoltaicznych (2022 r.)
Publiczne przedszkole	Opieka i wychowanie	Wymaga remontu i rozbudowy
Żłobek	opieka	Stan bardzo dobry, budynek wybudowany w 2019 r.
Szkoła Podstawowa	Funkcje oświatowe	budynek wymaga wymiany instalacji grzewczej oraz budowy instalacji fotowoltaicznej
Urząd Pocztowy	Placówka pocztowa	b.d.
Stara plebania	Budynek nieużytkowany	Wymaga remontu i przekształcenia do pełnienia nowych funkcji
Park przy kościele, ul. Rynek	Wypoczynkowe	b.d.
Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej	Bezpieczeństwo przeciwpożarowe	Wymaga przebudowy i kapitalnego remontu
Podobszar Raducki Folwark		
Oddział przedszkolny	Opieka i wychowanie	Budynek po przebudowie i zmianie sposobu użytkowania w 2019 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Osjakowie oraz wizji lokalnej.

Zlokalizowany na podobszarze rewitalizacji Chorzyna budynek dawnej szkoły, pełni obecnie wiele funkcji. Na parterze funkcjonuje oddział przedszkolny, a na piętrze zlokalizowane są dwa mieszkania komunalne oraz jedno mieszkanie socjalne. Budynek powstał w latach 60 XX w. i wymaga remontu. Podjęcia działań remontowych wymaga klatka schodowa, a nieużytkowane pomieszczenia piwniczne można przeznaczyć na pomieszczenia magazynowe dla organizacji działających na terenie miejscowości. Niezbędna jest również termomodernizacja budynku wraz z kompleksowym ogrzewaniem z jednego źródła (obecnie jest kilka źródeł ciepła). Puste mieszkanie komunalne po modernizacji i zmianie funkcji może pełnić miejsce siedziby i spotkań dla Koła Gospodyń Wiejskich, które do tej pory nie posiada siedziby lokalowej.

Ryc. 18 Wielofunkcyjny budynek komunalny (podobszar Chorzyna)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniach 19-20.06.2023 r.

Główna siedziba Gminnego Ośrodka Kultury zlokalizowana jest w Osjakowie przy ul. Wieluńskiej 26. Stanowi istotny ośrodek życia kulturalnego w Gminie. Jednakże, aby świadczyć usługi na jak najwyższym poziomie, budynek wymaga wewnętrznego remontu, który powinien skoncentrować się na kilku kluczowych zadaniach. Budynek wymaga wymiany stolarki drzwiowej, oświetlenia oraz źródła ciepła. Ważnym aspektem jest także modernizacja wykończenia wewnątrz (częściowa wymiana płytek na podłogach i ścianach oraz odmalowanie pozostałych ścian). Remont i modernizacja budynku będą miały znaczący wpływ na estetykę i jakość miejsca dla społeczności lokalnej.

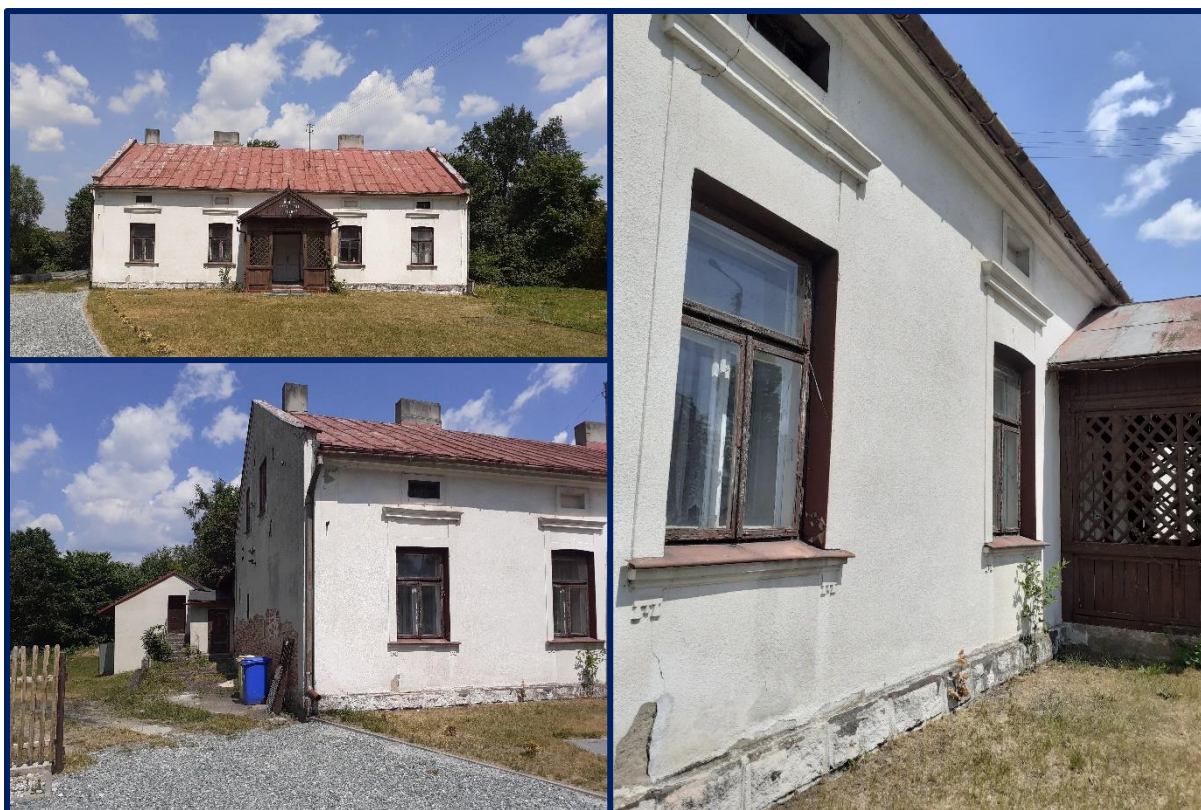
Zlokalizowany na terenie Gminy (podobszar Osjaków p1n-zach) stadion sportowy wymaga przeprowadzenia prac modernizacyjnych. Oprócz boiska pi1karskiego, na stadionie znajduj1 się m.in. bieżnia czy miejsce do skoku w dal. Infrastruktura lekkoatletyczna na stadionie jest w złym stanie technicznym, niekiedy nie nadaje się ju1 do uprawiania sportu. Brakuje podstawowych urz1dzeń lekkoatletycznych np. bieżni o poliuretanowej lub innej nawierzchni (nie szutrowej).

Ryc. 19 Stadion sportowy w Osjakowie (podobszar Osjaków p1n-zach)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniach 19-20.06.2023 r.

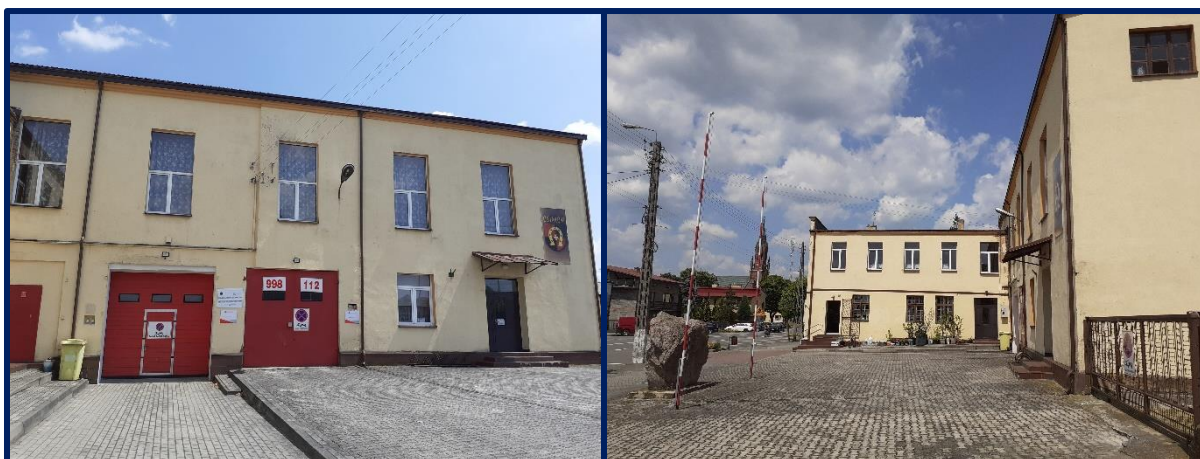
Przy kościele parafialnym pw. św. Kazimierza Królewicza w Osjakowie znajduje się budynek starej plebani (dawne miejsce zamieszkania księży). Obecnie kapłani w parafii przenieśli się do nowej siedziby. Budynek plebani wraz z kościołem stanowi ważną część krajobrazu i struktury przestrzennej Osjakowa. Stanowi element lokalnego dziedzictwa kulturowego i architektonicznego. Niestety, nieużytkowany budynek stoi obecnie pusty i niszczeje. Zaniechania regularnego użytkowania oraz bieżących napraw przyczynił się do pogorszenia jego stanu. Wyremontowany budynek może stać się miejscem spotkań mieszkańców, organizacji warsztatów czy sesji terapeutycznych.

Ryc. 20 Stara plebania przy kościele parafialnym pw. św. Kazimierza Królewicza (podobszar Osjaków p1n-zach)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniach 19-20.06.2023 r.

Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Osjakowie, położony przy ulicy Targowej 26 znajduje się w złym stanie, co stanowi wyzwanie dla społeczności lokalnej. Obiekt ten jest znacznych rozmiarów i wymaga kompleksowego remontu, a także termomodernizacji w celu przywrócenia mu pełnej funkcjonalności i możliwości dalszego użytkowania. Na piętrze budynku znajdują się dwie duże sale oraz mniejsze pomieszczenia i sanitariaty, które obecnie nie są w pełni wykorzystywane. Niewykorzystane przestrzenie stanowią stratę zasobów lokalowych. Po przeprowadzonym remoncie pomieszczenia na piętrze mogą zostać dostosowane do pełnienia różnych funkcji, które mogą służyć lokalnej społeczności. Duże sale mogą na przykład służyć do przeprowadzenia warsztatów, szkoleń, konferencji czy organizacji różnorodnych wydarzeń społeczno-kulturalnych.

Ryc. 21 Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Osjakowie (podobszar Osjaków p1n-zach)
Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniach 19-20.06.2023 r.

Ryc. 22 Wnętrze budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Osjakowie (podobszar Osjaków p1n-zach)
Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniach 19-20.06.2023 r.

Kładka prowadząca nad rzeką Wartą łączy Osjaków z wyspą położoną na rzece. Jest ważnym elementem lokalnej infrastruktury, pozwalającym na dostęp do parku położonego na wyspie. Podczas wizji lokalnej zidentyfikowano wyzwania, które wymagają interwencji, aby w pełni cieszyć się bezpieczeństwem i funkcjonalnością tego połączenia. Bariereki i elementy stalowe na kładce wymagają odmalowania. Mimo, że stal jest trwałym materiałem to jest podatna na korozję i zniszczenie w wyniku działania czynników atmosferycznych (np. wilgoć, zmiany temperatury). Nieodmalowane elementy mogą ulec postępującemu zużyciu, co konsekwencji prowadzi do osłabienia struktury i zwiększonego ryzyka awarii.

Ważnym zagadnieniem jest brak na kładce oraz w jej bezpośrednim pobliżu elementów oświetleniowych. Odpowiednio dobrane i zamontowane oświetlenie pełni kluczową rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa użytkowników podczas korzystania z kładki w nocy. Ponadto stanowi element dekoracyjny, wpływa estetykę danego miejsca i jego odbiór przez osoby przebywające na danym terenie.

Ryc. 23 Kładka przez Wartę na wyspę w Osjakowie (podobszar Osjaków p1n-zach)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniach 19-20.06.2023 r.

Przystanki autobusowe zlokalizowane wzdłuż drogi krajowej nr 74 nie są w najlepszym stanie. Wprawdzie spełniają swoją rolę jaką jest osłona przed wiatrem czy deszczem w trakcie oczekiwania na przyjazd autobusu, jednakże ich stan, zwłaszcza stan estetyczny nie jest najlepszy. Wizja lokalna wykazała nagromadzenie w obrębie przystanków opakowań po substancjach alkoholowych, co sugeruje, że obiekty te są miejscem konsumpcji alkoholu.

Ryc. 24 Przystanki autobusowe przy drodze krajowej nr 74 (obszar rewitalizacji)

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniach 19-20.06.2023 r.

3.4. Lokalne potencjały obszaru

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji, nie zawsze występujące wyłącznie na jego obszarze.

W Gminie Osjaków działa wiele instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, które wspierają rozwój lokalnej społeczności, poszerzają dostęp do kultury, rozrywki, aktywnych form spędzania czasu oraz wspierają osoby potrzebujące, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. W Gminie Osjaków funkcjonują następujące jednostki, stanowiące duży potencjał dla możliwości rozwiązywania problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osjakowie – znajduje się przy ulicy Wieluńskiej 11/8 w Osjakowie. Ośrodek jest jednostką organizacyjną Gminy Osjaków. Ośrodek jest bezpośrednim organizatorem i wykonawcą zadań pomocy społecznej na terenie Gminy. Celem działania GOPS jest realizacja zadań, jakie wynikają z analizy potrzeb społecznych oraz kompleksowe wsparcie

osób i rodzin w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych. Ośrodek wspiera także osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych w celu doprowadzenia tych osób do życiowego usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem.

Gminny Ośrodek Kultury w Osjakowie - jest jedną z dwóch instytucji kultury, który wraz z Gminną Biblioteką Publiczną realizuje zadania z zakresu kultury na terenie Gminy. Ośrodek organizuje zajęcia zarówno dla dzieci, młodzieży i dorosłych, wśród których można wymienić m.in.: warsztaty szycia i rękodzieła, nauka gry na fortepianie i keyboardzie, nauka tańca, joga, zajęcia wokalne czy ćwiczenia dla seniorów. Ośrodek dba o dostęp do usług dla wszystkich grup wiekowych, co wpływa na szerzenie aktywności społecznej wśród mieszkańców oraz kultywowanie tradycji. Pod patronatem GOK-u działają zespoły pieśni ludowej, grupy wokalne czy grupa gitarowa.

Gminna Biblioteka Publiczna w Osjakowie – Biblioteka zlokalizowana jest na podobszarze rewitalizacji Osjaków półn-zach, przy ul. Częstochowskiej 22. Gminna Biblioteka Publiczna w Osjakowie jest samorządową instytucją kultury, wpisaną do rejestru instytucji kultury pod poz. 1/06 z dnia 4 września 2006 r. prowadzonego przez organizatora. Na terenie Gminy Osjaków Biblioteka posiada Filię Biblioteczną w Czernicach. Celem działalności Gminnej Biblioteki Publicznej jest rozwijanie i zaspakajanie potrzeb czytelniczych społeczeństwa, upowszechnianie wiedzy i rozwój kultury oraz realizacja obsługi bibliotecznej dla mieszkańców Gminy Osjaków.

Na terenach niektórych podobszarów istnieją miejsca, na których mieszkańcy mogą uprawiać sport, ćwiczyć, spotykać się czy po prostu spędzać czas. Obejmują one również place zabaw, które oferują miejsce do zabawy dla najmłodszych. Nie zawsze są to tereny w pełni wyposażone i w dobrym stanie.

Tereny rekreacyjno-sportowe w Chorzninie – zlokalizowane są za budynkiem dawnej szkoły (wielofunkcyjny budynek komunalny). Wśród elementów strefy znajduje się plac zabaw i siłownia napowietrzna, teren trawiasty pełniący funkcję boiska piłkarskiego, boisko do gry w siatkę. Ponadto można znaleźć tutaj ławki oraz altanę. Miejsce posiada potencjał do organizacji wydarzeń sportowych, konkursów, spotkań integracyjnych czy po prostu miejsca do spędzenia aktywnie czasu.

Strefa rekreacyjno-sportowa w Osjakowie – położona po zachodniej stronie miejscowości, przy rzece Warcie. W obrębie strefy znajdują się: stadion sportowy, Osjakowskie Centrum Obsługi Turystycznej Czterech Szlaków, Gminny Ośrodek Kultury oraz altana turystyczno-wypoczynkowa. Ponadto przy rzece i w niedalekiej odległości znajdziemy niezagospodarowane tereny, które można przeznaczyć np. na przystań kajakową.

Osjakowskie Centrum Obsługi Turystycznej Czterech Szlaków – powstało w celu stworzenia warunków dla wspierania i rozwoju turystyki aktywnej na terenie gminy. Gmina Osjaków położona jest w sąsiedztwie czterech szlaków turystycznych. Utworzenie Centrum to odpowiedź na oczekiwania osób aktywnie odpoczywających m.in. rowerzystów osób uprawiających nordic walking, uczestników spływu kajakowego, czy osób korzystających ze szlaku konnego.

Walory przyrodnicze, w tym rzeka Warta – Podobszary rewitalizacji Chorzyna oraz Raducki Folwark, charakteryzuje się dużą lesistością. Z kolei atutem Osjakowa a także całej Gminy jest rzeka Warta. Duża zawartość składników przyrodniczych przekłada się na występowanie form ochrony przyrody na analizowanym terenie. Ochrona przyrody ogranicza ingerencję w środowisko i krajobraz, dzięki czemu mieszkańcy mogą cieszyć się dobrą przestrzenią do życia.

Park na wyspie - Na rzece Warcie istnieje wyspa, na której zlokalizowany jest park. Starannie uporządkowany i zagospodarowany teren, może stanowić miejsce do zasłużonego relaksu i odpoczynku. Ponadto miejsce stanowi potencjał do uprawiania aktywności sportowych np. biegi, nordic walking, jazda na rowerze. Udrożniony po zachodniej stronie wyspy kanał pozwoliłoby na swobodny przepływ wód, a tak samym na opływanie wokół wyspy kajakiem.

Bunkry w Chorzynie – znajdujące się w lasach na terenie podobszaru bunkry z czasów II Wojny Światowej, stanowią potencjał zainteresowania mieszkańców i turystów historią tego regionu. Odpowiednio oznakowane, zabezpieczone i opisane obiekty mogą stanowić część ścieżki historycznej na tym terenie.

Wielofunkcyjny budynek komunalny w Chorzynie – Na parterze budynku dawnej szkoły znajduje się oddział przedszkolny oraz mieszkanie komunalne. Z kolei na piętrze zlokalizowane są dwa mieszkania komunalne oraz jedno mieszkanie socjalne. Budynek powstał w latach 60 XX w. i wymaga remontu. Podjęcia działań remontowych wymaga klatka schodowa, a nieużytkowane pomieszczenia piwniczne można przeznaczyć na pomieszczenia magazynowe dla organizacji działających na terenie miejscowości. Niezbędna jest również termomodernizacja budynku. Puste mieszkanie komunalne po modernizacji, zmianie funkcji i wyposażeniu może pełnić miejsce siedziby dla Koła Gospodyń Wiejskich czy miejsce spotkań dla mieszkańców. Ponadto piwnice budynku mogą zostać zaadaptowane na pomieszczenia magazynowe.

Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Osjakowie – położony przy ulicy Targowej 26 obiekt jest znacznych rozmiarów. Na piętrze budynku znajdują się dwie duże sale oraz mniejsze pomieszczenia i sanitariaty. Przestrzenie te obecnie nie są w pełni wykorzystywane, co stanowi

stratę zasobów lokalowych. Po przeprowadzonym remoncie pomieszczenia na piętrze mogą zostać dostosowane do pełnienia różnych funkcji, które mogą służyć będą lokalnej społeczności. Duże sale mogą na przykład służyć do przeprowadzenia warsztatów, szkoleń, konferencji czy organizacji różnorodnych wydarzeń społeczno-kulturalnych np. letniego kina czy teatru.

Klub Seniora – Na terenie Gminy, przy Gminnym Ośrodku Kultury działa Klub Seniora. Łączy on i integruje osoby starsze. Oprócz wspólnego spędzaniu czasu Seniorzy biorą udział w szkoleniach, warsztatach i wykładach. Tematyka zajęć jest różnorodna i ustalana na podstawie zapotrzebowania i zainteresowań uczestników.

Klub Sportowy – Na terenie Gminy, w Osjakowie funkcjonuje Gminny Ludowy Klub Sportowy Warta. Celem Klubu jest zaspokajanie potrzeb sportowych dzieci i młodzieży.

Potencjał społeczny tworzą również działające na obszarze rewitalizacji oraz poza nim organizacje pozarządowe. Na terenie Gminy Osjaków działa 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (w tym po jednej na podobszarze Chorzyna oraz Osjaków p1n-zach, które czuwają nad bezpieczeństwem przeciwpożarowym i przeciwpowodziowym na terenie Gminy, ponadto biorą udział w zabezpieczeniu wydarzeń sportowych i kulturalnych.

Na terenie Gminy Osjaków działa 5 kół gospodyń wiejskich, w tym funkcjonujące na obszarze rewitalizacji **Koło Gospodyń Wiejskich Chorzyna**. Koła gospodyń wiejskich zaspokajają częściowo kulturalne potrzeby mieszkańców. Mimo drzemającego potencjału Koło Gospodyń Wiejskich w Chorzynie nie można w pełni wykorzystać swoich możliwości ze względu na brak własnej siedziby lokalowej na terenie miejscowości.

Gmina Osjaków, przy wsparciu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, prowadzi dla mieszkańców Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Programu „Czyste Powietrze”, który oferuje pomoc przy składaniu wniosków w ramach ww. programu, a także przy późniejszym rozliczeniu przyznanych dotacji. Gmina Osjaków prowadzi również inne programy i dofinansowania, które pomagają w poprawie stanu środowiska, wpływając również na rosnącą świadomość ekologiczną mieszkańców.

3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Działania przeprowadzone na poszczególnych etapach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji (m.in. analiza wskaźnikowa, diagnoza pogłębiona, warsztat oraz wizja lokalna) potwierdziły nagromadzenie problemów społecznych występujących we wszystkich podobszarach rewitalizacji. Współwystępowanie problemów odnotowano także w innych sferach tj.: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Potwierdziła się więc zasadność wyznaczenia obszaru rewitalizacji w jednostkach: Chorzyna,

Osjaków pól-zach oraz Raducki Folwark. Koncentracja negatywnych zjawisk w analizowanych sferach hamuje rozwój jednostek objętych rewitalizacją oraz całej Gminy Osjaków.

Potrzeba rewitalizacji wynika z koncentracji zjawisk problemowych występujących na podobszarach rewitalizacji, ale również z ich wzajemnych powiązań i oddziaływań. Występujące w sferze społecznej problemy (np. ubóstwo, przestępczość, bezrobocie) wynikają częściowo z innych problemów (np. niedostatecznej miejsc i oferty spotkań oraz niskiej integracji mieszkańców). Wpływ tych zjawisk na obszar rewitalizacji nie ogranicza się jedynie do ich pojedynczych aspektów, ale wzajemnie oddziałują na siebie i wzmacniają, co prowadzi do efektu synergii. Problem bezrobocia, starzejącego się społeczeństwa i odpływu ludności powiązany jest z obniżającym się poziomem aktywności i integracji społecznej, a także wpływa negatywnie na potencjał na rynku pracy. Negatywne zjawiska na obszarze rewitalizacji zmuszają mieszkańców, zwłaszcza wśród młodej grupy wiekowej, do osiedlania się nie tylko poza jej granicami, ale również poza granicami całej Gminy Osjaków, gdzie znajdują lepsze perspektywy życiowe. Przystępując do działań rewitalizacyjnych należy zwrócić uwagę na zwiększenie atrakcyjności obszaru rewitalizacji dla młodych ludzi oraz dzieci i młodzieży.

Problem niskiego poziomu aktywności potęguje brak miejsc do integracji. Dodatkowo niedostateczna liczba miejsc spędzania wolnego czasu wraz ze słabą ofertą zajęć i wydarzeń dla młodszych grup społecznych powoduje występowanie niewłaściwych zachowań, m.in. aktów wandalizmu. Brak więzi między społeczeństwem przekłada się na brak odpowiedzialności za dobra wspólne, co powoduje brak poszanowania przestrzeni publicznych oraz pogorszenie estetyki przestrzeni. W zakresie rewitalizacji istnieje więc potrzeba zintegrowania lokalnej społeczności oraz zaangażowanie jej w organizację miejsc wspólnych i wydarzeń, w taki sposób, aby odpowiadały na potrzeby zróżnicowanych grup społecznych.

W walce ze zjawiskiem bezrobocia należy stworzyć przestrzeń do rozwoju i kształtowania kompetencji mieszkańców Gminy. Należy wspierać mieszkańców chcących podjąć zatrudnienie, m.in. poprzez doradztwo zawodowe. Zatrudnienie nie tylko stanowi źródło utrzymania, ale również pozwala nawiązywać relacje międzyludzkie, a także buduje poczucie własnej wartości i godności. Warto także dodać, że ze zjawiskiem bezrobocia powiązane jest zjawisko ubóstwa. W związku z tym zmniejszenie bezrobocia pozwoli na zmniejszenie ubóstwa wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Dostrzega się potrzebę remontów obiektów i przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji oraz ich doposażenia, dzięki czemu odzyskają bądź poszerzą swoje funkcje i będą komfortowe dla użytkowników je osób. Ważne jest zadbanie o dostępność tych miejsc dla osób z niepełnosprawnościami i ze szczególnymi potrzebami. Przywrócenie i dostosowanie tych

obiektów do współczesnych norm i potrzeb odpowiadających lokalnej społeczności stanowić będzie impuls do rozwoju, integracji społecznej i interesującego spędzania czasu.

Wprowadzenie zmian i stworzenie odpowiednich warunków pozwolą mieszkańcom na rozwój inicjatyw społecznych, wpływając pozytywnie zarówno na obszar rewitalizacji, jak i całą Gminę Osjaków. Zintegrowane działania wymagają zaangażowania władz lokalnych, społeczności oraz organizacji pozarządowych, aby osiągnąć zamierzone cele.

4. Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Stanowi ona wyraz aspiracji władz samorządowych, mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji. Określa ona opis docelowego stanu obszaru po przeprowadzeniu zaplanowanych w niniejszym dokumencie działań rewitalizacyjnych.

Wizja stanowi wizualizację celu głównego, nadrzędnego względem celów rewitalizacji wskazanych w dokumencie, jednocześnie zawiera w sobie odniesienie do wszystkich sfer funkcjonowania podobszarów, na których planowana jest rewitalizacja. Jest również pewnego rodzaju odpowiedzią na pytanie o powód i zasadność prowadzenia procesu rewitalizacji w danej jednostce.

Istotną rolą wizji jest także zjednoczenie interesariuszy rewitalizacji wokół pewnej idei. Zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i funkcjonujące tam stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, jednostki administracyjne powinny utożsamiać się z określoną wizją. Wypracowana wizja powinna łączyć różne środowiska, które wspólnie będą pracowały nad jej urzeczywistnieniem.

Przyjmując powyższe założenie, zdefiniowano wizję obszaru rewitalizacji w perspektywie obowiązywania programu:

W 2033 roku obszar rewitalizacji wyznaczony w Gminie Osjaków, na który składają się podobszary: Osjaków płn-zach, Chorzyna oraz Raducki Folwark, zamieszkuje silna, zintegrowana i aktywna społeczność. Włączenie mieszkańców w realizację projektów rewitalizacyjnych poskutkowało redukcją występowania aktów wandalizmu i obniżeniem poziomu przestępczości. Mieszkańcy czują się współodpowiedzialni za swoją „małą ojczyznę”. Działania rewitalizacyjne przynoszą skutki w zakresie ograniczania problemów społecznych takich jak bezrobocie, ubóstwo czy alkoholizm. Zastosowane rozwiązania w sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej pozwalają na aktywne uczestnictwo w życiu publicznym przez wszystkich mieszkańców, niezależnie od wieku, sytuacji ekonomicznej czy stopnia sprawności.

Realizacja działań w podobszarze Osjaków płn-zach przyczyniła się do wzrostu tożsamości lokalnej i aktywizacji mieszkańców nie tylko w granicach wyznaczonego podobszaru, ale całego Osjakowa. Dodatkowo, ze względu na prowadzone otwarte działania kulturalno-integracyjne, wpływ rewitalizacji widoczny jest również w całej Gminie Osjaków, a doświadczenia z projektów realizowanych w Osjakowie, można przenosić na inne miejscowości. Poprawa infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej doprowadziła do sytuacji, w której Osjaków jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania oraz ciekawym punktem do odwiedzenia przez turystów.

Rewitalizacja w Chorzynie doprowadziła do ożywienia społeczno-kulturalnego miejscowości. Utworzona przestrzeń służy mieszkańcom ze wszystkich pokoleń, a Koło Gospodyń Wiejskich rozszerza swoją działalność i aktywnie promuje produkty lokalne oraz własne wyroby. W miejscowości odbywa się wiele wydarzeń o charakterze sportowym, rekreacyjnym i kulturalnym.

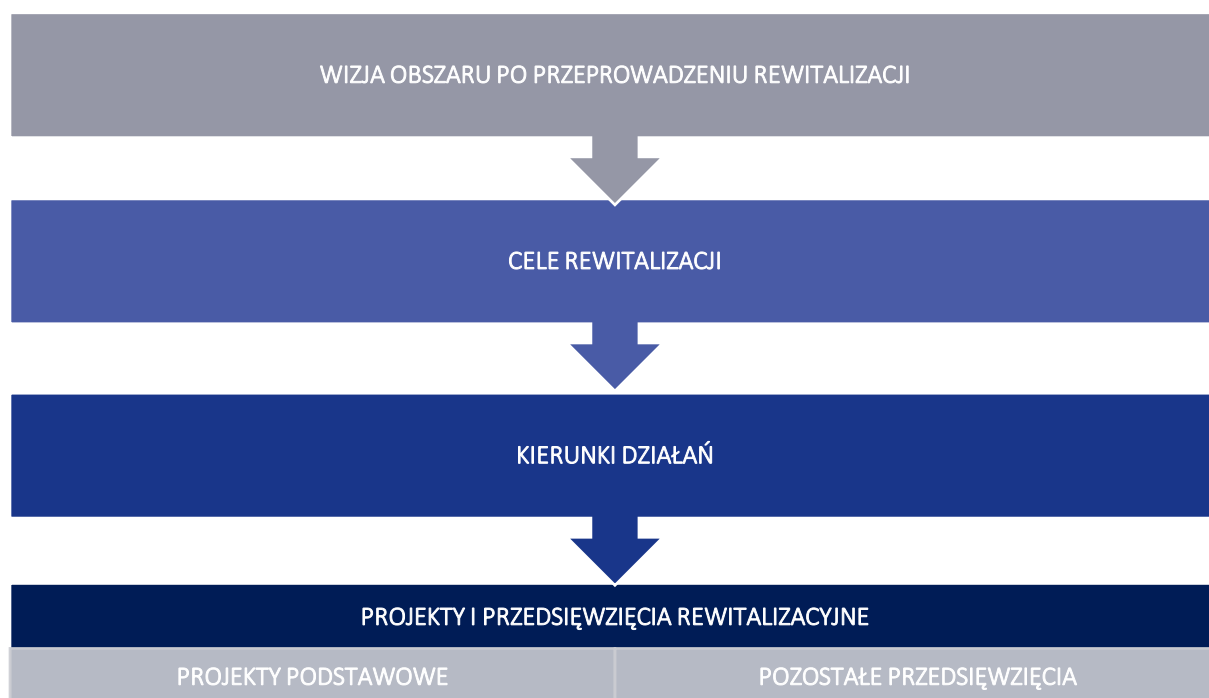
Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy kontenerowej w Raduckim Folwarku oraz jej wyposażenie, dopełniło utworzenie atrakcyjnej przestrzeni integracyjno-wypoczynkowej dla mieszkańców nie tylko sołectwa Raducki Folwark, ale także Kolonii Raduckiej. Dzięki zróżnicowanej ofercie zajęć i wydarzeń mieszkańcy nie tylko rozwijają swoje pasje i zainteresowania, ale również zacieśniają więzi społeczne.

5. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane cele i kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Tym samym zapewnione zostało komplementarne podejście do rewitalizacji.

Cele i kierunki rewitalizacji będą osiągnane poprzez realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazanych w rozdziale 7. Poniżej przedstawiono strukturę programowej części procesu rewitalizacji.

Ryc. 25 Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Z uwagi na podobieństwo problemów występujących na poszczególnych podobszarach rewitalizacji (Osjaków p1n-zach, Chorzyna, Raducki Folwark), cele i kierunki rewitalizacji wyznaczone zostały łącznie. Dodatkowo, takie podejście pozwoli na zacieśnienie więzi sąsiedzkich i zintegrowanie lokalnej społeczności z całą Gminą Osjaków. Dla obszaru rewitalizacji wyznaczono łącznie 15 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 celów rewitalizacji.

Tabela 11 Cele i kierunki działań rewitalizacji

Cel 1: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym	
Kierunek 1.1.	Działania integracyjne i włączające wszystkich chętnych mieszkańców w życie społeczne
Kierunek 1.2.	Działalność doradcza i szkoleniowa skierowana na poprawę sytuacji mieszkańców na rynku pracy
Kierunek 1.3.	Aktywizacja mieszkańców na rzecz lokalnej społeczności
Kierunek 1.4.	Działalność w zakresie przewyższania nałogów oraz pomoc psychologiczna mieszkańcom znajdującym się w kryzysie
Kierunek 1.5.	Zapewnienie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu wolnego w sposób społecznie akceptowalny dla wszystkich grup mieszkańców
Cel 2: Ochrona, rozwój i promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego	
Kierunek 2.1.	Utworzenie przestrzeni do działań związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego
Kierunek 2.2.	Inwentaryzacja i zabezpieczenie lokalnych pamiątek i eksponatów historycznych
Kierunek 2.3.	Tworzenie marki oraz rozwój produktów lokalnych w oparciu o dziedzictwo historyczne regionu
Kierunek 2.4.	Organizacja wydarzeń z zakresu propagowania lokalnego dziedzictwa kulturowego
Kierunek 2.5.	Edukacja oparta o historię regionu oraz podnoszenie świadomości historycznej mieszkańców
Cel 3: Obszar rewitalizacji dobrym miejscem do życia	
Kierunek 3.1.	Rozwój usług kulturalnych na obszarze rewitalizacji
Kierunek 3.2.	Dostosowanie przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami
Kierunek 3.3.	Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury publicznej oraz dostosowanie jej do współczesnych standardów
Kierunek 3.4.	Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów
Kierunek 3.5.	Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców oraz ochrona środowiska w Gminie Osjaków

Źródło: opracowanie własne.

6. Opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym i lokalnym

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033 ma przede wszystkim wymiar lokalny. Dokument odpowiada na problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji, kreując tym samym rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest Gmina Osjaków. Poniżej przedstawiono analizę dokumentów regionalnych i lokalnych, które dotyczą obszaru Gminy Osjaków, a jednocześnie obszaru rewitalizacji.

Tabela 12 Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji.

Dokumenty na poziomie regionalnym
<p style="text-align: center;">Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030</p>
<p>W dokumencie nakreślono wizję rozwoju województwa łódzkiego w perspektywie do 2030 roku: <i>Harmonijnie rozwijające się województwo w centrum Polski, przyjazne rodzinom, mieszkańcom miast i obszarów wiejskich. Region, w którym nowoczesna gospodarka idzie w parze z ochroną walorów kulturowych i przyrodniczych.</i></p> <p>Powyższą wizję odzwierciedlają następujące cele strategiczne i operacyjne:</p> <p>CEL 1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka.</p> <p>1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego.</p> <p>1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego.</p> <p>1.3. Wsparcie rozwoju MŚP.</p> <p>1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności.</p> <p><u>CEL 2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans.</u></p> <p><u>2.1. Rozwój kapitału społecznego.</u></p> <p>2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.</p> <p><u>2.3. Ograniczenie skali ubóstw i wykluczenia społecznego.</u></p> <p><u>CEL 3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.</u></p> <p><u>3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska.</u></p> <p>3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu.</p> <p>3.3. Zwiększenie dostępności transportowej.</p> <p>3.4. Nowoczesna energetyka w województwie.</p> <p>3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami.</p> <p>3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych.</p> <p>Ponadto wskazano cel horyzontalny jakim jest efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo.</p>
<p style="text-align: center;">Plan zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2030+</p>
<p>Model rozwoju przestrzennego województwa łódzkiego oraz analiza uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych stanowią podstawę wyznaczenia celów polityki przestrzennej. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego przyjmuje optymalną docelową wizję rozwoju województwa, która została sformułowana w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 i odpowiada na współczesne wyzwania rozwojowe: <i>Region spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali kraju i Europy, o najlepszej dostępności komunikacyjnej, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoką jakością życia.</i></p>

Dla realizacji polityki rozwoju przestrzennego województwa łódzkiego określa się dziewięć celów szczegółowych polityki przestrzennej, po jednym dla każdej ze sfer działania:

OSADNICTWO. Cel szczegółowy I: Region spójny, o zrównoważonym systemie osadniczym

TRANSPORT. Cel szczegółowy II: Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury transportowej

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA. Cel szczegółowy III: Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury technicznej

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE. Cel szczegółowy IV: Region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego

DZIEDZICTWO KULTUROWE. Cel szczegółowy V: Region o dobrze zachowanym dziedzictwie kulturowym

TURYSTYKA I REKREACJA. Cel szczegółowy VI: Region o wysokiej atrakcyjności turystycznej

KRAJOBRAZ I ŁAD PRZESTRZENNY. Cel szczegółowy VII: Region o krajobrazie wysokiej jakości

OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. Cel szczegółowy VIII: Region o wysokim poziomie bezpieczeństwa publicznego

OBSZARY FUNKCJONALNE. Cel szczegółowy IX: Region efektywnie wykorzystujący endogeniczny potencjał rozwojowy na rzecz zrównoważonego rozwoju przestrzennego

Dokumenty na poziomie ponadlokalnym

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wieluńskim na lata 2022-2030

Głównym celem dokumentu jest poprawa jakości życia w regionie i równy dostęp mieszkańców do szans rozwojowych. Wdrożenie przewidzianych działań powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych lub zminimalizowania ich skutków.

Dokument przedstawia misję:

Powiat wieluński jako miejsce wyrównanych szans społecznych oraz tworzenia warunków przeciwdziałania marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

oraz wizję:

Stwarzania warunków umożliwiających aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców powiatu wieluńskiego zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz włączenie się lub całkowity powrót do czynnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym zapobiegającym marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Strategia wyznacza cele strategiczne i operacyjne, które pozwalają na racjonalizację lokalnej polityki społecznej w ramach poszczególnych obszarów pomocy społecznej. Są to:

CEL 1: Pomoc dla dziecka i rodziny.

- 1.1. Wspieranie rodziny we właściwym pełnieniu jej funkcji.
- 1.2. Organizowanie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziny.
- 1.3. Pomoc w usamodzielnieniu się wychowankom pieczy zastępczej.
- 1.4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i uzależnieniom.

CEL 2: Poprawa zdolności osób z niepełnosprawnością i osób starszych do funkcjonowania w społeczeństwie i czynnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym.

- 2.1. Zwiększenie aktywności środowiska lokalnego w procesie pomocy osobom z niepełnosprawnością, osobom starszym i ich rodzinom.
- 2.2. Zwiększenie aktywności osób z niepełnosprawnością i osób starszych w różnych formach życia społecznego.
- 2.3. Ograniczenie skutków niepełnosprawności dzieci, młodzieży i osób dorosłych.

2.4. Wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnością.

2.5. Wsparcia osób niepełnosprawnych poprzez możliwość uczestnictwa w Warsztacie Terapii Zajęciowej.

CEL 3: Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia i ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego.

3.1. Łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizacja lokalnego rynku pracy.

3.2. Wzrost kompetencji społecznych i zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Dokumenty na poziomie lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Osjaków na lata 2023-2030 (w trakcie uchwalania)

Strategia Rozwoju Gminy Osjaków na lata 2023-2030 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu terytorialnego, określającym jej stan, problemy, cele oraz kierunki, które należy podejmować w celu osiągnięcia założonej na 2030 rok wizji:

Gmina Osjaków w 2030 roku z powodzeniem odpowiada na wyzwania społeczne, gospodarcze i klimatyczne. Atrakcyjność życia, pracy i odpoczynku, przyciągająca nowych mieszkańców, jest zapewniana przez wysokiej jakości infrastrukturę i zdywersyfikowaną, zasilaną energią odnawialną, innowacyjną gospodarkę łączącą odporne na zmiany klimatyczne rolnictwo, nowoczesny przemysł przetwórczy oraz turystykę, które rozwijają się z poszanowaniem zasobów środowiska i dziedzictwa kulturowego, wspierając integrację lokalnej społeczności.

Dokument zawiera następujące cele strategiczne i operacyjne:

CEL STRATEGICZNY I: ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ ODPORNA NA ZMIANY KLIMATU

1.1. Racjonalne zagospodarowanie przestrzeni

1.2. Rozwój infrastruktury technicznej i drogowej

1.3. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu

CEL STRATEGICZNY II: ROZWÓJ GOSPODARCZY OPARTY O WEWNĘTRZNY POTENCJAŁ

2.1. Podniesienie atrakcyjności turystycznej

2.2. Rozwój przedsiębiorczości

2.3. Promocja gospodarcza i turystyczna

CEL STRATEGICZNY III: AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO

3.1. Poprawa dostępności i zwiększenie jakości usług społecznych

3.2. Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu

3.3. Włączenie społeczne i dialog międzypokoleniowy

Należy również wspomnieć, że spójność dokumentu Strategii oraz Programu Rewitalizacji zaprojektowano już w zakresie opracowywania pierwszego z dokumentów. W Strategii zapisano planowanie działań rewitalizacyjnych w miejscowościach Osjaków, Chorzyna i Raducki Folwark, a w celu operacyjnym 2.1. wskazano konkretny kierunek działań związany z rewitalizacją, w następującym brzmieniu: *6. Zagospodarowanie obiektów zabytkowych na terenie Gminy w ramach projektów rewitalizacji.*

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osjaków na lata 2014-2023

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osjaków na lata 2014-2023 jest jednym z ważniejszych narzędzi regulowania polityki społecznej na terenie Gminy Osjaków. Dokument nie tylko sygnalizuje najważniejsze problemy społeczne Gminy, ale również

wyznacza cele, które powinny przyczynić się do poprawy sytuacji osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Strategia zawiera w sobie 13 celów operacyjnych:

1. Zwiększenie dostępu do istniejących form pomocy oraz realizatorów wsparcia osób i rodzin.
2. Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnianiu swoich funkcji.
3. Zbudowanie zintegrowanego systemu pieczy zastępczej.
4. Wspieranie osób bezrobotnych w zwiększaniu szans na rynku pracy.
5. Budowanie systemu pomocy osobom bezdomnym.
6. Stworzenie systemu pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego oraz osobom przebywającym w Areszcie Śledczym.
7. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Osjaków poprzez stworzenie jednolitego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
8. Rozszerzenie oferty edukacyjnej w zakresie profilaktyki osób zagrożonych uzależnieniami, uzależnionych od środków psychoaktywnych oraz ich rodzin.
9. Wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w integracji ze środowiskiem.
10. Stworzenie systemu ochrony zdrowia psychicznego.
11. Zwiększenie wsparcia dla osób i rodzin w zakresie świadczenia usług nad osobami niezdolnymi do samodzielnego funkcjonowania.
12. Rozwijanie systemu opieki nad osobami starszymi w celu pozostawienia ich w dotychczasowym środowisku.
13. Wspieranie kadr zajmujących się pomocą osobom i rodzinom.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Osjaków

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Osjaków jest podstawowym dokumentem określającym politykę przestrzenną Gminy. Studium zostało przyjęte pierwotnie Uchwałą nr L/232/2010 Rady Gminy w Osjakowie z dnia 9 listopada 2010 r. i od tego czasu był aktualizowany, w tym ostatnio Uchwałą nr X/52/19 Rady Gminy Osjaków z dnia 30 maja 2019 r.

W dokumencie wskazano kluczowe cele rozwoju Gminy:

1) wspieranie rozwoju gospodarczego w Gminie poprzez:

- a) bezpośrednio inwestycje w infrastrukturę techniczną,
- b) budowę innowacyjnej oferty turystycznej w oparciu o projekt Szlaku Bursztynowego,
- c) kształtowanie w społeczności Gminy postaw przedsiębiorczych,
- d) tworzenie dogodnych warunków i wsparcie dla nowo powstających przedsiębiorstw,
- e) zmniejszenie i przeciwdziałanie bezrobociu, przeciwdziałanie marginalizacji i rozwojowi patologii społecznych, kształcenie ustawiczne osób bezrobotnych, chcących podjąć pracę w nowym zawodzie lub podjąć samodzielną działalność gospodarczą,
- f) rozwój infrastruktury telefonicznej i informatycznej;

2) poprawę warunków życia mieszkańców poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej i rozwój funkcji kulturalnych poprzez:

- a) rozwój funkcji edukacyjno – oświatowych i sportowych w Gminie,
- b) ochronę zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców, w tym bezpieczeństwa socjalnego,
- c) zapewnienie mieszkańcom dostępu do nowoczesnych form przekazu informacji w szczególności do Internetu,

- d) wsparcie bazy opieki zdrowotnej,
- e) rozwój budownictwa socjalnego;
- 3) poprawę stanu środowiska przyrodniczego poprzez:
 - a) poprawę stanu otaczającego środowiska naturalnego,
 - b) zachowanie unikalnych walorów środowiska naturalnego,
 - c) dbanie o ład przestrzenny i jego funkcjonalność dla wszystkich mieszkańców Gminy,
 - d) współpraca z sąsiednimi gminami, zwłaszcza w zakresie ochrony i retencjonowania wód powierzchniowych, tworzenia systemu obszarów chronionych (wprowadzenie form ochrony przyrody, zachowanie korytarzy ekologicznych) oraz gospodarki odpadami,
 - e) rozwój sieci kanalizacji sanitarnej oraz budowa sieci gazowej;
- 4) odnowę wsi – pielęgnację kultury i tradycji poprzez:
 - a) podjęcie działań na rzecz podniesienia świadomości kulturalnej mieszkańców,
 - b) aktywizację kulturalną mieszkańców,
 - c) wykorzystanie dziedzictwa kulturowego Gminy i powiatu,
 - d) podniesienie jakości życia i pracy na wsi;
- 5) ochrona dóbr kultury poprzez:
 - a) zachowanie istniejącego stanu dziedzictwa kulturowego,
 - b) rewitalizacja obiektów zabytkowych, szczególnie elementów tożsamości Gminy i ich promocja w skali lokalnej i regionalnej;
- 6) kształtowanie ładu przestrzennego oraz transformację struktur przestrzennych poprzez:
 - a) doskonalenie struktury przestrzennej Gminy pod kątem jej funkcjonalności oraz racjonalne jej przekształcenie w dostosowaniu do potrzeb dalszego rozwoju,
 - b) dbałość o ład przestrzenny – sukcesywne opracowywanie planów miejscowych dla terenów Gminy wymagających ochrony oraz obszarów rozwoju zainwestowania,
 - c) tworzenie warunków dla transformacji strukturalnych na obszarach wiejskich – przekształcenie obszarów zabudowy w struktury wielofunkcyjne,
 - d) umożliwienie rozwoju przedsiębiorczości, aktywności pozarolniczej.

Na szczególną uwagę zasługuje cel 5 lit. b) *rewitalizacja obiektów zabytkowych, szczególnie elementów tożsamości Gminy i ich promocja w skali lokalnej i regionalnej* – realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji odpowiada wprost na wskazany powyżej cel.

Źródło: opracowanie własne.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033 wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych wskazanych w powyższych dokumentach. Zapisy GPR pozostają spójne z zapisami przeanalizowanych dokumentów programowych i strategicznych. Cele dokumentów wyższego rzędu, z którymi niniejszy Program Rewitalizacji wykazuje szczególną spójność, zostały podkreślone w powyższej tabeli.

7. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w Gminie Osjaków zostały zaplanowane dla 3 podobszarów rewitalizacji: Osjaków ptn-zach, Chorzyna oraz Raducki Folwark w taki sposób, aby ich realizacja zmierzała do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, w szczególności w sferze społecznej. Należy podkreślić, iż zaplanowane w ramach projektów przedsięwzięcia nie będą służyły wyłącznie do poprawy estetyki przestrzeni czy modernizacji zdegradowanych obiektów, ale będą prowadziły przede wszystkim do niwelacji zdiagnozowanych wcześniej problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Prace remontowo-modernizacyjne zdegradowanych terenów i obiektów będą stanowiły podstawę, bez której nie można by realizować określonych celów społecznych.

W ramach Programu zaplanowano szeroki katalog działań, na który składają się przedsięwzięcia podstawowe (projekty zintegrowane) oraz przedsięwzięcia uzupełniające. Przedsięwzięcia podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze rewitalizacji, natomiast projekty uzupełniające mają charakter głównie infrastrukturalny lub dopełniający przedsięwzięcia zaplanowane w pozostałych projektach. Projekty zintegrowane to grupy powiązanych ze sobą tematycznie działań, zarówno infrastrukturalnych jak i nieinfrastrukturalnych, które służą realizacji wspólnego celu. Tworzą one mikroprogramy, w ramach których modernizacja kubatury i przestrzeni stworzy warunki do zapobiegania zanikowi niektórych funkcji, umożliwi wprowadzenie nowych funkcji społecznych, sprzyjąc będzie budowaniu więzi społecznych i przywróceniu równowagi życia społecznego. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane będą przez Gminę Osjaków we współpracy z interesariuszami rewitalizacji. Na tym etapie zakres projektów, a także katalog potencjalnych partnerów zostały zdefiniowane w sposób generalny. Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji i uwzględnieniu ewentualnych uwag, planuje się niezwłoczne przystąpienie do realizacji fazy przygotowawczej projektów zintegrowanych. W szczególności planowane są spotkania z potencjalnymi partnerami projektów, w celu zapewnienia ich udziału w planowaniu, a docelowo w realizacji przedsięwzięć. Wówczas zostaną doprecyzowane założenia projektów w taki sposób, żeby były one realizowane dla mieszkańców i z mieszkańcami (przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, lokalnymi liderami, beneficjentami końcowymi procesu rewitalizacji).

W ramach niniejszego Programu zaplanowano 3 projekty zintegrowane w granicach podobszaru rewitalizacji Osjaków p1n-zach, które dzięki lokalizacji w r1żnych cz1ściach Osjakowa pozwol1 na korzystanie z nich przez osoby wykluczone transportowo b1dź maj1ce problemy z przemieszczaniem si1 na d1uższe odleg1ości. Po jednym projekcie zintegrowanym zaplanowano r1wnieŹ w Chorzynie oraz Raduckim Folwarku, co pozwoli mieszkańcom tych miejscowości na korzystanie z oferty integracyjno-kulturalnej w miejscu zamieszkania. Przedsi1wzięcia rewitalizacyjne uzupełniają si1 pomi1dzy sob1, a realizowane w nich działania społeczne, integracyjne i kulturowe mog1 stanowić punkt wyjścia do organizowania podobnych wydarzeń w innych miejscowościach. Warto zaznaczyć, Źe efekty poszczeg1lnych projekt1w rewitalizacyjnych, np. powstanie amatorskiej grupy teatralnej w Osjakowie, b1dzie można obserwować r1wnieŹ w innych obszarach np. poprzez organizowanie spektakli w nowopowstałych świetlicach wiejskich w Raduckim Folwarku czy Chorzynie.

Poza przedsi1wzięciami podstawowymi, w ramach Programu przewiduje si1 realizacj1 3 przedsi1wzięć uzupełniaj1cych, które stanowić b1d1 dop1łnienie działań realizowanych w zakresie projekt1w zintegrowanych.

7.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 13 Opis projektu zintegrowanego nr 1

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1
<p>Adaptacja pomieszczeń Ochotniczej Straży Pożarnej w Osjakowie na potrzeby rozwoju usług kulturalnych</p> <p>Rozwój usług kulturalnych może mieć pozytywny wpływ na społeczność lokalną pod wieloma względami. Uczestnictwo w wystawach, koncertach, sztukach teatralnych czy pokazach filmowych pomaga budować więzi pomiędzy mieszkańcami, wpływając na wzrost tożsamości i poczucia wspólnoty. Kultura jest również ważna dla samorealizacji i zaspokajania potrzeb estetycznych ludzi, co przekłada się na ogólną satysfakcję z życia. Odpowiednio zaplanowane usługi kulturalne mogą pomagać w edukacji i rozwoju intelektualnym oraz promocji i ochronie dziedzictwa kulturowego, a w konsekwencji powodować wzrost atrakcyjności jednostki jako miejsca zamieszkania oraz pod względem turystycznym. Obcowanie z szeroko pojmowaną kulturą wpływa również na wzrost aktywności mieszkańców, ich zaangażowanie w życie społeczne, a także poprawia nastrój i zdrowie psychiczne.</p>
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Osjaków
Potencjalni partnerzy
Ochotnicza Straż Pożarna w Osjakowie
Lokalizacja przedsięwzięcia
Budynek OSP Osjaków, ul. Targowa 23, 98-320 Osjaków (podobszar rewitalizacji Osjaków p1n-zach)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<p>Jednym z problemów występujących w granicach podobszaru rewitalizacji Osjaków p1n-zach, jest wykluczenie społeczne poszczególnych grup mieszkańców. Szczególnie zagrożone wykluczeniem z uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym są osoby ze szczególnymi potrzebami, osoby starsze, mieszkańcy dotknięci niepełnosprawnością czy osoby bezrobotne, których sytuacja życiowa często prowadzi do ubóstwa. Takie osoby muszą podejmować często dodatkowe środki, aby móc uczestniczyć w wydarzeniach kulturalno-rozrywkowych bądź korzystać z usług tego typu poza miejscem zamieszkania. Wpływa to często na izolację społeczną, a w skrajnych przypadkach może prowadzić do lęków społecznych, depresji i innych chorób lub zaburzeń psychicznych.</p> <p>Niska aktywność społeczna jest kolejnym negatywnym zjawiskiem widocznym w Osjakowie, szczególnie w jego północno-zachodniej części. Brak liderów lokalnych skutkuje niskim zaangażowaniem mieszkańców w życie miejscowości, a także brakiem inicjatyw oddolnych nakierowanych na integrację. Z kolei niedostatek oferty spędzania czasu wolnego w okolicy miejsca zamieszkania, często prowadzi do szukania innych form rozrywki, która szczególnie w odniesieniu do młodzieży i osób dorosłych kończy się nadużywaniem substancji psychoaktywnych oraz aktami wandalizmu dokonywanymi w przestrzeni publicznej.</p> <p>Dodatkowo, brak rozwiniętej oferty kulturalnej wpływa negatywnie na najmłodszych mieszkańców. Edukacja kulturalna i obcowanie ze sztuką pomaga bowiem rozwijać świadomość i kreatywność dzieci, co przekłada się na ich lepsze zrozumienie własnej tożsamości i dziedzictwa oraz szacunek dla innych kultur.</p> <p>W aspekcie infrastrukturalnym, planowane przedsięwzięcie pomoże rozwiązać problem złego stanu technicznego budynku OSP. Zagospodarowanie dwóch pustych sal pomoże w pełni wykorzystać zasób lokalowy obiektu, a działania remontowe pozwolą na podniesienie funkcjonalności, estetyki i bezpieczeństwa budynku oraz jego otoczenia.</p>
Cel przedsięwzięcia
<p>Celem projektu zintegrowanego jest wykorzystanie lokalnego potencjału w formie nieużytkowanych sal budynku OSP w Osjakowie oraz rozwój usług kulturalnych w oparciu o powstałą przestrzeń. Realizacja przedsięwzięcia zapewni dostęp do kultury dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, co z kolei wpłynie na integrację lokalnej społeczności. Uczestnictwo, a także współtworzenie wydarzeń</p>

kulturalno-rozrywkowych zapewni atrakcyjny sposób spędzania czasu wolnego, niezależnie od grupy społecznej, statusu materialnego, wieku czy możliwości mobilnych uczestników. Zagospodarowanie terenu wokół obiektu stworzy dodatkową przestrzeń rekreacyjną dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i pozostałych uczestników życia publicznego.

Zakres realizowanych zadań

Niniejszy projekt zintegrowany będzie składał się zarówno z działań infrastrukturalnych, jak i społecznych. Podstawą do rozwoju oferty kulturalno-rozrywkowej będzie adaptacja nieużytkowanych przestrzeni budynku OSP w Osjakowie na potrzeby powstania sali widowiskowej ze sceną i zapleczem oraz niezbędnym wyposażeniem. Wydarzenia organizowane będą również w oparciu o zagospodarowane otoczenie budynku. Po realizacji inwestycyjnej części projektu, jednostka kultury działająca na terenie Gminy utworzy program wydarzeń, warsztatów, spotkań i pokazów teatralno-filmowych, które obejmować będą zarówno pokazy z oferty zewnętrznej, jak i wydarzenia współorganizowane przez mieszkańców obszaru rewitalizacji i całej Gminy. Projekt będzie składał się z wymienionych poniżej modułów.

Moduł I: Przebudowa i zmiana użytkowania części budynku OSP w Osjakowie na cele kulturalne

Pierwsza część projektu zintegrowanego obejmuje działania infrastrukturalne, polegające na przebudowie i adaptacji wyznaczonych przestrzeni w zasobie budynku przy ul. Targowej 41 w Osjakowie, w którym mieści się jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej. Działaniami remontowymi objęta zostanie większość budynku. Przestrzenie, z których dalej będą korzystali członkowie OSP będą częściowo oddzielone od sal adaptowanych do pełnienia nowych funkcji. Obecnie nieużytkowane, dwie duże sale znajdujące się na piętrze obiektu, zostaną zaadaptowane do możliwości organizacji w nich działań kulturalnych, rozrywkowych i społecznych, w tym m.in. szkoleń, warsztatów, prób i występów artystycznych, teatralnych, seansów filmowych, a także spotkań kół zainteresowań. Zostanie również wydzielona przestrzeń na scenę, a także zaplecze m.in. w postaci garderoby z pomieszczeniem do obsługi nagłośnienia i oświetlenia.

Wyremontowane pomieszczenia, jak i cały budynek zostaną dostosowane do standardów efektywności energetycznej, zastosowane zostaną rozwiązania energooszczędne i przyjazne środowisku. Dodatkowo, ze względu na fakt, że budynek, a w szczególności piętro nie jest dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami, wprowadzone zostaną rozwiązania zapewniające możliwie jak największą dostępność – zarówno w wymiarze infrastrukturalnym (w zależności od projektu budowlanego winda bądź inne rozwiązanie dla osób mających problemy z poruszaniem się, eliminacja progów itd.) jak i informacyjno-komunikacyjnym (odpowiednie oznakowanie pomieszczeń, tabliczki na ścianach, rozwiązania dla osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi).

Zastosowane rozwiązania infrastrukturalne pozwolą na bezpieczne i swobodne korzystanie z obiektu przez wszystkich mieszkańców, niezależnie od wieku czy stopnia i rodzaju niepełnosprawności. Pozwoli to zatem na realizację działań włączających społeczność zagrożoną wykluczeniem w życie kulturalno-rozrywkowe Osjakowa.

Przedmiotowy budynek położony jest w strefie ochrony konserwatorskiej, zgodnie z uchwałą Nr VI/26/19 Rady Gminy Osjaków z dnia 4 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Osjaków. Wszystkie prace będą prowadzone pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Moduł II: Zagospodarowanie nowopowstałych przestrzeni wraz z odpowiednim wyposażeniem

W ramach drugiego modułu przewidziane są prace dekoratorskie i drobne prace wykończeniowe wraz z wyposażeniem przestrzeni, które będzie odpowiadało na realne potrzeby wynikające z charakteru pomieszczeń.

Pierwszym krokiem będzie szczegółowa inwentaryzacja potrzeb w zakresie wyposażenia (stoły, krzesła, innego rodzaju meble, kurtyny, oświetlenie, nagłośnienie, ekran projekcyjny, projektory, komputery, serwery, dekoracje, rekwizyty, stanowiska do przygotowywania się do występów w garderobie, materiały do prowadzenia szkoleń i warsztatów itp.). Realizacja tego modułu będzie odbywała się pod nadzorem osoby wyznaczonej spośród pracowników jednostki kultury, która będzie zajmowała się obsługą powstałych

przestrzeni, ich udostępnianiem oraz animacją czasu w oparciu o dostępne zasoby. Kwestie wyposażenia i zaaranżowania wyremontowanych przestrzeni będą wypracowane na warsztatach z zainteresowanymi grupami, które docelowo będą z tych pomieszczeń korzystały. Takie rozwiązanie pozwoli na zakup wyposażenia, które będzie realnie potrzebne i będzie odpowiadało na faktyczne potrzeby społeczeństwa.

Po zakupie niezbędnego wyposażenia, w urządzenie niniejszych przestrzeni zostaną również zaangażowani mieszkańcy – zwiększy to integrację społeczności lokalnej, jednocześnie dając nadzieję na rozważne, bezpieczne i zgodne z przeznaczeniem korzystanie z przestrzeni kulturalnych. Społeczność, która będzie od samego początku zaangażowana w tworzenie tego miejsca, będzie miała poczucie, że jest to przestrzeń wspólna, a nie przestrzeń niczyja, którą można zaniedbać czy zdewastować. Elementy zastosowane w zaadaptowanych przestrzeniach nie będą przytwierdzone na stałe, co umożliwi sprawne przygotowanie Sali do realizacji różnorodnych wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych, edukacyjnych czy okolicznościowych. Tak przygotowane pomieszczenia zaczną służyć w celu propagowania kultury w lokalnej społeczności Osjakowa i okolic.

Moduł III: Zagospodarowanie terenu wokół OSP Osjaków

W celu uzupełnienia oferty dostępnej w sali kinowo-teatralnej, planuje się również zagospodarowanie terenu wokół budynku OSP w Osjakowie. W ramach modułu planowane jest uporządkowanie całej działki, wytyczenie i wybudowanie ciągów komunikacyjnych, dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami, a także wprowadzenie elementów zielonej i niebieskiej infrastruktury. W ramach możliwości technicznych, teren zostanie wyposażony w systemy zbierania wody deszczowej, wprowadzone zostaną nasadzenia zieleni urządzonej, a uszczelnienie terenu wynikające z wytyczenia ścieżek pieszych będzie ograniczone do minimum. Zostaną również zastosowane materiały półprzepuszczalne, aby dodatkowo zwiększyć naturalną retencję ekosystemową. Woda deszczowa zebrana z zadaszeń będzie natomiast wykorzystywana do podlewania wprowadzonych elementów zieleni urządzonej. Dodatkowo zostaną zamontowane tablice informacyjne nawiązujące do zastosowanych rozwiązań, co wpłynie na podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Wprowadzone zostaną niewielkie elementy małej architektury (stojak na rowery, kosze na śmieci, oświetlenie, ławeczki z odpowiednimi oparciami dostosowanymi do potrzeb seniorów itp.). Na uporządkowanym i zagospodarowanym terenie będzie można dodatkowo organizować aktywności, szczególnie dla najmłodszych, będące uzupełnieniem dla zajęć i wydarzeń realizowanych w nowopowstałych pomieszczeniach.

Moduł IV: Rozwój oferty kulturalnej w Gminie Osjaków

Na bazie zaadaptowanych przestrzeni w budynku OSP w Osjakowie, planowane jest rozwijanie oferty kulturalnej, a także rozrykowej, edukacyjnej, integracyjnej, skierowanej przede wszystkim do mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale również integrujących i włączających do działania wszystkich mieszkańców Gminy Osjaków.

Jednostką odpowiedzialną za rozwijanie oferty kulturalnej, prowadzenie zajęć, utrzymanie i udostępnianie sali kinowo-teatralnej oraz prowadzenie kalendarza cyklicznych wydarzeń organizowanych w zrewitalizowanej przestrzeni, będzie Gminny Ośrodek Kultury w Osjakowie. W przypadku konieczności możliwe jest zatrudnienie animatora, który będzie odpowiedzialny z ramienia GOK za realizację powyższych zadań. W ramach funkcjonowania omawianej przestrzeni, przewiduje się również możliwość korzystania z niej przez działające organizacje pozarządowe, szczególnie te zajmujące się promocją dziedzictwa lokalnego, w tym Koła Gospodyń Wiejskich i inne lokalne grupy.

W ramach działalności sali kinowo-teatralnej przewiduje się organizację szeregu wydarzeń, m.in.:

- szkolenia i warsztaty dla lokalnej społeczności z zakresu kultury i nie tylko, obejmujące przede wszystkim propagowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego,
- projekcję filmów skierowanych dla każdej grupy społecznej, w tym organizację pokazów tematycznych wraz z dyskusją,
- utworzenie sekcji teatralnej, w której mieszkańcy w różnym wieku mogą uczyć się zagadnień związanych ze sztuką teatralną, przygotowywać spektakle i prezentować je przed szeroką publicznością,
- spotkania z zawodowymi grupami teatralnymi oraz zapraszanie ich do wystawiania spektakli i sztuk teatralnych.

Powyższy katalog stanowi otwartą listę aktywności, które mogą być organizowane w zagospodarowanej przestrzeni. Istotne jest, aby oferta zmieniała się wraz z zapotrzebowaniem mieszkańców, aby miejsce to cały czas tętniło życiem. Przewiduje się, że dzięki organizacji tego typu zajęć nastąpi stopniowa aktywizacja lokalnej społeczności w życie publiczne, przy jednoczesnym zmniejszeniu skali zjawisk patologicznych. Dzięki częściowo darmowej ofercie, skorzystać z niej będą mogli również mieszkańcy dotknięci problemem ubóstwa bądź z innych powodów zagrożeni wykluczeniem społecznym.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany realizowany będzie w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach, na płaszczyźnie inwestycyjnej i nieinwestycyjnej. Zastosowane będą rozwiązania z zakresu dostępności architektonicznej w celu eliminowania barier w poruszaniu się po obiekcie oraz zapewnienia możliwości dostania się na piętro budynku OSP. Dodatkowo, dostępność architektoniczna zostanie zapewniona w otoczeniu budynku, poprzez odpowiedniej szerokości chodniki, a także zastosowanie ławek ułatwiających siadanie i wstawanie. Obiekt i jego otoczenie będą również zawierały rozwiązania zwiększające dostępność informacyjno-komunikacyjną, w tym odpowiednie oznakowanie m.in. dla osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi. Zrewitalizowana przestrzeń będzie atrakcyjna i użyteczna dla osób o różnych możliwościach i umiejętnościach, uwzględniająca szeroki zakres indywidualnych preferencji i możliwości odbiorców, a zastosowane rozwiązania będą łatwe do zrozumienia niezależnie od doświadczenia, wiedzy, zdolności czy aktualnej koncentracji odbiorców.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Cel 1: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym

Kierunek 1.1. Działania integracyjne i włączające wszystkich chętnych mieszkańców w życie społeczne

Kierunek 1.3. Aktywizacja mieszkańców na rzecz lokalnej społeczności

Kierunek 1.5. Zapewnienie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu wolnego w sposób społecznie akceptowalny dla wszystkich grup mieszkańców

Cel 2: Ochrona, rozwój i promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego

Kierunek 2.1. Utworzenie przestrzeni do działań związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego

Cel 3: Obszar rewitalizacji dobrym miejscem do życia

Kierunek 3.1. Rozwój usług kulturalnych na obszarze rewitalizacji

Kierunek 3.2. Dostosowanie przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Kierunek 3.3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury publicznej oraz dostosowanie jej do współczesnych standardów

Kierunek 3.4. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów

Kierunek 3.5. Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców oraz ochrona środowiska w Gminie Osjaków

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Szacunkowe ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 4 000 000,00 zł Moduł II: 1 000 000,00 zł Moduł III: 500 000,00 zł Moduł IV: 500 000,00 zł Łącznie: 6 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Osjaków, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki NFOŚiGW oraz WFOŚiGW)	Moduł I: 2024-2026 Moduł II: 2024-2026 Moduł III: 2024-2026 Moduł IV: 2026-2033

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

- zagospodarowanie nieużytkowanych przestrzeni budynku OSP w Osjakowie,

<ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji, szczególnie osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym, • integracja mieszkańców z obszaru całej Gminy Osjaków, • zachowanie i propagowanie dziedzictwa kulturowego oraz rozwój oferty kulturalnej i zwiększenie do niej dostępu dla wszystkich grup mieszkańców, • poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni, • podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez zastosowanie rozwiązań sprzyjających środowisku. 		
Wskaźniki produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	1 szt.	Protokoły odbioru
Liczba pomieszczeń, które otrzymały nowe funkcje	2 szt.	Protokoły odbioru, dokumentacja fotograficzna
Powierzchnia obszaru wokół budynku poddanego rewitalizacji	800 m ²	Protokoły odbioru, dokumentacja fotograficzna
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba wydarzeń organizowanych w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń	20 szt./rok	Ewidencja prowadzona przez GOK
Liczba uczestników wydarzeń organizowanych w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń	400 os./rok	Ewidencja prowadzona przez GOK, sprzedaż biletów na wydarzenia biletowane, rozslane zaproszenia na wydarzenia otwarte
Liczba utworzonych miejsc pracy w wyniku realizacji projektu	1 szt.	Sprawozdanie roczne GOK

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 14 Opis projektu zintegrowanego nr 2

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2
Sala regionalna w Osjakowie – tradycja, dziedzictwo i ludzie
Dziedzictwo kulturowe obszarów wiejskich jest niezwykle istotne dla utrzymania i przekazywania tożsamości kulturowej i tradycji przez kolejne pokolenia mieszkańców. Chroniąc i promując elementy kultury, takie jak folklor, zwyczaje, rękodzieło, tańce czy lokalne wydarzenia, społeczność może utrzymać swoje unikalne dziedzictwo i poczucie przynależności do miejsca zamieszkania. Kulturowanie tradycji regionalnych wpływa nie tylko na wzmocnienie więzi społecznych, ale również na atrakcyjność turystyczną i osiedleńczą obszar.
Nazwa wnioskodawcy
Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Kazimierza Królewicza w Osjakowie
Potencjalni partnerzy
Gmina Osjaków Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osjakowie
Lokalizacja przedsięwzięcia
budynek byłej plebanii, ul. Rynek 10, 98-320 Osjaków (podobszar rewitalizacji Osjaków p1n-zach)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
W granicach obszaru rewitalizacji zidentyfikowano szereg problemów, które dotyczą społeczność jednostki Osjaków p1n-zach. Jednym z głównych problemów jest bezrobocie – na 100 mieszkańców przypadają ponad 2 osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Bezrobocie jest istotnym problemem, wpływającym nie tylko na aspekty finansowe, ale również psychologiczne i społeczne. W granicach podobszaru rewitalizacji ponad połowę bezrobotnych (56%) stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Bezrobotni pozostający bez pracy ponad 12 miesięcy, ze względu na brak stałych dochodów często doświadczają ubóstwa. Brak środków skutkujący brakiem

możliwości zaspokajania określonych potrzeb, może prowadzić do problemów zdrowotnych, w tym psychicznych, a także do marginalizacji społecznej osób bezrobotnych. Często dochodzi do pojawiania się i nasilania zjawisk patologicznych, oddziałujących nie tylko na osobę bezrobotną, ale także na jej najbliższe otoczenie, w szczególności rodzinę.

Zdarza się, że pokłosiem bezrobocia staje się nadużywanie substancji psycho-aktywnych, szczególnie alkoholu. Problem alkoholizmu nie dotyczy jednak tylko osób dorosłych, ale coraz częściej sięga po niego również młodzież. Spożywanie alkoholu, często w miejscach publicznych, niejednokrotnie kończy się czynami niedozwolonymi, w tym niszczeniem mienia publicznego i aktami wandalizmu. Część tego typu zachowań mogłoby zostać zneutralizowanych, jeśli dostępne byłyby formy i miejsca do spędzania czasu wolnego w sposób społecznie akceptowalny, a także gdyby zwiększono możliwości pomocy dla osób z problemami, w tym problemami alkoholowymi.

Wśród problemów społecznych uwagę należy również zwrócić na zagrożenie wykluczeniem społecznym poszczególnych grup mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów (których ze względu na postępujące starzenie się społeczeństwa jest coraz więcej), a także osób z niepełnosprawnościami czy wykluczonych z życia społecznego z powodów ekonomicznych. Niewielka aktywność organizacji pozarządowych (poza niektórymi wyjątkami) również negatywnie wpływa na możliwości włączenia społecznego, aktywizacji mieszkańców w życie lokalne i ich integrację.

Omawiany obszar zmagają się również z problemami w sferze gospodarczej, które poza problemem bezrobocia dotyczą niskiego poziomu przedsiębiorczości mieszkańców, który przejawia się m.in. dużą liczbą wyrejestrowanych podmiotów, co świadczy o obniżającej się aktywności gospodarczej.

W podobszarze zidentyfikowano problem ze stanem technicznym określonych elementów przestrzeni publicznej. W jednostce Osjaków ptn-zach zanotowano wysoki wskaźnik obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie w przeliczeniu na 100 mieszkańców (0,81 przy średniej dla Gminy 0,37). Szczególną uwagę zwrócono na budynek po byłej plebanii znajdujący się obok kościoła parafialnego pw. św. Kazimierza Królewicza w Osjakowie. Obiekt ten stanowi obecnie pustostan, który z uwagi na brak podejmowanych w nim działań niszcze i stopniowo popada w ruinę. Należy zatem podjąć działania naprawcze w celu poprawy jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej oraz wykorzystać obiekty, które po przeprowadzeniu działań remontowych i adaptacyjnych mogą pełnić funkcje przyjazne mieszkańcom.

Cel przedsięwzięcia

Projekt zintegrowany nr 2 posiada dwa główne cele. Pierwszy z nich związany jest z zagospodarowaniem niszczonego budynku po byłej plebanii, co poprawi zarówno funkcjonalność jak i estetykę obiektu, który znajduje się w reprezentatywnej okolicy – centrum Osjakowa. Spełnienie celu w sferze technicznej pozwoli na osiągnięcie celu społecznego, który polega na utworzeniu sali regionalnej, gdzie tradycja będzie przenikała się z nowoczesnością, i która posłuży zarówno jako miejsce pamięci o historii regionu, ale również będzie wykorzystywana do celów aktywizacji i integracji parafian oraz mieszkańców Osjakowa i okolic.

Zakres realizowanych zadań

Niniejszy projekt zintegrowany zakłada przeprowadzenie działań infrastrukturalnych polegających na remoncie i adaptacji budynku po byłej plebanii w Osjakowie na cele społeczne. Działania remontowe i powstała w ten sposób nowa przestrzeń użytkowa będą stanowiły bazę dla szeregu działań społecznych. Wyremontowany budynek zostanie zagospodarowany częściowo jako sala regionalna (odnosząca się do zasobów historycznych i tradycji regionu) oraz wydzielone zostanie mniejsze pomieszczenie do wykorzystania przez parafian. Dodatkowo, we współpracy z Gminą Osjaków i Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Osjakowie odbywały się tam będą spotkania, warsztaty i szkolenia dla mieszkańców, w tym spotkania z psychologiem czy doradcą zawodowym.

Projekt zintegrowany będzie składał się ze wskazanych poniżej modułów.

Moduł I: Adaptacja budynku tzw. starej plebanii na nowe cele

W ramach niniejszego modułu przeprowadzone zostaną działania remontowe mające na celu wyodrębnienie pomieszczenia na salę regionalną oraz pomieszczenia mniejszej sali do korzystania przez parafian i ogół społeczeństwa. Pomieszczenia zostaną wykończone w sposób zapewniający ich optymalne wykorzystanie, a sam budynek zostanie dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami.

Wśród podejmowanych działań planowane są:

- przygotowanie dokumentacji technicznej w zakresie remontu wnętrza obiektu,
- przeprowadzenie napraw bądź wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,
- zapewnienie dostępu do sieci elektrycznej, wprowadzenie przyjaznego środowiska sposobu ogrzewania, a także przyłączenie do sieci wodno-kanalizacyjnej,
- przeprowadzenie remontu obiektu zgodnie z dokumentacją techniczną, wyodrębnienie pomieszczenia z przeznaczeniem na salę regionalną, mniejszą salę do korzystania dla parafian i mieszkańców, sanitariaty oraz aneks kuchenny,
- prace wykończeniowe: wykończenie i malowanie ścian, położenie podłóg, montaż oświetlenia, drzwi itp.

Budynek będzie posiadał rozwiązania z zakresu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, przede wszystkim w odniesieniu do dostępności architektonicznej, ale również informacyjno-komunikacyjnej.

Przedmiotowy budynek jest objęty ochroną konserwatorską, zgodnie z uchwałą nr VI/26/19 Rady Gminy Osjaków z dnia 4 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Osjaków oraz wpisany do gminnej ewidencji zabytków, niebędący stanowiskiem archeologicznym, niewpisany do rejestru zabytków. Wszystkie prace będą prowadzone pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Moduł II: Utworzenie sali regionalnej wraz z wyposażeniem obiektu

Po wykonaniu prac remontowo-budowlanych i przygotowaniu przestrzeni, nastąpi etap wyposażenia zarówno sali regionalnej, jak i mniejszej sali służącej mieszkańcom.

Dobrze zaaranżowana sala regionalna może być doskonałą przestrzenią do promowania i zachowania dziedzictwa kulturowego, edukacji oraz wzbogacania wiedzy i zrozumienia odwiedzających na temat regionu i jego historii. Wyposażenie sali regionalnej powinno być starannie dobranym zestawem elementów, które pozwolą na prezentację i interpretację dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego regionu. Wśród elementów, które przewiduje się do wprowadzenia w nowopowstałym pomieszczeniu wyróżnić można:

- eksponaty i artefakty: w Sali regionalnej powinny znaleźć się autentyczne eksponaty i artefakty związane z historią, kulturą, rzemiosłem i przyrodą regionu. Mogą to być np. tradycyjne ubrania, narzędzia, instrumenty muzyczne, ceramika, rzeźby czy inne wyroby rzemieślnicze. W zbiór eksponatów zaangażowani zostaną m.in. mieszkańcy obszaru rewitalizacji;
- teksty i opisy: obok eksponatów powinny znajdować się odpowiednio przygotowane teksty i opisy, które dostarczą odwiedzającym informacji i kontekstu dotyczącego każdego eksponatu oraz historii i kultury regionu;
- mapy i grafiki: udostępnienie map i grafik może pomóc w zilustrowaniu geografii regionu, historii zmian terytorialnych czy charakterystycznych cech przyrodniczych.

Część zbiorów wskazanych powyżej, będzie magazynowana w wyremontowanym budynku obok Urzędu Gminy, w którym niegdyś mieścił się Gminny Ośrodek Kultury. Budynek ten będzie stanowił uzupełnienie sali regionalnej, a także może posłużyć do organizowania części wystaw, w tym wystaw czasowych.

W ramach rozwoju sali regionalnej w przyszłości, dopuszcza się rozwój zasobów o audioprzewodniki, wystawy interaktywne, wygospodarowanie przestrzeni do wystaw czasowych, a nawet powstanie niewielkiego sklepiku.

W sali regionalnej znajdzie się również miejsce na przestrzeń edukacyjną, wraz ze stołami, krzesłami, rzutnikiem, ekranem i komputerem, które na określonych zasadach będą mogły być wypożyczane np. w celu prowadzenia lekcji historii. Wszystkie elementy będą ruchome, co pozwoli na możliwość dostosowywania przestrzeni do aktualnych potrzeb.

Wyposażone zostaną również mniejsza sala dla mieszkańców (stoły, krzesła, miejsce do przechowywania wraz z materiałami do szkoleń, warsztatów itp.) oraz zaplecze kuchenne (czajnik, podstawowe naczynia, miejsce do przygotowania i podgrzania potraw).

Moduł III: Rozwój i promocja dziedzictwa kulturowego

W oparciu o zasoby sali regionalnej w Osjakowie, prowadzone będą aktywności z zakresu rozwoju i promocji dziedzictwa kulturowego, kultywowania tradycji lokalnych oraz wydarzenia o charakterze promocyjnym.

Wśród planowanych do prowadzenia aktywności można wyróżnić m.in.:

- wystawy stałe i czasowe: organizowanie wystaw stałych prezentujących najważniejsze aspekty historii, kultury i przyrody regionu. Dodatkowo, można planować wystawy czasowe, które poświęcone są konkretnym tematom lub wydarzeniom związanym z regionem;
- warsztaty rzemieślnicze: organizowanie warsztatów, na których odwiedzający mogą nauczyć się tradycyjnych rzemiosł charakterystycznych dla regionu;
- koncerty i występy artystyczne: organizowanie koncertów z muzyką regionalną, występów zespołów folklorystycznych, tańców tradycyjnych czy pokazów teatralnych związanych z lokalną kulturą;
- wykłady i prelekcje: zapraszanie ekspertów, badaczy i pasjonatów do prowadzenia wykładów i prelekcji na temat historii, sztuki, przyrody czy tradycji regionu;
- imprezy kulturalne i festiwale: organizowanie imprez kulturalnych, festiwali regionalnych czy jarmarków, które promują lokalne tradycje, kuchnię, rękodzieło i sztukę;
- spotkania autorskie: zapraszanie lokalnych pisarzy, poetów, artystów czy filmowców do spotkań autorskich i prezentacji swoich dzieł związanych z regionem;
- warsztaty dla dzieci i młodzieży: planowanie warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, które wprowadzają ich w tajniki historii, kultury i przyrody regionu w sposób interaktywny i przyjazny.

Powyższe działania stanowią katalog otwarty i mogą być zmieniane w zależności od potrzeb i okoliczności.

Moduł IV: Działalność salki dla parafian i mieszkańców dostosowana do potrzeb lokalnej społeczności

Mniejsze pomieszczenie powstałe wskutek działań adaptacyjnych będzie udostępniane według określonego harmonogramu na potrzeby różnorodnej działalności skierowanej na pomoc mieszkańcom. W oparciu o dostępną infrastrukturę mogą odbywać się m.in.:

- warsztaty dotyczące budowania kompetencji miękkich, szkolenia i spotkania z przedsiębiorcami oraz przedstawicielami instytucji pośredniczących w znalezieniu pracy dla osób bezrobotnych, a także inne działania z zakresu zakładania działalności gospodarczych, przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej;
- spotkania edukacyjne w zakresie edukacji historycznej, ekologicznej, przedsiębiorczej;
- spotkania ze specjalistami, w tym w zakresie pomocy prawnej, spotkania z psychologiem, spotkania w ramach działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- wydarzenia z zakresu aktywizacji i integracji mieszkańców.

Z uwagi na fakt, że miejsce będzie przeznaczone przede wszystkim dla parafian, w mniejszej salce mogą odbywać się również czynności i spotkania związane z udziałem w nabożeństwach lub w okresie przygotowań do przyjmowania sakramentów świętych.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Aby zapewnić dostępność architektoniczną obiektu, przewiduje się montaż podjazdów i umiejscowienie wszystkich pomieszczeń na parterze, co pozwoli na bezpieczne korzystanie przez osoby z niepełnosprawnością ruchową bądź mających czasowe ograniczenia w poruszaniu się. Dodatkowo, w budynku znajdują się oznaczenia i innego rodzaju rozwiązania, mające poprawić dostępność informacyjno-komunikacyjną, a także ułatwić korzystanie z usług przez osoby z trwałymi lub czasowymi ograniczeniami funkcji poznawczych.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Cel 1: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym

Kierunek 1.1. Działania integracyjne i włączające wszystkich chętnych mieszkańców w życie społeczne

Kierunek 1.2. Działalność doradcza i szkoleniowa skierowana na poprawę sytuacji mieszkańców na rynku pracy
 Kierunek 1.4. Działalność w zakresie przewyższania nałogów oraz pomoc psychologiczna mieszkańcom znajdującym się w kryzysie

Cel 2: Ochrona, rozwój i promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego

Kierunek 2.1. Utworzenie przestrzeni do działań związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego
 Kierunek 2.2. Inwentaryzacja i zabezpieczenie lokalnych pamiątek i eksponatów historycznych
 Kierunek 2.3. Tworzenie marki oraz rozwój produktów lokalnych w oparciu o dziedzictwo historyczne regionu
 Kierunek 2.4. Organizacja wydarzeń z zakresu propagowania lokalnego dziedzictwa kulturowego
 Kierunek 2.5. Edukacja oparta o historię regionu oraz podnoszenie świadomości historycznej mieszkańców

Cel 3: Obszar rewitalizacji dobrym miejscem do życia

Kierunek 3.1. Rozwój usług kulturalnych na obszarze rewitalizacji
 Kierunek 3.2. Dostosowanie przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami
 Kierunek 3.3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury publicznej oraz dostosowanie jej do współczesnych standardów
 Kierunek 3.4. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów

Ramy realizacji przedsięwzięcia		
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Szacunkowe ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 2 500 000,00 zł Moduł II: 1 000 000,00 zł Moduł III: 400 000,00 zł Moduł IV: 100 000,00 zł łącznie: 4 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Osjaków, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, dotacje z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, pożyczki, kredyty, - Środki prywatne	Moduł I: 2025-2028 Moduł II: 2025-2028 Moduł III: 2025-2028 Moduł IV: 2028-2033
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji		
<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i grupy społecznej, • pobudzenie aktywności społecznej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, • zwiększenie liczby miejsc i przestrzeni do spotkań mieszkańców, • budowanie poczucia przynależności i identyfikacji mieszkańców z lokalną kulturą, tradycją i dziedzictwem, • zagospodarowanie nieużytkowanych budynków i poprawa stanu technicznego obiektów przestrzeni publicznej. 		
Wskaźniki produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba budynków poddanych działaniom rewitalizacyjnym	1 szt.	Protokoły odbioru
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	1 szt.	Protokoły odbioru
Liczba eksponatów w sali regionalnej	30 szt.	Ewidencja zbiorów, dokumentacja fotograficzna
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba odwiedzających salę regionalną	300 os./rok	Prowadzona ewidencja, sprzedaż biletów na wydarzenia biletowane
Liczba zorganizowanych wydarzeń w oparciu o zasoby sali regionalnej	10 szt./rok	Prowadzona ewidencja

Liczba spotkań, warsztatów, szkoleń zrealizowanych w pomieszczeniu mniejszej sali	10 szt./rok	Prowadzona ewidencja, sprawozdania z działalności np. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Liczba osób biorących udział w spotkaniach, warsztatach, szkoleniach	140 os./rok	Prowadzona ewidencja, sprawozdania z działalności np. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 15 Opis projektu zintegrowanego nr 3

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3	
Rewitalizacja Parku na wyspie w Osjakowie – etap II	
<p>Ludzkość w obecnych czasach zmagają się z ogromem bodźców, na które jesteśmy narażeni każdego dnia. Hałas, sztuczne światło, mnogość informacji przekazywanych z różnych stron za pośrednictwem coraz to nowszych środków przekazu, wpływa na osłabienie możliwości regeneracji naszego układu nerwowego. Spędzanie czasu na świeżym powietrzu, z dala od sztucznych ekranów, odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu potrzebnego odpoczynku. Korzystanie z rekreacji i wypoczynku w kontakcie z naturą wpływa pozytywnie nie tylko na nasz układ nerwowy, ale również na integrację z innymi członkami lokalnej społeczności, a także poprawia samopoczucie i pozwala uspokoić emocje.</p>	
Nazwa wnioskodawcy	
Gmina Osjaków	
Potencjalni partnerzy	
Organizacje pozarządowe	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
Park na wyspie na rzece Warcie w Osjakowie (podobszar rewitalizacji Osjaków p1n-zach)	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
<p>W granicach podobszaru rewitalizacji Osjaków p1n-zach zidentyfikowano problemy społeczne związane z częstym występowaniem aktów wandalizmu oraz zakłócaniem porządku publicznego. Do tego typu czynów często dochodzi, kiedy sprawcy (najczęściej młodzież) znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych substancji odurzających. Z drugiej strony, część młodych ludzi spędza większość czasu w swoich domach, prowadząc głównie siedzący tryb życia i utrzymując kontakty tylko w wirtualnym świecie. Brak spędzania aktywnie czasu wolnego na świeżym powietrzu odbija się negatywnie na zdrowiu i funkcjonowaniu dzieci i młodzieży w społeczeństwie. Częściowo problem ten wynika również z niewielkiej ilości miejsc do spędzania wolnego czasu w aktywny, akceptowalny społecznie sposób.</p> <p>W sferze przestrzenno-funkcjonalnej zidentyfikowano problem niewystarczającej ilości miejsc do spędzania czasu wolnego i uprawiania różnorodnych aktywności w otoczeniu natury. Częściowo na te potrzeby odpowiada południowa część parku na wyspie w Osjakowie, jednak północna jej część wymaga uporządkowania i zagospodarowania, aby stworzyć spójną całość z zagospodarowanym wcześniej fragmentem. Warto zauważyć, że południowa część została zagospodarowana w ramach poprzedniego Programu Rewitalizacji, jednak niektóre elementy są już zużyte lub wymagają napraw. Przystępując zatem do zagospodarowania północnej części, należy również zachować spójność z poprzednio rewitalizowanym obszarem i przeprowadzić tam niezbędne czynności naprawcze.</p>	
Cel przedsięwzięcia	
<p>Celem niniejszego projektu zintegrowanego jest zagospodarowanie północnej części wyspy na rzece Warcie w Osjakowie. Część południowa w formie parku została zagospodarowana w ramach poprzedniego Programu Rewitalizacji i służy mieszkańcom, jednak z upływem czasu niektóre elementy zagospodarowania wymagają poprawy. Celem w sferze społecznej jest zapewnienie lokalnej społeczności miejsc do spędzania czasu wolnego</p>	

w aktywny sposób w otoczeniu natury. Wytyczone na wyspie ścieżki mogą służyć do spacerowania, jazdy rowerem czy biegania, co pozwoli na zachęcenie mieszkańców do aktywności fizycznej.

Zakres realizowanych zadań

Projekt zintegrowany polega na uporządkowaniu i odpowiednim zagospodarowaniu wyspy, która naturalnie wytworzyła się w korycie rzeki Warty w Osjakowie. Część wyspy (południowa) jest już zagospodarowana, jednak należy zadbać o poprawę znajdującej się tam infrastruktury oraz dostosowanie jej do nowej, która zostanie wprowadzona w północnej części. Na projekt składają się dwa moduły – pierwszy związany z zagospodarowaniem obszaru, a drugi wprowadzający dodatkowy element edukacyjno-rozrywkowy.

Moduł I: Zagospodarowanie północnej części wyspy na rzece Warcie w Osjakowie

W ramach pierwszego modułu przewidziane są prace porządkowe i infrastrukturalne dotyczące poprawy stanu istniejącej i wprowadzenia nowej infrastruktury na wyspie. Z uwagi na położenie, planowane działania będą konsultowane z organem ochrony przeciwpowodziowej i wzięte będą pod uwagę przepisy szczegółowe dotyczące gospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Istotne jest, że w ramach projektu nie powstanie nowa zabudowa kubaturowa ani żadne elementy murowane. Utwardzenie i uporządkowanie ścieżek pieszo-rowerowych oraz wprowadzenie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, wypoczynkowej i edukacyjnej, będzie się odbywało z wykorzystaniem elementów naturalnych (żwir, drewno itp.). Wśród działań w ramach pierwszego modułu przewiduje się:

- pielęgnację istniejącego drzewostanu przy zachowaniu możliwie jak największej ilości zasobu naturalnego,
- uporządkowanie i remont istniejących alejek oraz wytyczenie nowych, które łącznie będą tworzyły system okalający wyspę; alejki powinny być zaprojektowane i przygotowane w sposób umożliwiający poruszanie się również dla osób z niepełnosprawnością ruchową, a także rodziców z wózkami dziecięcymi oraz innych osób ze szczególnymi potrzebami,
- remont istniejącej oraz wprowadzenie nowej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, sportowej, wypoczynkowej i edukacyjnej, w tym: ławek, koszy na śmieci, altanek, ławo-stołów, torów sprawnościowych, elementów ogrodu sensorycznego, tablic informacyjno-edukacyjnych wraz z elementami pozwalającymi na utworzenie gry terenowej z elementami edukacji przyrodniczej (np. kody QR),
- objęcie wyspy systemem monitoringu oraz montaż oświetlenia.

Moduł II: Eko-wyspa skarbów

Zagospodarowanie całej wyspy w korycie rzeki Warty w Osjakowie, posłuży do spędzania czasu na łonie natury przez wszystkie grupy mieszkańców, niezależnie od wieku czy sprawności psycho-fizycznej. W wytyczonych ścieżkach będą mogły się odbywać spacer, biegi przełajowe, biegi na orientację, rajdy rowerowe i inne aktywności sportowe, które jednak będą dostosowane do charakteru wyspy i nie będą negatywnie wpływały na występującą tam przyrodę.

Wprowadzone tablice informacyjno-edukacyjne pozwolą nie tylko na wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, szczególnie najmłodszego pokolenia, ale również posłużą jako element gry terenowej „Eko-wyspa skarbów”, która będzie obejmowała poszukiwanie ukrytych „skarbów” – czyli interesujących elementów przyrody i ekosystemu rzeczno. Przewiduje się, że gra terenowa będzie miała zarówno wymiar tradycyjny, jak i elektroniczny, gdzie dzięki skanowaniu kodów QR na smartfonach, będzie można dowiedzieć się ciekawostek o faunie i florze Warty oraz terenów nadwarciańskich.

W ramach niniejszego projektu przewiduje się również wdrożenie cyklu działań z zakresu zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców, konieczności dbania o przyrodę i otaczające nas ekosystemy oraz promocji stylu życia przyjaznego środowisku. Organizowane mogą być festyny oraz inne spotkania o charakterze edukacyjno-rozrywkowym.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Z uwagi na położenie terenu projektu, jak i wykorzystywanie elementów naturalnych, zapewnienie pełnej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami może być utrudnione. Aby jednak ułatwić korzystanie z wyspy dla osób z niepełnosprawnością ruchową bądź mieszkańców mających inne szczególne potrzeby (np. rodzice

z wózkami dziecięcymi), planowane jest wytyczenie ścieżek w taki sposób, aby jak najbardziej ułatwić korzystanie dla wszystkich mieszkańców. Elementy zagospodarowania (np. ławki) będą posiadały odpowiednio wyprofilowane siedziska i oparcia, które ułatwią siadanie i wstawanie m.in. dla osób starszych. Oznakowanie ścieżek wytyczonych na wyspie będzie intuicyjne dla wszystkich użytkowników i pozwalające na prostą interpretację.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Cel 1: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym

Kierunek 1.1. Działania integracyjne i włączające wszystkich chętnych mieszkańców w życie społeczne

Kierunek 1.5. Zapewnienie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu wolnego w sposób społecznie akceptowalny dla wszystkich grup mieszkańców

Cel 3: Obszar rewitalizacji dobrym miejscem do życia

Kierunek 3.3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury publicznej oraz dostosowanie jej do współczesnych standardów

Kierunek 3.4. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów

Kierunek 3.5. Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców oraz ochrona środowiska w Gminie Osjaków

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Szacunkowe ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 700 000,00 zł Moduł II: 300 000,00 zł Łącznie: 1 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Osjaków, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW)	Moduł I: 2029-2030 Moduł II: 2030-2033

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

- zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez modernizację terenów zielonych,
- utworzenie przestrzeni dla mieszkańców w każdym wieku do spędzania czasu wolnego w otoczeniu natury,
- poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców,
- aktywizacja mieszkańców, szczególnie dzieci i młodzieży do aktywnych form spędzania czasu wolnego co wpłynie na zmniejszenie negatywnych skutków siedzącego trybu życia,
- poprawa estetyki i wprowadzenie elementów turystyczno-rekreacyjnych i wypoczynkowych w granicach podobszaru rewitalizacji.

Wskaźniki produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Powierzchnia terenu poddanego rewitalizacji	4 000 m ²	Protokoły odbioru
Liczba wprowadzonych elementów małej architektury	10 szt.	Faktury za zakup, protokoły odbioru
Długość ścieżek wyznaczonych na wyspie	1,5 km	Protokoły odbioru, pomiar po wykonaniu projektu
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba mieszkańców odwiedzających wyspę	200 os./rok	Ankietyzacja mieszkańców
Liczba uczestników gry terenowej	30 os./rok	Dane z aplikacji obsługującej grę terenową

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 16 Opis projektu zintegrowanego nr 4

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4
Aktywna Chorzyna
Integracja mieszkańców i ich aktywność na rzecz otoczenia ma istotny wpływ na funkcjonowanie każdej wsi. Działania integracyjno-aktywizacyjne pomagają w kształtowaniu silniejszych i bardziej zrównoważonych społeczności wiejskich. Dzięki wspólnym działaniom, wydarzeniom czy projektom ludzie mogą się lepiej poznać, lepiej się zrozumieć, a także wzmacniać poczucie przynależności do swojej miejscowości, co w konsekwencji wpływa na dbałość o wspólną przestrzeń.
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Osjaków
Potencjalni partnerzy
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osjakowie Gminny Ośrodek Kultury w Osjakowie Rada Sołecka Chorzyny Koło Gospodyń Wiejskich w Chorzynie
Lokalizacja przedsięwzięcia
Budynek komunalny Chorzyna 27 (podobszar Chorzyna)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<p>Na analizowanym obszarze zidentyfikowano nagromadzenie problemów społecznych, m.in. alkoholizmu, bezrobocia, ubóstwa i przemocy. Omawianą jednostkę zamieszkuje również stosunkowo dużo osób z niepełnosprawnościami, co wymaga odpowiedniego przystosowania przestrzeni publicznej do ich potrzeb, czego nie można powiedzieć o obiektach publicznych w Chorzynie. Miejscowość zamieszkuje również coraz mniej osób, a tendencje demograficzne wskazują na zwiększający się stopniowo udział seniorów w ludności wsi. Powoduje to konieczność zapewnienia nie tylko odpowiedniej infrastruktury, ale również organizacji zajęć i aktywności dla seniorów, co pozwoli im na aktywne spędzanie czasu, poprawi samopoczucie i zdrowie. Częściowo aktywność i integrację na obszarze wspiera działające Koło Gospodyń Wiejskich w Chorzynie, jednak ze względu na braki lokalowe stowarzyszenie nie może w pełni wykorzystać swoich możliwości i rozwijać się, aktywizując również nowe osoby.</p> <p>Brak przystosowanej infrastruktury do pełnienia funkcji społecznych, integracyjnych i aktywizacyjnych jest istotnym problemem, tym bardziej biorąc pod uwagę potencjał w postaci kilku lokalnych liderów, którzy mają chęć i pomysły na aktywizację mieszkańców, jednak nie mają ku temu wystarczających możliwości. Dodatkowo stan budynku komunalnego, w którym obecnie znajdują się przedszkole oraz mieszkania komunalne i socjalne, wymaga podjęcia pilnych działań remontowych.</p> <p>W trakcie wizji lokalnej oraz warsztatów zwrócono uwagę na systematycznie pojawiające się śmieci na terenach leśnych w obrębie podobszaru Chorzyna. Świadczy to o niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców oraz braku poczucia współodpowiedzialności za przestrzeń, z której ogół społeczeństwa korzysta. Możliwe jest również, że za część pozostawianych odpadów odpowiadają osoby przejeżdżające, zamieszkujące obszar poza Chorzyną lub Gminą Osjaków.</p>
Cel przedsięwzięcia
<p>Celem niniejszego projektu zintegrowanego jest tworzenie warunków do pobudzenia aktywności społecznej mieszkańców podobszaru rewitalizacji Chorzyna oraz rozwoju istniejących organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie miejscowości. Dodatkowym celem będzie zwiększenie współpracy Gminy Osjaków z organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami, a także włączenie mieszkańców i organizacji w procesy planowania i wdrażania zmian w przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji.</p> <p>Celem w wymiarze przestrzennym i technicznym jest zagospodarowanie terenu wokół i przy budynku oraz rewitalizacja techniczna samego budynku, a także nadanie mu nowych funkcji społecznych.</p>

Zakres realizowanych zadań

Przedmiotem niniejszego przedsięwzięcia jest udostępnienie nowych przestrzeni do działań aktywizujących i integrujących mieszkańców podobszaru rewitalizacji, ale również całej Gminy Osjaków. W tym celu, zaadaptowana do pełnienia nowych funkcji zostanie nieużytkowana część budynku komunalnego w Chorzynie. Dzięki przeprowadzonym działaniom powstanie miejsce, które stanowiło będzie przestrzeń do realizacji działań organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych oraz przestrzeń integracji i aktywizacji mieszkańców. Projekt zintegrowany nr 4 składa się z opisanych poniżej modułów, dotyczących adaptacji samego budynku, jego otoczenia oraz działań o charakterze poza infrastrukturalnym.

Moduł I: Remont i zmiana sposobu użytkowania części budynku na funkcje społeczne

Pierwszy moduł dotyczy gruntownego remontu budynku komunalnego wraz z wydzieleniem odpowiednich przestrzeni, zgodnych z ich planowanym przeznaczeniem.

Trzy pomieszczenia wraz zapleczem sanitarnym (łazienką, kuchnią) będą przeznaczone dla członków Koła Gospodyń Wiejskich, które do tej pory nie ma zasobów lokalowych, co znacznie ogranicza ich działania na rzecz rozwoju lokalnej społeczności czy też kultywowania tradycji. Z pomieszczeń tych korzystać będą również mieszkańcy, którzy mogą integrować się w grupach nieformalnych. Pozostała część budynku będzie użytkowana jak do tej pory. Przewiduje się również remont części wspólnych, dostosowanie obiektu do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, a także działania termomodernizacyjne, które wpłyną na poprawę efektywności energetycznej budynku, ograniczając koszty jego utrzymania i negatywne oddziaływanie na środowisko oraz poprawią jakość życia mieszkańców.

Moduł II: Zagospodarowanie terenu wokół budynku na cele rekreacyjne i społeczne

W ramach realizacji niniejszego modułu, planuje się odpowiednie zagospodarowanie terenu wokół budynku i poprawę jego funkcjonowania, w tym dostosowanie do korzystania z przestrzeni przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Przewiduje się również remont budynku gospodarczego na omawianej działce.

Wokół budynku planuje się uporządkowanie terenu, wprowadzenie elementów zieleni urządzonej oraz w miarę możliwości systemów zbierających deszczówkę oraz innych rozwiązań z zakresu zielonej i błękitnej infrastruktury. Dodatkowo przewiduje się uporządkowanie istniejących oraz wykonanie nowych ciągów pieszych, które dostosowane będą również do osób z trudnościami w poruszaniu się.

Ważnym elementem niniejszego modułu będzie ulepszenie istniejącego boiska o nawierzchni trawiastej na potrzeby organizowania imprez plenerowych oraz doposażenie istniejącego placu zabaw w urządzenia dla dzieci ze szczególnymi potrzebami. Teren za budynkiem będzie zawierał elementy małej architektury, dostosowane m.in. do organizacji koncertów, pikników, festynów i innych wydarzeń integracyjnych i kulturalnych. Dodatkowo przewiduje się zakup i umiejscowienie za budynkiem dodatkowych tablic edukacyjno-informacyjnych, nastawionych na poprawę świadomości środowiskowej mieszkańców, w tym kwestie związane z konsekwencjami zaśmiecania lasów. Plac będzie stanowił uzupełnienie dla działań realizowanych w obrębie utworzonej przestrzeni w budynku.

Moduł III. Urządzenie i wyposażenie przestrzeni zgodnie z potrzebami

W zakres przedsięwzięcia wchodzić będzie również urządzenie i wyposażenie zaadoptowanych pomieszczeń. Przewiduje się m.in.:

- zakup niezbędnych mebli m.in. stołów, krzeseł, mebli kuchennych, a także sprzętu AGD i RTV oraz innych elementów gospodarstwa domowego, które umożliwią swobodną działalność KGW oraz korzystanie przez mieszkańców,
- urządzenie pomieszczeń zgodnie z przeznaczeniem (np. zakup/uszycie obrusów, firan, dekoracji),
- zakup i umieszczenie na terenie wokół obiektu elementów małej architektury (np. ławek, stołów, tablic z treściami edukacyjno-informacyjnymi, stojaka na rowery).

W celu optymalizacji kosztów oraz pewności, że zakupione wyposażenie będzie realnie służyło mieszkańcom, przeprowadzone zostaną warsztaty z moderatorem zewnętrznym w celu odpowiedniego zaprojektowania oraz wyboru wyposażenia, sprzętu, mebli, akcesoriów itp. Dodatkowo, do prac związanych z wyposażeniem (np.

uszywanie obrusów, przygotowanie dekoracji) zaangażowani zostaną mieszkańcy pod przewodnictwem członków Koła Gospodyń Wiejskich.

Moduł IV: Aktywizacja i integracja lokalnej społeczności w Chorzynie

Na bazie powstałej infrastruktury, planuje się organizację różnorodnych spotkań i wydarzeń, które będą miały charakter zarówno instytucjonalny (organizowany przez Gminę Osjaków, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej czy Gminny Ośrodek Kultury w Osjakowie), jak i oddolny, lokalny (organizowany przez organizacje pozarządowe, nieformalne grupy mieszkańców, liderów lokalnych). Wśród działań organizowanych w zrewitalizowanym obiekcie i jego otoczeniu mogą odbywać się m.in.:

- spotkania Koła Gospodyń Wiejskich w Chorzynie, kiermasze i jarmarki związane z promocją i dystrybucją produktów lokalnych i tradycyjnych wyrobów,
- zebrania wiejskie,
- wydarzenia o charakterze kulturalnym (np. koncerty, imprezy okolicznościowe, występy – w tym występy lokalnych grup teatralnych powstałych w wyniku realizacji projektu zintegrowanego nr 1),
- spotkania i szkolenia organizowane w ramach działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Ośrodka Kultury oraz Biblioteki, skierowane m.in. na aktywizację zawodową, przeciwdziałanie przemocy, wsparcie seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami i ich angażowanie w życie społeczne,
- wydarzenia sportowe i rekreacyjne organizowane na boisku za budynkiem komunalnym.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Realizacja projektu zapewni dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, zarówno na płaszczyźnie inwestycyjnej jak i nieinwestycyjnej. Zrewitalizowany budynek komunalny wraz z otoczeniem będzie posiadał rozwiązania z zakresu dostępności architektonicznej (m.in. podjazd dla wózków, brak wysokich progów w środku oraz odpowiedniej szerokości korytarze, pochyty w łazienkach). Działania prowadzone w oparciu o utworzoną infrastrukturę, będą dostępne dla wszystkich mieszkańców, również dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Stosowane będą rozwiązania z zakresu dostępności komunikacyjno-informacyjnej oraz cyfrowej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Cel 1: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym

Kierunek 1.1. Działania integracyjne i włączające wszystkich chętnych mieszkańców w życie społeczne

Kierunek 1.2. Działalność doradcza i szkoleniowa skierowana na poprawę sytuacji mieszkańców na rynku pracy

Kierunek 1.3. Aktywizacja mieszkańców na rzecz lokalnej społeczności

Kierunek 1.5. Zapewnienie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu wolnego w sposób społecznie akceptowalny dla wszystkich grup mieszkańców

Cel 2: Ochrona, rozwój i promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego

Kierunek 2.1. Utworzenie przestrzeni do działań związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego

Kierunek 2.3. Tworzenie marki oraz rozwój produktów lokalnych w oparciu o dziedzictwo historyczne regionu

Cel 3: Obszar rewitalizacji dobrym miejscem do życia

Kierunek 3.2. Dostosowanie przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Kierunek 3.3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury publicznej oraz dostosowanie jej do współczesnych standardów

Kierunek 3.4. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów

Kierunek 3.5. Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców oraz ochrona środowiska w Gminie Osjaków

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Szacunkowe ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 2 000 000,00 zł Moduł II: 700 000,00 zł	- Budżet Gminy Osjaków,	Moduł I: 2024-2026 Moduł II: 2024-2026

Moduł III: 500 000,00 zł Moduł IV: 300 000,00 zł Łącznie: 3 500 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW),	Moduł III: 2024-2026 Moduł IV: 2026-2033
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji		
<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie nowej przestrzeni integrującej mieszkańców Chorzyny i aktywizującej seniorów, osoby z niepełnosprawnościami i inne osoby zagrożone wykluczeniem z lokalną społecznością, • wzrost aktywności mieszkańców na rzecz otoczenia, • zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w podejmowaniu działań na rzecz lokalnej społeczności, • wzrost liczby inicjatyw oddolnych, • poprawa wizerunku oraz funkcjonalności obiektów i przestrzeni w Chorzynie. 		
Wskaźniki produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba budynków poddanych działaniom rewitalizacyjnym	1 szt.	Protokoły odbioru
Liczba powstałych pomieszczeń do wykorzystania na cele społeczne	3 szt.	Protokoły odbioru
Powierzchnia zagospodarowanego terenu wokół budynku	5 000 m ²	Protokoły odbioru
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba organizacji pozarządowych korzystających z przygotowanej infrastruktury	3 organizacje/rok	Sprawozdanie ze współpracy z organizacjami pozarządowymi
Liczba członków KGW w Chorzynie	20 os.	Ewidencja członkostwa KGW
Liczba wydarzeń zorganizowanych w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń	12 szt./rok	Informacje od organizatorów
Liczba osób, które wzięły udział w organizowanych wydarzeniach	200 os./rok	Informacje od organizatorów

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 17 Opis projektu zintegrowanego nr 5

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 5
„Między sołectwami” – integracja i rekreacja w Raduckim Folwarku
<p>Wielofunkcyjne przestrzenie odpowiadające wymaganiom i oczekiwaniom lokalnej społeczności stanowią enklawy, w których mieszkańcy mają szansę spędzać swój czas wolny, nawiązywać nowe znajomości oraz kultywować swoje zainteresowania i pasje. W mniejszych osadach rola centrum integracji często przypada sali wiejskiej. W przypadku Raduckiego Folwarku, niestety, brakuje takiego typu miejsca. Gmina Osjaków posiada jednak niezagospodarowany teren, znajdujący się obok przedszkola i przylegający do granic Sołectwa Raducki Folwark i Sołectwa Kolonia Raducka. Kreowanie przestrzeni do spotkań i rekreacji w tej lokalizacji miałyby potencjał do wytworzenia więzi między tymi dwoma sąsiedzkimi jednostkami.</p>
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Osjaków
Potencjalni partnerzy
instytucje kultury, organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy w Wieluniu
Lokalizacja przedsięwzięcia
działka ewidencyjna nr 351 w Raduckim Folwarku, obok przedszkola (podobszar rewitalizacji Raducki Folwark)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia

Wyniki analizy wskaźnikowej w sferze społecznej, dla podobszaru rewitalizacji Raducki Folwark, wykazały negatywne zjawiska w szczególności w obszarach takich jak: bezrobocie, duża koncentracja osób z niepełnosprawnościami przy niewielkim dostosowaniu przestrzeni publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami, a także niską aktywność społeczną przejawiającą się brakiem funkcjonujących organizacji pozarządowych.

Jak wskazano podczas warsztatu rewitalizacyjnego, dla podobszaru Raducki Folwark poza brakiem liderów społecznych czy stowarzyszeń problemem jest całkowity brak miejsc do wspólnego spędzania czasu, organizacji wydarzeń i integracji mieszkańców. Gmina posiada jedynie pusty, niezagospodarowany teren przy przedszkolu, który mógłby stanowić podstawę do stworzenia przestrzeni do wspólnego działania społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych. Warto zauważyć, że w obecnym budynku przedszkola niegdyś swoją siedzibę miała instytucja kultury, która jednak została przeniesiona do Osjakowa, co pozbawiło mieszkańców Raduckiego Folwarku dostępu do działań integracyjno-kulturalnych.

Cel przedsięwzięcia

Głównym celem projektu zintegrowanego jest utworzenie miejsca do realizacji potrzeb integracyjnych i rekreacyjnych na terenie Raduckiego Folwarku. Utworzony obiekt wraz z przestrzenią wokoło wpłynie na wzrost integracji pomiędzy mieszkańcami nie tylko sołectwa Raducki Folwark, ale także sąsiedzkiej Kolonii Raduckiej. Wielofunkcyjny obiekt będzie również wykorzystywany do różnorodnej działalności, w tym organizowaniu we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy szkoleń i warsztatów dla osób bezrobotnych. Utworzona przestrzeń zostanie również wyposażona w elementy edukacyjne i urządzenia sportowe, co pozwoli na wielowymiarowy rozwój społeczności lokalnej w każdym wieku, niezależnie od stopnia sprawności i rozwoju intelektualnego.

Zakres realizowanych zadań

Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego projektu zintegrowanego będą obejmowały zarówno elementy infrastrukturalne („twarde”), jak i społeczne („miękkie”). Infrastrukturalna część projektu dotyczyła będzie zagospodarowanie terenu wokół planowanego obiektu świetlicy wiejskiej w Raduckim Folwarku w elementy rekreacyjno-sportowe i edukacyjno-informacyjne. Działania w sferze infrastrukturalnej pozwolą na zagospodarowanie czasu dla mieszkańców w nowopowstałej świetlicy i jej otoczeniu, a działalność ta będzie skierowana głównie na rozwiązywanie problemów społecznych zidentyfikowanych na podobszarze rewitalizacji.

Moduł I: Wyposażenie świetlicy w Raduckim Folwarku dostosowane do potrzeb mieszkańców

Do końca 2023 roku planowane jest posadowienie w Raduckim Folwarku, na działce ewidencyjnej o nr 351 w Raduckim Folwarku (obok przedszkola), obiektu kontenerowego, który spełniał będzie funkcje świetlicy wiejskiej, której nie ma w miejscowości.

Powstały obiekt (który w momencie wdrażania niniejszego przedsięwzięcia będzie już utworzony) będzie również wymagał wyposażenia m.in. w:

- meble kuchenne, łazienkowe, stoły, krzesła, podwyższenie (mini-scenę),
- wyposażenie kuchenne w podstawowe naczynia, sztucce, garnki, sprzęt AGD,
- sprzęt RTV, nagłośnienie, rzutnik, ekran oraz komputer.

Elementy wyposażenia będą ruchome, co zapewni możliwość wykorzystania ich również podczas organizacji wydarzeń plenerowych w otoczeniu obiektu.

Moduł II: Zagospodarowanie terenu wokół nowopowstałego obiektu

Działania w ramach drugiego modułu będą dotyczyć zagospodarowania przestrzeni wokół nowopowstałej świetlicy wiejskiej w Raduckim Folwarku. Część przestrzeni zaadaptowana będzie poprzez urządzenie siłowni zewnętrznej, która poza elementem rekreacyjnym pozwoli również zadbać o zdrowie mieszkańców. Aktywność fizyczna wpływa na uspokojenie, redukuje napięcie oraz stres. Podczas ćwiczeń w organizmie wytwarzają się endorfiny, które potocznie nazywane są „naturalnymi hormonami szczęścia”, co oznacza, że nawet niewielki wysiłek fizyczny może przyczynić się do poprawy jakości życia.

Prace obejmować będą także wprowadzenie zieleni urządzonej, a także elementów gromadzenia wody deszczowej, co poza możliwością wykorzystania jej do podlewania wprowadzonej roślinności, wpłynie również na świadomość ekologiczną mieszkańców w zakresie gospodarowania wodami opadowymi. W urządzenie przestrzeni zaangażowanie będą mieszkańcy podobszaru rewitalizacji, którzy również wspólnie zaprojektują całą przestrzeń. Wpłynie to pozytywnie na nawiązanie więzi sąsiedzkich, a także spowoduje wzrost zaangażowania w życie społeczne. Do działań zaproszeni również zostaną mieszkańcy sąsiedni Kolonii Raduckiej. Dodatkowo przestrzeń, w której zlokalizowana będzie zadbana roślinność pozytywnie wpłynie na poprawę estetyki przestrzennej Raduckiego Folwarku.

Podjęte działania będą obejmować także powstanie niewielkiej wiaty, która umożliwi spędzenie wolnego czasu na świeżym powietrzu nawet w niesprzyjających warunkach atmosferycznych. Wiaty będzie miała za zadanie ochronić użytkowników zarówno przed słońcem, jak też niewielkimi opadami. Dodatkowo, powstanie plac zabaw przystosowany dla wszystkich dzieci, również tych z niepełnosprawnościami.

Na zagospodarowanym terenie wytyczone zostaną alejki, które poprzez odpowiednie zaprojektowanie i wykonanie, nie będą stanowiły przeszkód dla osób ze szczególnymi potrzebami. Przy alejkach zostaną zamontowane ławki z oparciami ułatwiającymi siadanie i wstawanie, a także tablice informacyjne łączące się w ścieżkę edukacyjno-dydaktyczną. Wprowadzone zostaną również inne elementy infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, sportowej, wypoczynkowej i edukacyjnej. Dodatkowo, omawiany teren zostanie ogrodzony, powstanie oświetlenie oraz monitoring poprawiające bezpieczeństwo dla użytkowników.

Moduł III: Działania aktywizacyjne i integracyjne dla mieszkańców Raduckiego Folwarku i okolic

Zarówno w świetlicy, jak i w jej zagospodarowanym otoczeniu realizowane będą działania o charakterze społecznym, integracyjnym, aktywizacyjnym czy rekreacyjnym. Przewiduje się, że dzięki utworzonemu miejscu spotkań, poprawi się aktywność mieszkańców na rzecz lokalnej społeczności, co może skutkować powstaniem nowych organizacji pozarządowych na terenie sołectwa Raducki Folwark. Aby dodatkowo pobudzić aktywność mieszkańców przewiduje się organizację konkursu ofert na zagospodarowanie czasu wolnego na terenie sołectwa, zarówno w ujęciu kulturalnym, rekreacyjnym jak i sportowym. Wpłynie to pozytywnie na wzrost zaangażowania lokalnych liderów oraz pobudzi konkurencję wśród organizacji pozarządowych.

W oparciu o powstałą infrastrukturę odbywać się mogą:

- szkolenia i warsztaty współorganizowane we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu aktywizacji zawodowej mieszkańców oraz nabywania kompetencji miękkich pozwalających sprawniej poruszać się na rynku pracy,
- spotkania okolicznościowe mieszkańców sołectwa Raducki Folwark oraz sołectw okolicznych, w tym przede wszystkim sąsiedniej Kolonii Raduckiej,
- wydarzenia kulturalne, w tym występy sekcji teatralnej działającej w Osjakowie (powstałej w efekcie realizacji przedsięwzięcia zintegrowanego nr 1),
- wydarzenia rekreacyjno-sportowe w oparciu o infrastrukturę dostępną w otoczeniu nowopowstałej świetlicy wiejskiej.

Powyższe działania stanowią katalog otwarty – organizowane działania będą dostosowywane do sezonu oraz potrzeb wszystkich grup mieszkańców, w szczególności do osób starszych, osób z niepełnosprawnością czy rodziców z dziećmi.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Działania przewidziane do realizacji w niniejszym projekcie zintegrowanym będą wdrażane z uwzględnieniem zasad dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej. Osobom ze szczególnymi potrzebami zapewnione zostanie m.in.: swobodne poruszanie się po obiekcie, dostęp do wszystkich przestrzeni oddanych do użytku publicznego, informacja o rozkładzie pomieszczeń budynku świetlicy wraz z zapewnieniem odpowiednich procedur i sprzętu w razie ewakuacji, a także urządzenia do obsługi osób słabosłyszących i słabowidzących. W razie braku możliwości pokonania barier ze względów technicznych lub prawnych zaproponowane zostaną rozwiązania alternatywne.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Cel 1: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym

Kierunek 1.1. Działania integracyjne i włączające wszystkich chętnych mieszkańców w życie społeczne

Kierunek 1.2. Działalność doradcza i szkoleniowa skierowana na poprawę sytuacji mieszkańców na rynku pracy

Kierunek 1.3. Aktywizacja mieszkańców na rzecz lokalnej społeczności

Kierunek 1.5. Zapewnienie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu wolnego w sposób społecznie akceptowalny dla wszystkich grup mieszkańców

Cel 3: Obszar rewitalizacji dobrym miejscem do życia

Kierunek 3.2. Dostosowanie przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Kierunek 3.3. Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury publicznej oraz dostosowanie jej do współczesnych standardów

Kierunek 3.4. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów

Kierunek 3.5. Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców oraz ochrona środowiska w Gminie Osjaków

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Szacunkowe ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 500 000,00 zł Moduł II: 400 000,00 zł Moduł III: 100 000,00 zł Łącznie: 1 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Osjaków, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty).	Moduł I: 2024-2025 Moduł II: 2024-2025 Moduł III: 2025-2033

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

- aktywizacja mieszkańców na rzecz lokalnej społeczności,
- powstanie miejsca spotkań, integracji i rekreacji mieszkańców,
- wzrost poczucia przynależności lokalnej społeczności do miejsca zamieszkania,
- aktywizacja zawodowa mieszkańców,
- integracja międzypokoleniowa mieszkańców Raduckiego Folwarku oraz okolicznych Sołectw.

Wskaźniki produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba utworzonych miejsc integracji mieszkańców	1 szt.	Protokoły odbioru
Powierzchnia terenu objętego projektem rewitalizacyjnym	4 000 m ²	Protokoły odbioru
Liczba urządzeń siłowni zewnętrznej	5 szt.	Protokoły odbioru / faktury za zakup urządzeń
Liczba zorganizowanych wydarzeń w oparciu o powstałą infrastrukturę	12/rok	Ewidencja prowadzona przez organizatorów
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba uczestników wydarzeń organizowanych w oparciu o powstałą infrastrukturę	240 os./rok	Ewidencja prowadzona przez organizatorów
Liczba mieszkańców objętych działaniami rewitalizacyjnymi	167 os.	Ewidencja ludności
Liczba powstałych organizacji pozarządowych w Raduckim Folwarku	1 szt.	KRS

Źródło: opracowanie własne.

7.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 18 Opis przedsięwzięcia uzupełniającego nr 1

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1
Zagospodarowanie terenu (tzw. glinianki) w Osjakowie
Podmiot realizujący
Gmina Osjaków
Lokalizacja
tzw. glinianki - teren przy ul. Północnej w Osjakowie (podobszar rewitalizacji Osjaków ptn-zach)
Opis przedsięwzięcia
<p>W celu uzupełnienia terenów rekreacyjno-wypoczynkowych zlokalizowanych głównie nad Wartą w Osjakowie, niniejsze przedsięwzięcie obejmuje zagospodarowanie terenów tzw. glinianek przy ul. Północnej w Osjakowie. Obszar po zasypanych stawach nie został zagospodarowany, a nieuporządkowane drzewa mogą stanowić niebezpieczeństwo dla przechodzących mieszkańców lub pobliskich zabudowań. W ramach prac przewiduje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uporządkowanie terenu, w tym zieleni niskiej i wysokiej, przy zachowaniu jak największego zasobu naturalnego w postaci starszych drzew, a także wprowadzenie nowej zieleni urządzonej, - wytyczenie alejek i utwardzenie ich z elementów naturalnych, przepuszczalnych lub półprzepuszczalnych, - wprowadzenie elementów małej architektury w postaci koszy na śmieci oraz ławek z oparciami dostosowanymi do potrzeb seniorów i osób z problemami w poruszaniu się, - wprowadzenie oświetlenia z wykorzystaniem energii odnawialnej (np. lampy solarne), - wytyczenie terenu i urządzenie niewielkiego placu zabaw bądź parku linowego dla najmłodszych mieszkańców Osjakowa i okolic.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań
<p>Cel 1: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym Kierunek 1.5. Zapewnienie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu wolnego w sposób społecznie akceptowalny dla wszystkich grup mieszkańców</p> <p>Cel 3: Obszar rewitalizacji dobrym miejscem do życia Kierunek 3.2. Dostosowanie przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami Kierunek 3.4. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów</p>
Szacowane koszty przedsięwzięcia uzupełniającego
500 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 19 Opis przedsięwzięcia uzupełniającego nr 2

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2
Wesołe Kąty w Osjakowie
Podmiot realizujący
Gmina Osjaków
Lokalizacja

ul. Wesołe Kąty, Osjaków (podobszar Osjaków ptn-zach)
Opis przedsięwzięcia
<p>Z uwagi na przewidziane do realizacji różnorodne projekty pozwalające aktywnie spędzać czas w Osjakowie w okresie wiosenno-jesiennym, brak byłoby miejsc aktywności na miesiące letnie. Ze względu na atrakcyjne ukształtowanie terenu na obszarze należącym do Gminy Osjaków przy ul. Wesołe Kąty (podobszar rewitalizacji Osjaków ptn-zach), przewiduje się zagospodarowanie wskazanego terenu na aktywności możliwe do realizacji głównie w okresie zimowym, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie góry do jazdy na sankach, - utwardzenie placu oraz zalewanie go wodą na miesiące zimowe (niewielka głębokość wody), co po zamrożeniu pozwoli na utworzenie lodowiska, - zagospodarowanie terenu w ławki, kosze na śmieci, oświetlenie i monitoring, - utworzenie i zagospodarowanie przestrzeni do czynnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży. <p>Dodatkowo, plac, który poza okresem zimowym będzie utwardzony i osuszony, może służyć do jazdy na rolkach, deskorolkach, rowerze czy do innych aktywności na świeżym powietrzu. Realizacja przedsięwzięcia pomoże oderwać dzieci i młodzież od spędzania nadmiernej ilości czasu przed komputerami i zapewni możliwość spędzania czasu wolnego w innej formie.</p>
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań
<p>Cel 1: Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym Kierunek 1.1. Działania integracyjne i włączające wszystkich chętnych mieszkańców w życie społeczne Kierunek 1.5. Zapewnienie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu wolnego w sposób społecznie akceptowalny dla wszystkich grup mieszkańców</p> <p>Cel 3: Obszar rewitalizacji dobrym miejscem do życia Kierunek 3.4. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów</p>
Szacowane koszty przedsięwzięcia uzupełniającego
500 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 20 Opis przedsięwzięcia uzupełniającego nr 3

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 3
Śladami bunkrów w Chorzynie
Podmiot realizujący
Gmina Osjaków
Lokalizacja
Chorzyna i okoliczne tereny leśne (podobszar rewitalizacji Chorzyna)
Opis przedsięwzięcia
<p>W lasach znajdujących się w granicach podobszaru rewitalizacji Chorzyna, rozmieszczone są bunkry z czasów II Wojny Światowej. Stanowią one pozostałość (OKH Stellung b1) linii obronnej zbudowanej przez III Rzeszę w Polsce w 1944 r. w celu zatrzymania spodziewanej ofensywy Armii Czerwonej. Obiekty te obecnie nie są obecnie w żaden sposób zagospodarowane ani atrakcyjne dla społeczeństwa, a osoby chcące je eksplorować na własną rękę mają trudności z ich odnalezieniem oraz dotarciem do nich ze względu na złej jakości drogi dojazdowe oraz brak wytyczonych i odpowiednio oznakowanych ścieżek.</p>

W ramach niniejszego przedsięwzięcia planuje się zatem wykorzystanie potencjału ukrytego w lasach w okolicach Chorzyny, poprzez utworzenie ścieżki historycznej prowadzącej śladami bunkrów z czasów II Wojny Światowej. W ramach poprawy dostępności i informacji o historycznych obiektach planuje się m.in.:

- remont dróg oraz ciągów pieszych i rowerowych na terenie Chorzyny w celu poprawy jakości i możliwości dojazdu do bunkrów,
- wyznaczenie ścieżki historycznej (szlaku) wraz z odpowiednim oznakowaniem i mapą lub aplikacją prezentującą zarówno trasę szlaku jak i ciekawe informacje o obiektach i historii regionu,
- montaż tablic informacyjnych przy obiektach na szlaku,
- poprawa estetyki i funkcjonalności otoczenia przy samych bunkrach (ułatwianie dostępu dla odwiedzających).

Przewiduje się, że poza poprawą atrakcyjności miejscowości i polepszeniem jakości infrastruktury, efektem przedsięwzięcia będzie również promocja historii regionu, szczególnie wśród młodzieży.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań

Cel 2: Ochrona, rozwój i promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego

Kierunek 2.1. Utworzenie przestrzeni do działań związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego

Kierunek 2.2. Inwentaryzacja i zabezpieczenie lokalnych pamiątek i eksponatów historycznych

Kierunek 2.3. Tworzenie marki oraz rozwój produktów lokalnych w oparciu o dziedzictwo historyczne regionu

Kierunek 2.4. Organizacja wydarzeń z zakresu propagowania lokalnego dziedzictwa kulturowego

Kierunek 2.5. Edukacja oparta o historię regionu oraz podnoszenie świadomości historycznej mieszkańców

Cel 3: Obszar rewitalizacji dobrym miejscem do życia

Kierunek 3.4. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów

Szacowane koszty przedsięwzięcia uzupełniającego

1 000 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne.

8. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

8.1. Kompleksowość programu

Przez rewitalizację należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, **prowadzony w sposób kompleksowy**, poprzez zintegrowane działania szczególnie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces ten jest skoncentrowany terytorialnie oraz prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji zgodnie z przyjętym programem rewitalizacji. Załoženiami procesu rewitalizacji są: interdyscyplinarność, kompleksowość, partnerstwo oraz reakcja na kryzys.

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na **aspekcie społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego**. Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięciem kompleksowości interwencji. W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

8.2. Koncentracja programu

Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Osjaków, który składa się z podobszarów Osjaków p1n-zach, Chorzyna i Raducki Folwark, zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności w sferze społecznej, ale również w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji potwierdziła występowanie negatywnych zjawisk we wszystkich omawianych sferach.

Wszystkie podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą prowadzone w granicach wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. W celu wsparcia prowadzonego procesu rewitalizacji dopuszcza się realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, również zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji.

8.3. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033 wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny

oraz zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do realizacji.

Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania.

8.3.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi projektowanymi w obrębie każdego z podobszarów rewitalizacji, jak i pomiędzy nimi. Zaplanowane w niniejszym dokumencie przedsięwzięcia realizowane będą w granicach podobszarów rewitalizacji Osjaków ptn-zach, Chorzyna oraz Raducki Folwark. Przewiduje się, że realizacja projektów nie będzie miała tylko charakteru punktowego, ale dzięki zaprojektowaniu działań miękkich, skierowanych do szerokiej grupy odbiorców, rewitalizacja będzie prowadzona na całym wyznaczonym obszarze.

Rozlokowanie podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych w różnych miejscach (różne części Osjakowa, Chorzyna i Raducki Folwark) pomoże zwiększyć poziom uczestnictwa w życiu społecznym również mieszkańcom obszaru rewitalizacji, którzy są wykluczeni transportowo – w ich najbliższej okolicy będzie realizowany minimum jeden projekt. Poszczególne projekty uzupełniają się – elementy planowanej rewitalizacji odpowiadają na potrzeby kulturalne, rekreacyjne, integracyjne i turystyczne, tworząc sieć wzajemnych powiązań.

Należy jednak zwrócić uwagę, że pozytywne efekty rewitalizacji, związane m.in. ze zwiększeniem dostępności do infrastruktury i usług kulturalnych, integracyjnych, wypoczynkowych i rekreacyjnych, będą widoczne również poza granicami obszaru rewitalizacji, co dodatkowo pozytywnie wpłynie na wzmocnienie więzi społecznych wśród mieszkańców Gminy Osjaków.

Tak zaplanowane działania pozwolą zmniejszyć natężenie występowania zdiagnozowanych problemów, nie prowadząc przy tym do ich przenoszenia na inne obszary, co mogłoby prowadzić do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna, czy marginalizacja.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej powinno wiązać się z wprowadzeniem mechanizmów analizy następstw decyzji przestrzennych w skali Gminy i otoczenia dla skuteczności Programu Rewitalizacji. Warto zaznaczyć, że realizowane projekty będą oddziaływały na cały obszar dotknięty kryzysem, a nie wyłącznie punktowo. Zakładają one możliwość korzystania z nowej infrastruktury publicznej nie tylko przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale i całej Gminy.

Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych zobrazowana została na załącznikach nr 1-3 do Gminnego Programu Rewitalizacji.

8.3.2. Komplementarność problemowa

Prowadzone działania rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033 mają dążyć do założonej w Programie wizji oraz przyczynić się do realizacji celów rewitalizacji. Powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami rewitalizacji, a także ich pożądane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny przedstawiono w rozdziale 7.1. Z kolei spójność pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z kierunkami działań, które realizują, została przedstawiona w rozdziale 7.2. Komplementarność problemową przedsięwzięć powinno się również zapewniać stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Gminy w innych sferach, co wpłynie na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 21 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
		społecznej	gospodarczej	przestrzenno-funkcjonalnej	technicznej	środowiskowej
PZ 1	Adaptacja pomieszczeń Ochotniczej Straży Pożarnej w Osjakowie na potrzeby rozwoju usług kulturalnych					
PZ 2	Sala regionalna w Osjakowie – tradycja, dziedzictwo i ludzie					
PZ 3	Rewitalizacja Parku na wyspie w Osjakowie – etap II					
PZ 4	Aktywna Chorzyna					
PZ 5	„Między sołectwami” – integracja i rekreacja w Raduckim Folwarku					
PU 1	Zagospodarowanie terenu (tzw. glinianki) w Osjakowie					
PU 2	Wesołe Kąty w Osjakowie					
PU 3	Śladami bunkrów w Chorzynie					

Źródło: opracowanie własne.

Każde podstawowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się z kilku powiązanych ze sobą działań (modułów) mających charakter zarówno infrastrukturalny, jak i miękkie, tworząc w ten sposób projekt zintegrowany. Ma to przeciwdziałać również fragmentacji działań tj. tzw. „rewitalizacji technicznej” lub „rewitalizacji społecznej”, które to pojęcia są błędnie stosowane, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa.

Ponadto poszczególne projekty zintegrowane są powiązane pomiędzy sobą, co zwiększa komplementarność zaplanowanych do realizacji działań. Niniejszy dokument zakłada również realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mają na celu wsparcie i dopełnienie projektów podstawowych, bezpośrednio ukierunkowanych na osiągnięcie celów strategicznych. Ma to prowadzić do osiągnięcia efektu synergii i zachowania kompleksowości podejmowanej interwencji. Powiązania pomiędzy przedsięwzięciami podstawowymi oraz ich zależność z pozostałymi przedsięwzięciami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22 Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	PZ 1	PZ 2	PZ 3	PZ 4	PZ 5	PU 1	PU 2	PU 3
PZ 1	Adaptacja pomieszczeń Ochotniczej Straży Pożarnej w Osjakowie na potrzeby rozwoju usług kulturalnych								
PZ 2	Sala regionalna w Osjakowie – tradycja, dziedzictwo i ludzie								
PZ 3	Rewitalizacja Parku na wyspie w Osjakowie – etap II								
PZ 4	Aktywna Chorzyna								
PZ 5	„Między sołectwami” – integracja i rekreacja w Raduckim Folwarku								
PU 1	Zagospodarowanie terenu (tzw. glinianki) w Osjakowie								
PU 2	Wesołe Kąty w Osjakowie								
PU 3	Śladami bunkrów w Chorzynie								

Źródło: opracowanie własne.

8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

W celu zapewnienia komplementarności proceduralno-instytucjonalnej Gminny Program Rewitalizacji został poddany weryfikacji poszczególnych organów, o których mowa w art. 17, ust. 2, pkt 4 ustawy o rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033 został zaopiniowany przez:

- zarząd właściwego powiatu,
- zarząd właściwego województwa,
- właściwego wojewodę,
- właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa,
- właściwego komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej,
- właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,
- Krajowy Zasób Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2021 r. poz. 1961 ze zm.),
- właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
- właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków,
- właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie,
- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe.

Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033 z procedurami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Gminy Osjaków na lata 2023-2030. Wspólnymi organami w realizacji obu wymienionych dokumentów będzie Wójt Gminy Osjaków odpowiedzialny za stymulowanie i koordynację działań, a także odpowiednie komórki Urzędu Gminy w Osjakowie, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy, którym zadania wynikające z Programu będą zlecane w taki sposób, aby wykonywały je podmioty mające do tego najlepsze kompetencje.

Realizacja poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, obejmujących działania prowadzone na terenie wpisanym do rejestru zabytków lub w obiektach indywidualnych wpisanych do rejestru zabytków, będzie poprzedzona uzyskaniem pozwolenia Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu osób

odpowiedzialnych za poszczególne elementy programu w ramach Komitetu Rewitalizacji, na którego czele będzie stał Przewodniczący.

Szczegółowy opis systemu zarządzania, monitorowania i oceny efektywności wdrażanych działań przedstawiony został w rozdziale 10 i 12.

8.3.4. Komplementarność międzyokresowa

Zgodność ciągłości programowej zostanie zachowana dzięki kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności, która w procesie rewitalizacji ma kluczowe znaczenie. Gmina Osjaków posiadała w ostatnich latach Program Rewitalizacji, jednak nie zawsze tak było. Mimo to prowadzone przez nią działania odznaczały się rewitalizacyjnym charakterem i znacznie poprawiły jakość życia jej mieszkańców. Działania rewitalizacyjne w niniejszym programie są komplementarne z działaniami prowadzonymi w Gminie w ramach poprzednich perspektyw finansowych Unii Europejskiej. W poniższej tabeli wskazano projekty, których beneficjentem była Gmina Osjaków, i które noszą znamiona działań rewitalizacyjnych.

Tabela 23 Zestawienie kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych w poszczególnych perspektywach finansowych Unii Europejskiej

Perspektywa finansowa 2007-2013				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Beneficjent	Wartość projektu	Dofinansowanie UE
1.	Współpraca - aktywność - samodzielność	Gmina Osjaków, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osjakowie	3 378 580,12 zł	1 756 059,52 zł
2.	Daj sobie pracę. Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców powiatu wieluńskiego	Gmina Osjaków	846 142,80 zł	719 221,38 zł
3.	Szczęśliwy bezpieczny dom - życzliwe środowisko lokalne	Gmina Osjaków	182 894,00 zł	155 459,90 zł
4.	Nadwarciański chrzan "marką" Łódzkiego.	Gmina Osjaków	120 223,18 zł	100 973,35 zł
5.	Kultywowanie tradycji ludowych w Gminie Osjaków	Gmina Osjaków	43 130,00 zł	36 660,50 zł
Perspektywa finansowa 2014-2020				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Beneficjent	Wartość projektu	Dofinansowanie UE
1.	Centrum Usług Środowiskowych w powiecie wieluńskim	Gmina Osjaków / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osjakowie	2 084 786,46 zł	1 772 068,49 zł
2.	Przebudowa i rozbudowa budynku komunalnego w Kolonii Raduckiej 41 z przeznaczeniem na Środowiskowy Dom Samopomocy	Gmina Osjaków	3 658 481,45 zł	1 329 859,04 zł

3.	Zatrudnij się sam. Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców powiatu wieluńskiego.	Gmina Osjaków	1 410 922,80 zł	1 199 284,38 zł
4.	Nadwarciańska turystyka aktywna na terenie gminy Osjaków	Gmina Osjaków	1 767 596,18 zł	1 110 945,74 zł
5.	Adaptacja, przebudowa i rozbudowa budynku komunalnego w Raduckim Folwarku z przeznaczeniem na edukację przedszkolną	Gmina Osjaków	1 635 038,61 zł	694 543,67 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania

Działania rewitalizacyjne, zaplanowane do wdrożenia w niniejszym Programie, mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Nagromadzenie się negatywnych zjawisk zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej koreluje z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych na realizację działań w wyznaczonym obszarze. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- funduszy unijnych;
- funduszy publicznych krajowych;
- programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Łódzkiego;
- innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy EOG i funduszy norweskich;
- innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przez podmioty publiczne i prywatne.

Warto jest zauważyć, że w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Dodatkowym wsparciem będzie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), który jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Do krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

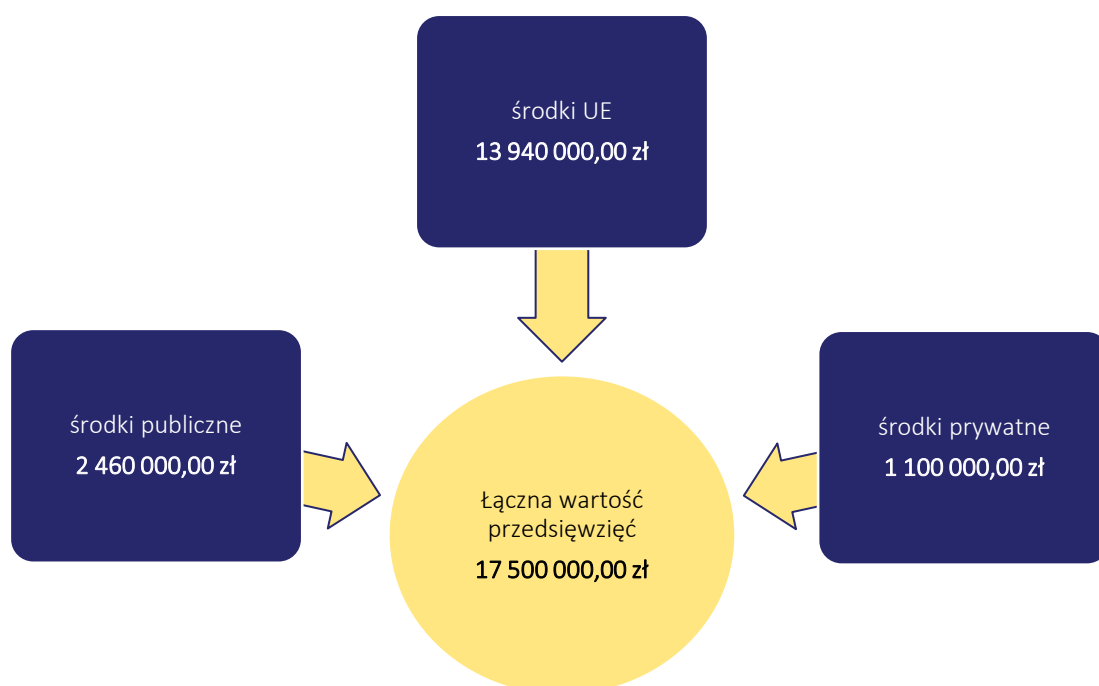
Gmina może korzystać także z funduszy dedykowanych dla województwa łódzkiego w ramach Funduszy Europejskich dla Łódzkiego 2021-2027. Kolejnymi możliwościami finansowania działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem udziału interesariuszy procesu jest finansowanie w ramach formuły Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz zaangażowanie do działań organizacji pozarządowych.

Zakłada się możliwość uzupełniania i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS+, EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Szczegółowe informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania poszczególnych projektów znajdują się w rozdziale 9.

9. Ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały ramy finansowe zaplanowanych podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z szacunkowymi nakładami finansowymi w podziale na środki publiczne (krajowe oraz środki budżetu Gminy), środki UE oraz środki prywatne. Łączna wartość zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowana jest na poziomie 17,5 mln zł, z czego 1,1 mln zostanie pokryte ze środków prywatnych, kwota 2,46 mln zł wydatkowana zostanie ze środków publicznych, w tym z budżetu Gminy Osjaków, a 13,94 mln zł finansowane będzie ze środków Unii Europejskiej (zakładając 85% dofinansowania).

Ryc. 26 Szacunkowe zestawienie wartości zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Zaznaczyć należy, iż podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i uwzględniana w rocznych budżetach gminy do 2033 roku i w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy. Założono również maksymalne wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej, jednak przy braku takich możliwości realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również możliwość realizacji przedsięwzięć etapami (modułami), jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany moduł. W poniższej tabeli przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych projektów zintegrowanych i uzupełniających.

Tabela 24 Szacunkowe ramy finansowe zintegrowanych i uzupełniających projektów rewitalizacyjnych

Numer projektu	Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Podmiot realizujący przedsięwzięcie	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Szacunkowe nakłady finansowe (zł)			Źródła finansowania
				Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne	
PZ 1	Adaptacja pomieszczeń Ochotniczej Straży Pożarnej w Osjakowie na potrzeby rozwoju usług kulturalnych	Gmina Osjaków	6 000 000,00	900 000,00	5 100 000,00	0	- Budżet Gminy Osjaków, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki NFOŚiGW oraz WFOŚiGW)
PZ 2	Sala regionalna w Osjakowie – tradycja, dziedzictwo i ludzie	Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Kazimierza Królewicza w Osjakowie	4 000 000,00	435 000,00	2 465 000,00	1 100 000,00	- Budżet Gminy Osjaków, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, dotacje z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, pożyczki, kredyty, - Środki prywatne
PZ 3	Rewitalizacja Parku na wyspie w Osjakowie – etap II	Gmina Osjaków	1 000 000,00	150 000,00	850 000,00	0	- Budżet Gminy Osjaków, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW)
PZ 4	Aktywna Chorzyna	Gmina Osjaków	3 500 000,00	525 000,00	2 975 000,00	0	- Budżet Gminy Osjaków, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW)
PZ 5	„Między sołectwami” – integracja i rekreacja w Raduckim Folwarku	Gmina Osjaków	1 000 000,00	150 000,00	850 000,00	0	- Budżet Gminy Osjaków, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)

PU 1	Zagospodarowanie terenu (tzw. glinianki) w Osjakowie	Gmina Osjaków	500 000,00	75 000,00	425 000,00	0	- Budżet Gminy Osjaków, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PU 2	Wesołe Kąty w Osjakowie	Gmina Osjaków	500 000,00	75 000,00	425 000,00	0	- Budżet Gminy Osjaków, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PU 3	Śladami bunkrów w Chorzynie	Gmina Osjaków	1 000 000,00	150 000,00	850 000,00	0	- Budżet Gminy Osjaków, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
Ogółem			17 500 000,00 zł	2 460 000,00 zł	13 940 000,00 zł	1 100 000,00 zł	

Źródło: opracowanie własne.

10. Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji

10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033 to dokument operacyjny, oddziałujący na różne obszary funkcjonowania Gminy, realizowany w różnym czasie, we współpracy z różnymi podmiotami, zarówno w trakcie jego przygotowania, jak również podczas realizacji, monitoringu i ewaluacji. Z tego względu wymaga on zaplanowania odpowiedniego systemu zarządzania. Właściwa realizacja Programu zakłada aktywną współpracę ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji oraz przyporządkowanie poszczególnym jednostkom konkretnych zadań tak, aby przyniosła ona jak najlepsze efekty.

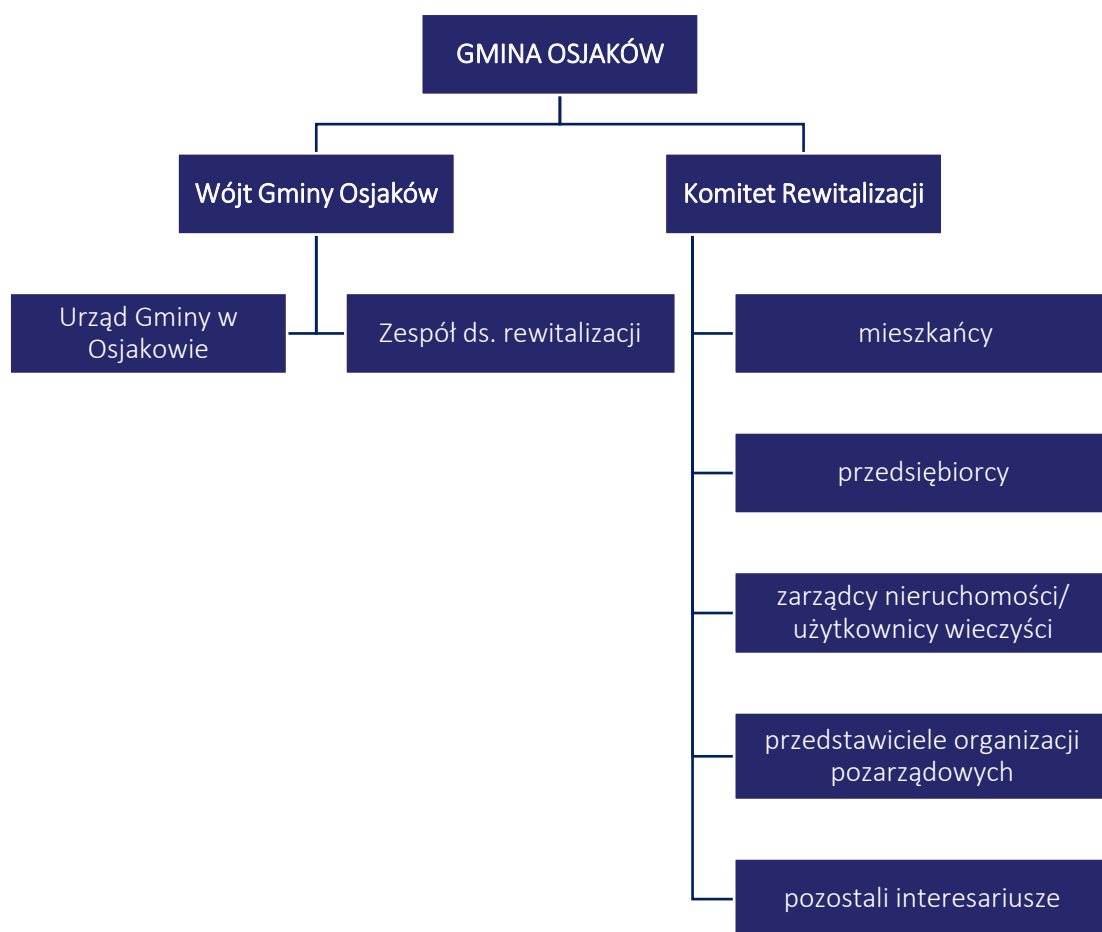
Za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji, odpowiedzialny jest Wójt Gminy Osjaków. Pełni on rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji, a jego zadania wykonywane są we współpracy z powołanym przez niego organem, którym będzie Zespół ds. rewitalizacji.

Zespół ten funkcjonował będzie w strukturze Urzędu Gminy w Osjakowie, a w jego skład będą wchodzić osoby zaangażowane w realizację założeń Gminnego Programu Rewitalizacji. Będą to pracownicy: kadry zarządzającej (zastępca wójta), Referatu Inwestycji i Zamówień Publicznych, Referatu Infrastruktury Technicznej, Drogowej i Ochrony Środowiska, a także przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osjakowie. Do zadań Zespołu należeć będzie:

- koordynacja wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- współpraca z komórkami organizacyjnymi Urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz partnerami społecznymi,
- gromadzenie i aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w Gminie,
- sporządzanie raportów z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i przekazywanie ich Komitetowi Rewitalizacji,
- organizacja systemu oceny i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji, w szczególności opracowanie wzoru formularza sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń i problemów związanych z realizacją Programu,
- bieżące informowanie mieszkańców nt. wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zbieranie propozycji zmian do Programu zgłaszanych przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji,
- aktualizacja założeń Programu na skutek przeprowadzonej oceny skuteczności i bieżącego monitoringu Programu.

Zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Gminy zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy oraz sprawuje funkcję opiniodawczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz Gminy Osjaków. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należy zaopiniowanie, sporządzonej przez Wójta, oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do pozostałych zadań Komitetu należy m.in.: podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa się w regulaminie Komitetu.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033.

Ryc. 27 Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Osjaków
Źródło: opracowanie własne.

10.2. Koszty zarządzania

Osoby zaangażowane w proces zarządzania Programem stanowią będą pracownicy Urzędu Gminy w Osjakowie. Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w Gminie Osjaków uwzględnione zostały w ogólnych kosztach funkcjonowania Urzędu i ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania Gminy. Stanowią będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Osobami najbardziej zaangażowanymi w proces zarządzania Programem będą członkowie Zespołu ds. Rewitalizacji. Należy jednak zwrócić uwagę, że zadania dotyczące rewitalizacji będą wykonywane przez członków Zespołu w części etatu (w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych), co pozwala wnioskować, że zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji nie wpłynie na konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów.

10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu

Gminny Program Rewitalizacji jest programem wieloletnim. Okres realizacji procesu rewitalizacji objętego niniejszym Programem wynosi 11 lat. Rok 2023 jest rokiem kończącym prace nad przygotowaniem dokumentu oraz rozpoczynającym cały proces rewitalizacji. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w Programie rozpoczyna się w 2023 roku. Z uwagi na fakt, iż ustawa o rewitalizacji obliguje do przygotowywania oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych przynajmniej raz na 3 lata, został zaproponowany podział realizacji Programu na 3 letnie okresy. Rok 2033 jest rokiem kończącym Program. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji przedstawiony został w tabeli na następnej stronie.

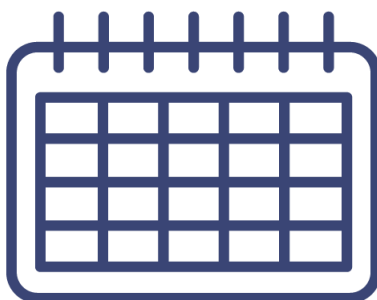

Tabela 25 Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

2023	2023-2025	2026-2028	2029-2031	2032-2033
Prace nad GPR:	Pierwszy okres realizacji GPR:	Drugi okres realizacji GPR:	Trzeci okres realizacji GPR:	Czwarty okres realizacji GPR:
Uchwalenie GPR	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2023-2025	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2026-2028	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2029-2031	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2032-2033
Powołanie Zespołu ds. rewitalizacji	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2023 (do 31 marca 2024 r.), 2024 (do 31 marca 2025 r.), 2025 (do 31 marca 2026 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2026 (do 31 marca 2027 r.), 2027 (do 31 marca 2028 r.), 2028 (do 31 marca 2029 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2029 (do 31 marca 2030 r.), 2030 (do 31 marca 2031 r.), 2031 (do 31 marca 2032 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2032 (do 31 marca 2033 r.), 2033 (do 31 marca 2034 r.)
Powołanie Komitetu Rewitalizacji	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2023-2025 (do 30 kwietnia 2026 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2026-2028 (do 30 kwietnia 2029 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2029-2031 (do 30 kwietnia 2032 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2032-2033 (do 30 kwietnia 2034 r.) Ewaluacja ex-post realizacji GPR za okres 2023-2033

Źródło: opracowanie własne.

11. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. W przypadku partycypacji w procesie rewitalizacji, mówimy o relacji między władzami samorządowymi a obywatelami, którą charakteryzuje angażowanie jednostek w sprawy je dotyczące poprzez konsultowanie i wypracowywanie konkretnych rozwiązań w dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu. W ustawie o rewitalizacji partycypacja odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w kształtowaniu całego procesu rewitalizacji.

Z uwagi na to, iż Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programu, w tym zawartych w nim działań i przedsięwzięć, angażuje wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem (diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania).

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ankiety/formularze,
- warsztaty,
- spotkania,
- wywiady.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- mieszkańcom Gminy Osjaków,
- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie Gminy Osjaków,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie Gminy Osjaków,
- samorządowi gminnemu,
- pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, przyszłym mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etapie diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków. Od dnia 18 lutego 2023 r. do dnia 19 marca 2023 r. mieszkańcy Gminy mogli zgłaszać swoje uwagi oraz wnioski do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, informację o konsultacjach społecznych projektu uchwały wraz z załącznikami, zamieszczono 7 dni kalendarzowych przed rozpoczęciem konsultacji, tj. 10 lutego 2023 r. w następujących formach:

- na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej: <https://bip.osjakow.pl/>;
- na stronie internetowej: www.gmina.osjakow.pl;
- na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Osjakowie, ul. Targowa 26, 98-320 Osjaków.

Formularz zgłaszania uwag, diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy oraz projekt ww. uchwały wraz z załącznikiem graficznym, dostępne były od dnia 18 lutego 2023 r. do dnia 19 marca 2023 r. na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (<https://bip.osjakow.pl/>) na stronie internetowej Gminy Osjaków (www.gmina.osjakow.pl) oraz w formie papierowej w Urzędzie Gminy w Osjakowie, ul. Targowa 26, 98-320 Osjaków. Wypełnione formularze można było dostarczyć w postaci papierowej na adres Urzędu Gminy w Osjakowie, ul. Targowa 26, 98-320 Osjaków, złożyć osobiście w Urzędzie lub dostarczyć w postaci elektronicznej za pomocą poczty elektronicznej na adres e-mailowy: sekretariat@osjakow.pl.

Kolejną formą konsultacji była ankieta w formie kwestionariusza on-line. Badania ankietowe wśród mieszkańców pozwoliły na poznanie opinii dotyczącej problemów występujących w pięciu sferach funkcjonowania obszaru zaproponowanego do rewitalizacji. Odpowiedzi zbierane były do 19 marca 2023 roku.

Zorganizowano również spotkanie konsultacyjne on-line o charakterze otwartym, na którym omówiono metodykę wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków. Uczestnicy mieli możliwość przedstawienia własnych wniosków, a także swobodny udział w dyskusji nad określeniem granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Podczas spotkania nie zgłoszono żadnych uwag ani propozycji zmian projektu.

Na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania GPR odbyły się warsztaty z interesariuszami Gminnego Programu Rewitalizacji. Na początku uczestnicy warsztatów zapoznali się z głównymi założeniami rewitalizacji oraz wnioskami, jakie wypłynęły z diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Część warsztatowa składała się z trzech modułów pn.: „Gdzie leży problem i co można z tym zrobić?”, „Mamy potencjał!” oraz „Projekty rewitalizacyjne”. Zadaniem uczestników było zidentyfikowanie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, wskazanie przyczyn tych zjawisk oraz znalezienie rozwiązań na wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. W dalszej części warsztatów uczestnicy wskazali lokalne potencjały obszaru

rewitalizacji, a następnie zaproponowali założenia do działań rewitalizacyjnych. Wypracowane wnioski posłużyły do opracowania rozdziału 3, 4 i 5 niniejszego dokumentu.

Oprócz warsztatów partycypacyjnych (19 czerwca 2023 r.) w dniach 19-20 czerwca 2023 r. odbyła się również wizja lokalna, podczas której przedstawiciel Urzędu Gminy w Osjakuwie oprowadził zainteresowane osoby po miejscach i obiektach, które planowane były do poddania działaniom rewitalizacyjnym, bądź w których widoczne były zjawiska kryzysowe. W trakcie spaceru omówiono pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz wykonano dokumentację fotograficzną wykorzystaną w niniejszym dokumencie.

Przeprowadzono również wywiady pogłębione z przedstawicielami Urzędu Gminy w Osjakuwie oraz jednostek organizacyjnych, które pozwoliły na uszczegółowienie wniosków płynących z warsztatów.

Na etapie programowania zaproszono interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, podmioty gospodarcze i inne.

Ryc. 28 Warsztaty przeprowadzone w ramach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: dokumentacja fotograficzna z warsztatów przeprowadzonych z interesariuszami w dniu 19.06.2023 r.

Ostatnią formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Przeprowadzono je w trzech formach: zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag, wypełnienia ankiety on-line oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym.

Udział społeczności lokalnej zostanie również zapewniony na etapie wdrażania dokumentu. Za proces wdrażania Programu odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Osjaków wraz Zespołem ds. Rewitalizacji. Z kolei funkcję doradczą, opiniującą oraz monitorującą sprawował będzie Komitet Rewitalizacji. Dodatkowa forma partycypacji społecznej wystąpi również na etapie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, dla którego prowadzone będą konsultacje społeczne.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania Programu będzie również udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, wspólnot mieszkaniowych i innych zainteresowanych osób w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty adaptacji obiektów do pełnienia nowych funkcji, tworzenia nowych przestrzeni i ich

wyposażenia, będą odbywały się wspólnie z jednostkami, które będą odbiorcami poszczególnych działań.

Realizacja przedsięwzięć pozwoli na stworzenie atrakcyjnych i przyjaznych przestrzeni dla mieszkańców i osób odwiedzających obszar rewitalizacji. Wpłynie na zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania integracyjne, a także uczestnictwa w szeregu spotkań edukacyjnych, wydarzeń kulturalnych i sportowych oraz imprez o różnym charakterze wykorzystujących zmodernizowaną infrastrukturę. Jako przykład szerokiego zaangażowania mieszkańców w realizację Programu można podać projekt zintegrowany nr 4, którego jednym z elementów jest warsztat z mieszkańcami i organizacjami działającymi w Chorzynie, dotyczący zagospodarowania i wyposażenia rewitalizowanej przestrzeni lub projekt zintegrowany nr 5, w ramach którego mieszkańcy Raduckiego Folwarku i okolic zostaną zaproszeni do wspólnego zaprojektowania i urządzenia przestrzeni wokół powstającej świetlicy. Takie działania wpłyną również na zwiększenia poczucia współodpowiedzialności, przynależności do miejsca zamieszkania i dbania o wspólną przestrzeń oraz zintegrują społeczność sąsiedzką bez względu na wiek czy status społeczny.

Wszelkie informacje o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych, będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności.

12. System monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

12.1. Monitoring programu

Istotnym elementem skutecznego prowadzenia procesu rewitalizacji jest system monitorowania oraz ocena realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033. Za wdrażanie i monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji odpowiadać będzie powołany w tym celu Zespół ds. rewitalizacji. System monitorowania procesu rewitalizacji obejmował będzie zarówno monitoring cząstkowy przeprowadzany rokrocznie oraz końcową ewaluację założeń Programu. Monitoring procesu rewitalizacji polega na systematycznym gromadzeniu danych pozwalających określić stopień realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także wpływ realizacji tych przedsięwzięć na sytuację społeczno-gospodarczą obszaru rewitalizacji.

Prowadzony on będzie w trzech płaszczyznach:

1. monitorowanie podstawowych parametrów Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu oraz późniejszych jego aktualizacji (listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nakładów finansowych, przewidywanych rezultatów);
2. bieżący monitoring poziomu wdrażania Programu poprzez ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów za pomocą karty oceny projektu/przedsięwzięcia stanowiącej załącznik nr 4 do niniejszego Programu;
3. monitorowanie stopnia realizacji celów oraz skutków realizacji Programu za pomocą wskaźników produktu i rezultatu dotyczących przedsięwzięć podstawowych zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszego dokumentu oraz wskaźników oddziaływania.

Analiza wartości wskaźników produktu i rezultatu pozwoli na uzyskanie informacji o stopniu realizacji danego przedsięwzięcia, natomiast wskaźniki oddziaływania wskażą w jakim stopniu przeprowadzony proces rewitalizacji wpłynął na poprawę sytuacji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Do wskaźników oddziaływania zaliczono część wskaźników wykorzystanych w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Osjaków. Monitoring realizacji celów Programu przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 5.

12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych

Stałe monitorowanie procesów zachodzących w przestrzeni obszaru zdegradowanego daje możliwość rozpoznania kierunków oraz bieżących potrzeb interesariuszy rewitalizacji.

Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do zweryfikowania dzięki prowadzonemu corocznemu monitoringowi Gminnego Programu Rewitalizacji, a także ocenie skuteczności

działań rewitalizacyjnych dokonywanej raz na 3 lata przez Wójta Gminy Osjaków przy pomocy Zespołu ds. Rewitalizacji. Dokument ten podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji, a następnie ogłaszany będzie na stronie podmiotowej Gminy Osjaków w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji.

Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowane zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku powadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie w przypadkach uzasadnionych.

Ryc. 29 Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Osjaków

Źródło: opracowanie własne.

W momencie, gdy Wójt Gminy Osjaków wraz z Zespołem ds. Rewitalizacji w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku należy załączyć opinię, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Osjaków wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto Zespół odpowiedzialny będzie za przyjmowanie propozycji przedsięwzięć od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad ustalonych przez Zespół. Na podstawie zebranych wniosków, Zespół będzie mógł wnioskować do Wójta i Rady Gminy o wprowadzenie zmian w treści dokumentu.

Ewentualna zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

13. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzi ze sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

1. Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.
2. Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Dla Gminy Osjaków są to:

- Uchwała Nr XV/65/15 Rady Gminy Osjaków z dnia 6 września 2019 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Osjaków na lata 2019-2023;
- Uchwała XXVII/130/20 Rady Gminy Osjaków z dnia 29 września 2020 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Osjaków.

Z uwagi na charakter planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się zmian w powyższych uchwałach w przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033.

14. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji uchwali Rada Gminy Osjaków w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji stanowił będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnił będzie funkcję opiniodawczo-doradczą.

Zakłada się, że w strukturach Komitetu Rewitalizacji znajdą się m.in. przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, w tym instytucji kultury i oświaty czy przedsiębiorców działających w obszarze rewitalizacji.

Przewiduje się ewentualną możliwość dokonania zmian w Uchwale regulującej zasady wyboru członków Komitetu Rewitalizacji w celu włączenia przedstawicieli terenu objętego rewitalizacją. Liczebność Komitetu Rewitalizacji może zostać przedyskutowana w przypadku podjęcia zmian w powyższej Uchwale w drodze konsultacji społecznych.

15. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

Ze względu na specyfikę przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne gminy, nie przewiduje się ustanawiania Specjalnej Strefy Rewitalizacji na terenach Gminy Osjaków objętych obszarem rewitalizacji.

16. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

16.1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Obszar rewitalizacji, jak i całej Gminy Osjaków objęty jest zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osjaków. Studium zostało przyjęte pierwotnie Uchwałą nr L/232/2010 Rady Gminy w Osjakowie z dnia 9 listopada 2010 r. i od tego czasu był aktualizowany, w tym ostatnio Uchwałą nr X/52/19 Rady Gminy Osjaków z dnia 30 maja 2019 r.

Na podstawie analizy dokumentu, stwierdzono, iż nie wystąpi konieczność wprowadzenia zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynikających z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033, gdyż projektowane przedsięwzięcia są zgodne z polityką przestrzenną przedstawioną w Studium. W wyniku realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie nastąpi zmiana funkcji obszarów wskazanych w ww. dokumencie.

16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

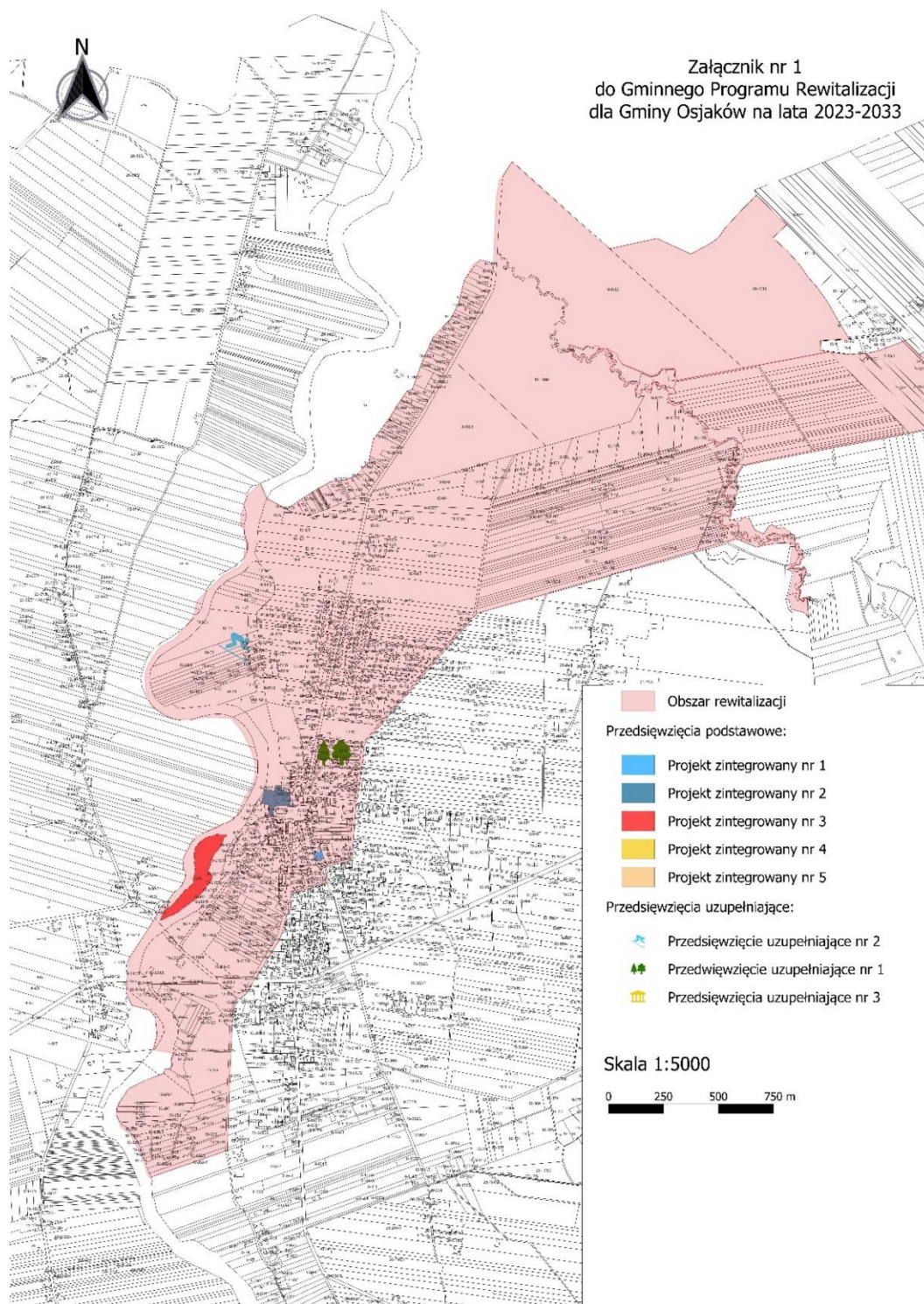
W granicach wszystkich wyznaczonych podobszarów rewitalizacji obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Osjaków, który uchwalony został uchwałą nr VI/26/19 Rady Gminy Osjaków z dnia 4 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Osjaków.

Realizacja projektów rewitalizacyjnych nie wymaga uchwalenia bądź zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie zmieni się przeznaczenie terenów określonych w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie naruszą przepisów określonych w tym dokumencie.

17. Załączniki

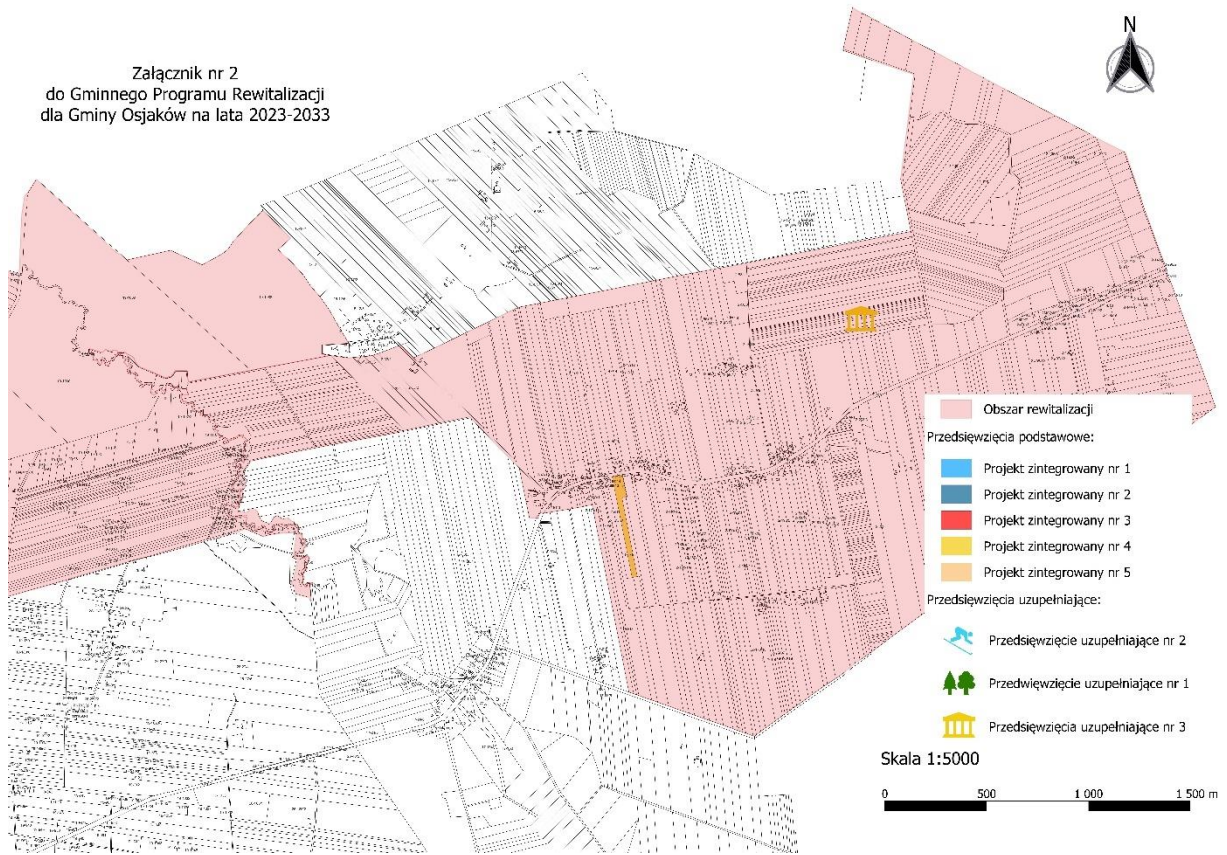
Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Osjaków płn-zach

[Załącznik nr 1 stanowi osobną kartę; poniżej tylko poglądowa rycina bez zachowania skali]

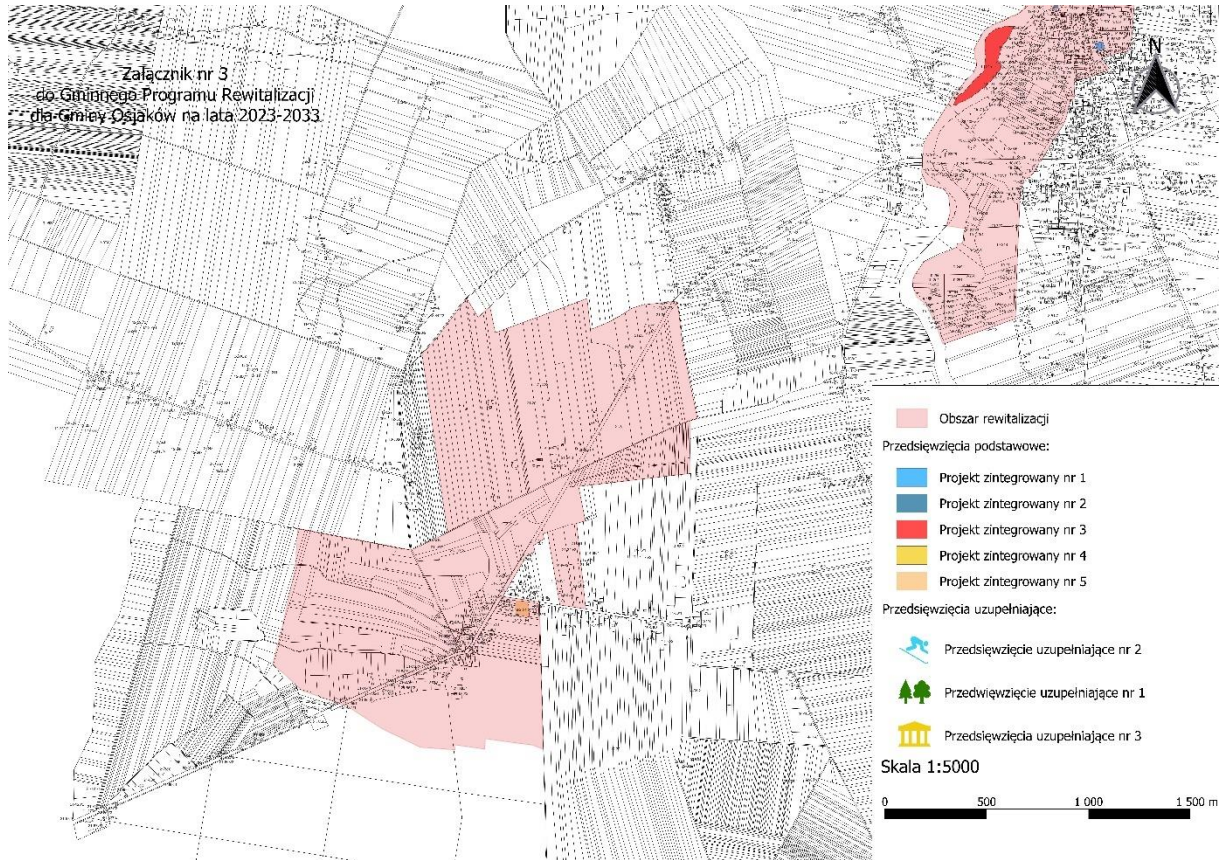
Załącznik nr 2: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Chorzyna

[Załącznik nr 2 stanowi osobną kartę; poniżej tylko poglądowa rycina bez zachowania skali]

Załącznik nr 3: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Raducki Folwark

[Załącznik nr 3 stanowi osobną kartę; poniżej tylko pogłądowa rycina bez zachowania skali]

Załącznik nr 4: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Tabela 26 Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego - narzędzie służące do monitoringu realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033

Nazwa przedsięwzięcia		
Jednostka odpowiedzialna	Wskaż jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia.	
Partnerzy	Wskaż partnerów przedsięwzięcia lub wpisz nie dotyczy.	
Miejsce realizacji	Podaj miejsce realizacji projektu na obszarze rewitalizacji.	
Aktualny status projektu	Podaj aktualny postęp rzeczowy projektu: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”	
Termin realizacji	Planowany	Podaj planowaną datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
	Rzeczywisty	Podaj rzeczywistą datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
Opis realizacji projektu	Opisz zrealizowany projekt oraz zakres zrealizowanych zadań, podaj cel przedsięwzięcia, wskaż jakie problemy rozwiązuje, określ udział interesariuszy rewitalizacji w tworzeniu i realizacji przedsięwzięcia.	
Rezultaty projektu	Podaj efekty zrealizowanego projektu oraz ich wpływ na negatywne zjawiska w szczególności w sferze społecznej, oraz w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej.	
Nazwa wskaźnika odpowiadająca realizacji projektu i jego wartość	Wskaźnik produktu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika produktu realizacji celów i przedsięwzięć.
	Wskaźnik rezultatu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika rezultatu realizacji celów i przedsięwzięć.
Wartość projektu	Wskaż całkowitą wartość projektu	
Poniesione koszty	Wskaż dotychczas poniesione koszty projektu	
Dofinansowanie UE	Określ wartość dofinansowania ze środków unijnych	
Program wsparcia	Wskaż fundusz, program wsparcia i działanie, w ramach którego został zrealizowany projekt	

Źródło: opracowanie własne.

Załącznik nr 5: Tabela ewaluacyjna

Tabela 27 Monitoring realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji

Cele	Kierunki działań	Wskaźniki monitorujące	Wartość wskaźnika w roku bazowym (2021 r.)			Docelowa wartość wskaźników w 2033 roku
			Podobszar Osjaków ptn-zach	Podobszar Chorzyna	Podobszar Raducki Folwark	
Cel 1	1.1. 1.2. 1.3. 1.4. 1.5.	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	2,39	2,17	2,59	2,17
		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	0,1%	0,0%	0,3%	0,0%
		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	0,5%	1,6%	0%	0,5%
		Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,45	0,81	0	0
		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	22,9%	24,0%	66,7%	20,1%
		Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2021/2015	97,8%	95,3%	102,5%	102,5%
Cel 2	2.1. 2.2. 2.3. 2.4. 2.5.	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,4	0	0	0,4
		Liczba centrów aktywności mieszkańców (świetlice, domy kultury, biblioteki, filie, remizy, itp.) na 100 mieszkańców	0,26	0,27	0	0,27
		Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	0	0	0,27	0,27
Cel 3	3.1. 3.2. 3.3. 3.4. 3.5.	Liczba centrów aktywności mieszkańców (świetlice, domy kultury, biblioteki, filie, remizy, itp.) na 100 mieszkańców	0,26	0,27	0	0,27
		Liczba obiektów komunalnych niedostosowanych do	0,59	0,54	0	0

		potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, itp.) na 100 mieszkańców				
		Liczba obiektów komunalnych wymagających remontów z wyłączeniem urządzeń sieciowych (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców	0,34	0,54	0	0,1
		Liczba obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców	0,34	0,54	0	0,1

Źródło: opracowanie własne.

Spis tabel

Tabela 1 Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – zestawienie zbiorcze	9
Tabela 2 Obszary zdegradowane na terenie gminy Osjaków, tj. jednostki, dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer	11
Tabela 3 Lista obiektów zabytkowych znajdujących się na obszarze rewitalizacji	24
Tabela 4 Zestawienie wybranych wskaźników dla sfery społecznej poszczególnych podobszarów rewitalizacji w porównaniu do całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Osjaków	26
Tabela 5 Zestawienie wybranych wskaźników dla sfery gospodarczej poszczególnych podobszarów rewitalizacji w porównaniu do całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Osjaków	35
Tabela 6 Najwięksi pracodawcy w Gminie Osjaków	36
Tabela 7 Zestawienie wybranych wskaźników dla sfery środowiskowej poszczególnych podobszarów rewitalizacji w porównaniu do całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Osjaków	38
Tabela 8 Zestawienie wybranych wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej poszczególnych podobszarów rewitalizacji w porównaniu do całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Osjaków	42
Tabela 9 Zestawienie wybranych wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej poszczególnych podobszarów rewitalizacji w porównaniu do całego obszaru rewitalizacji oraz Gminy Osjaków	48
Tabela 10 Charakterystyka miejsc i obiektów publicznych w granicach podobszarów rewitalizacji	48
Tabela 11 Cele i kierunki działań rewitalizacji	64
Tabela 12 Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji	65
Tabela 13 Opis projektu zintegrowanego nr 1	72
Tabela 14 Opis projektu zintegrowanego nr 2	76
Tabela 15 Opis projektu zintegrowanego nr 3	81
Tabela 16 Opis projektu zintegrowanego nr 4	84
Tabela 17 Opis projektu zintegrowanego nr 5	87
Tabela 18 Opis przedsięwzięcia uzupełniającego nr 1	91
Tabela 19 Opis przedsięwzięcia uzupełniającego nr 2	91
Tabela 20 Opis przedsięwzięcia uzupełniającego nr 3	92
Tabela 21 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych	97
Tabela 22 Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	98

Tabela 23 Zestawienie kluczowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych w poszczególnych perspektywach finansowych Unii Europejskiej	100
Tabela 24 Szacunkowe ramy finansowe zintegrowanych i uzupełniających projektów rewitalizacyjnych	104
Tabela 25 Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	109
Tabela 26 Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego - narzędzie służące do monitoringu realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Osjaków na lata 2023-2033.....	125
Tabela 27 Monitoring realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji	126

Spis rycin

Ryc. 1. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Osjaków	9
Ryc. 2 Uproszczona mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Osjaków	13
Ryc. 3 Struktura funkcjonalno-przestrzenna obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków (podobszar Chorzyna)	15
Ryc. 4 Struktura funkcjonalno-przestrzenna obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków (podobszar Osjaków p1n-zach).....	17
Ryc. 5 Struktura funkcjonalno-przestrzenna obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków (podobszar Raducki Folwark).....	19
Ryc. 6 Formy ochrony przyrody obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków (podobszar Chorzyna).....	20
Ryc. 7 Formy ochrony przyrody obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków (podobszar Osjaków p1n-zach).....	21
Ryc. 8 Obszary zagrożenia powodzią obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Osjaków (podobszar rewitalizacji Osjaków p1n-zach).....	23
Ryc. 9 Struktura wieku ludności na podobszarach rewitalizacji	31
Ryc. 10 Przykład aktów wandalizmu na podobszarze Chorzyna - przystanek autobusowy (u góry) oraz na podobszarze Osjaków p1n-zach (u dołu)	34
Ryc. 11. Opuszczone lokale usługowe przeznaczone na wynajem lub sprzedaż (podobszar Osjaków p1n-zach).....	37
Ryc. 12 Pozostałości po byłej stacji paliw (podobszar Raducki Folwark)	37

Ryc. 13 Porzucone odpady komunalne (podobszar Raducki Folwark – góra i prawy dół, podobszar Chorzyna – lewy dół).....	40
Ryc. 14 Teren za budynkiem dawnej szkoły (podobszar Chorzyna).....	43
Ryc. 15 Bunkier z czasów II Wojny Światowej (podobszar Chorzyna).....	44
Ryc. 16 Zarośnięty kanał po zachodniej stronie wyspy (po lewej) i niezagospodarowany teren przy ulicy Wieluńskiej (po prawej)	45
Ryc. 17 Niezagospodarowana działka komunalna (podobszar Raducki Folwark)	46
Ryc. 18 Wielofunkcyjny budynek komunalny (podobszar Chorzyna)	50
Ryc. 19 Stadion sportowy w Osjakowie (podobszar Osjaków półn-zach)	51
Ryc. 20 Stara plebania przy kościele parafialnym pw. św. Kazimierza Królewicza (podobszar Osjaków półn-zach).....	52
Ryc. 21 Budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Osjakowie (podobszar Osjaków półn-zach)	53
Ryc. 22 Wnętrze budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Osjakowie (podobszar Osjaków półn-zach)	53
Ryc. 23 Kładka przez Wartę na wyspę w Osjakowie (podobszar Osjaków półn-zach)	54
Ryc. 24 Przystanki autobusowe przy drodze krajowej nr 74 (obszar rewitalizacji)	55
Ryc. 25 Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji.....	63
Ryc. 26 Szacunkowe zestawienie wartości zintegrowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	103
Ryc. 27 Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Osjaków	107
Ryc. 28 Warsztaty przeprowadzone w ramach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji	113
Ryc. 29 Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Osjaków	116